

孔子曰：有教无类

ขงจื้อกล่าวว่า

ชาติกำเนิดปัญหาไร้ต่างกั
การดีเกษาช่วยศรรดีเสมอได้

ราชงานการวิจัย เพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการศอกการชึ้ในประเทศไทย ระดับอุดมศึกษา

ราชงานการวิจัย
เพื่อพัฒนาระบบ
การจัดการเรียนการศอก
การชึ้ใหม่ประเทศไทย
ระดับอุดมศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
๙๙/๒๐ ถนนสุขโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๑๑๒๙
Website: <http://www.onec.go.th>

สังพิมพ์ สกค. ันดับที่ 49/2559
ISBN 978-616-270-101-6 (๒๕)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

รายงานการวิจัย
เพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนไม่ประจำเขตไทย
ระดับอุดมศึกษา

สำนักงานวิจัยการศึกษาระดับสูง
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ภาษาจีน เป็นภาษาที่สำคัญมากภาษาหนึ่ง และมีแนวโน้มที่จะสำคัญยิ่งขึ้นในอนาคต เนื่องจากสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 5,000 ปี มีการสั่งสมองค์ความรู้ด้านต่างๆ และถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นมาจนถึงปัจจุบัน สาธารณรัฐประชาชนจีนยังเป็นประเทศมหาอำนาจที่ทรงอิทธิพลทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก เป็นประเทศที่มีความเติบโตทางด้านเศรษฐกิจสูงเป็นอันดับต้นๆ ของโลก และประชากรชาวจีนยังมากเป็นอันดับ 1 ของโลก ดังนั้น หากคนไทยมีความรู้ภาษาจีนจะเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ค้นคว้า และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ สามารถสร้างความร่วมมือด้านธุรกิจการค้าการพัฒนาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้ประเทศไทยได้เปรียบในการแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคนี้

ประเทศไทยมีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนมานานหลายทศวรรษ และในทศวรรษที่ผ่านมา ได้มีการจัดการเรียนการสอนในทุกกระดับ/ประเภทการศึกษา แต่เนื่องจากยังไม่มีกรอบนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างเป็นระบบ สอดรับไปในทิศทางเดียวกัน ประกอบกับยังมีปัญหาอุปสรรคหลายประการทำให้ไม่สามารถพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนได้ตามความต้องการของสังคม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนการศึกษาของประเทศ เห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงมอบหมายให้ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย โดยศึกษาครอบคลุมในทุกกระดับ/ประเภทการศึกษาอย่างเป็นองค์รวม เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าไปประกอบการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย และรายงานการวิจัยชุดนี้ได้มีการปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ และเพื่อให้รายงานการวิจัยชุดนี้เกิดประโยชน์สูงสุด สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงจัดพิมพ์ชุดรายงานวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยรายงาน 7 เล่ม เพื่อเผยแพร่สู่หน่วยงาน องค์กร นักวิชาการศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยต่อไป ได้แก่

- 1) การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ระดับประถมศึกษา
- 2) การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ระดับมัธยมศึกษา
- 3) การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ระดับอาชีวศึกษา
- 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ระดับอุดมศึกษา
- 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย การศึกษานอกระบบ
- 6) การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน กรณีศึกษามหาวิทยาลัย ปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน ในการสอนภาษาจีนให้แก่ชาวต่างชาติ
- 7) รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย สั้งเคราะห์ภาพรวม

(ดร.กมล รอดคล้าย)
เลขาธิการสภาการศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ถือเป็นงานวิจัยครั้งแรกที่ได้ร่วมมือกับพี่ๆ น้องๆ ในวงการศึกษามหาวิทยาลัยและถือเป็นเกียรติอย่างสูงที่ได้รับมอบหมายให้ทำการวิจัย เรื่องการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีได้ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่าน

ก่อนอื่นต้องขอขอบคุณศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ผศ.วรศักดิ์ มหัทธโนบล และ รศ.ดร.พัชนี ตั้งยีนยง ที่ได้ให้การสนับสนุนในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเอกสารวิจัยการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2552 ซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ถือเป็นบันไดขั้นหนึ่งที่ช่วยให้ผู้วิจัยได้ก้าวขึ้นไปอีกก้าวหนึ่ง และสามารถวิจัยศึกษาต่อยอดในช่วงเวลาหลังจากนั้น และขอบคุณอาจารย์ภาววรรณ สุนทรจามร ที่ได้มอบความไว้วางใจในการทำวิจัยหัวข้อดังกล่าว ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษามหาวิทยาลัยระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

ขอขอบคุณ อาจารย์สุกัญญา วศินานนท์ ที่ช่วยปรับเรื่องของการจัดหน้าเอกสารและตรวจสอบความเรียบร้อยอีกครั้ง และให้การสนับสนุนในการทำงานมาตลอด

ขอขอบคุณอาจารย์ ดร.ศิริวรรณ วรชัยยุทธ และ ผศ.ดร.นพธร ปัจจัยคุณธรรม ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาที่ให้ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องพร้อมข้อเสนอแนะ และเสนอประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา อันสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณนายภีระมิตร แก้วกฤษิ์ และ นางสาวนพรัตน์ รัตนมาลัยรักษ์ นักศึกษาวิชาเอกภาษาจีน คณะภาษาและวัฒนธรรมจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่มีส่วนช่วยให้งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนของการคำนวณตัวเลข ร้อยละ และการหาค่าเฉลี่ยของคะแนน ซึ่งช่วยทำให้งานในส่วนนี้เสร็จสิ้นรวดเร็วยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณคณบดีและคณาจารย์คณะภาษาและวัฒนธรรมจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่สนับสนุนให้มีโอกาสทำวิจัยภายนอก ถือเป็นส่งเสริมให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสทำงานร่วมกับผู้วิจัยท่านอื่นๆ สุดท้ายขอขอบคุณผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการให้สัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยทุกท่าน

นริศ วศินานนท์
นักวิจัยประจำโครงการ

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย เพื่อศึกษาปัญหาการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย และความเชื่อมโยงของระดับมัธยมศึกษากับระดับอุดมศึกษา และเพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามจากสถาบันอุดมศึกษา ที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนทั่วประเทศ จำนวน 80 แห่ง และการสัมภาษณ์อาจารย์หรือผู้เกี่ยวข้องอีกจำนวน 10 คน เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนการสอนในหลายด้าน ได้แก่ นโยบายและการส่งเสริมการเรียนการสอน หลักสูตร ตำราหนังสือแบบเรียนและสื่อการสอน ผู้สอน ผู้เรียน และความร่วมมือการจัดการเรียนการสอน ภาษาจีนระดับสถาบันและระดับหน่วยงานที่รับผิดชอบ รวมถึงความเชื่อมโยงของการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา จากการศึกษาวิเคราะห์ พบว่า ระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของไทย แม้ว่าจะมีสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ คอยกำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมก็ตาม จากการศึกษาทำให้เห็นถึงสภาพและปัญหาในหลายด้าน คือ นโยบายส่งเสริมในภาครัฐนั้น แม้จะมีการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน แต่ในทางปฏิบัตินั้นยังไม่เห็นเป็นที่ประจักษ์และไม่ครอบคลุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทิศทางของการเรียนการสอนภาษาจีนในอนาคต ระดับกระทรวงยังขาดหน่วยงานเฉพาะที่กำกับดูแลรับผิดชอบ การเรียนการสอนภาษาจีน หลักสูตรภาษาจีนของสถาบันอุดมศึกษายังเป็นหลักสูตรภาษาจีนส่วนใหญ่ แต่มีแนวโน้มเป็นหลักสูตรด้านวิชาชีพมากขึ้น รวมถึงเปิดสอนเป็นวิชาเลือกให้แก่ผู้สนใจต่างคณะวิชาและหลักสูตรภาษาจีนจะเข้าสู่ระบบสหกิจศึกษามากขึ้น จำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดหลักสูตรภาษาจีนขยายตัวไม่มาก แสดงถึงการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาใกล้ถึงจุดอิ่มตัว สถาบันอุดมศึกษามีการพัฒนาตำราหนังสือและสื่อการสอนมากขึ้น ผู้สอนแม้ว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นแต่ส่วนใหญ่ประสบการณ์การสอนยังไม่มาก จำนวนอาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งวิชาการของผู้สอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษามีน้อย ผู้เรียนส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนมาก่อนและส่วนใหญ่เคยเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี แต่การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ได้เชื่อมโยงความรู้หรือจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม ผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องเริ่มเรียนรู้ใหม่ทำให้เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษา ความร่วมมือในระดับสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศมีการขยายตัว รวมถึงหน่วยงานที่จัดตั้งภายใต้ความร่วมมือของรัฐบาลจีนและไทย ความร่วมมือระดับ

รัฐบาลของไทยกับประเทศจีนยังไม่ได้แสดงศักยภาพในการส่งเสริมหรืออำนวยความสะดวกต่อสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่

จากการศึกษาปัญหาดังกล่าวทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ปัญหาอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการเรียนการสอนภาษาจีนให้ดีขึ้น ได้แก่ รัฐบาลควรมีหน่วยงานที่กำกับดูแลการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาโดยตรง ซึ่งกำหนดนโยบายและติดตามประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละปี เพื่อทราบปัญหาและสนับสนุนส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างจริงจัง สถาบันอุดมศึกษาควรมีระบบการจัดการเรียนการสอนที่ต่อเนื่องรองรับและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนจากมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการควรมีหนังสือแบบเรียนหรือตำราพื้นฐานที่สามารถใช้สอนในสถาบันอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาควรส่งเสริมผู้สอนสร้างผลงานวิชาการและตำแหน่งวิชาการมากขึ้น สร้างลักษณะนิสัยของผู้เรียนให้ใฝ่รู้หมั่นศึกษาอย่างมีเป้าหมายในอนาคต สภาพการจัดการเรียนการสอนและปัญหา รวมถึงข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขทั้งในจุลภาคและมหภาคเหล่านี้ จะช่วยให้สถาบันอุดมศึกษา หน่วยงาน ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องสามารถมองปัญหาการพัฒนาระบบการศึกษาการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

งานวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ระดับอุดมศึกษา ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการพัฒนาระบบการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย และความเชื่อมโยงของระดับมัธยมศึกษากับระดับอุดมศึกษา และเพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามจากสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนทั่วประเทศจำนวน 62 แห่ง โดยมีมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 48 แห่ง และมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 14 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 75.61 (ข้อมูลถึงปี พ.ศ. 2558) และจากการสัมภาษณ์อาจารย์หรือผู้เกี่ยวข้องอีกจำนวน 10 คน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในหลายด้าน ได้แก่ นโยบายและการส่งเสริมการเรียนการสอน หลักสูตร ตำราหนังสือแบบเรียนและสื่อการสอน ผู้สอน ผู้เรียน และความร่วมมือการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับสถาบันและระดับหน่วยงานที่รับผิดชอบ รวมถึงความเชื่อมโยงของการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา

ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา สรุปได้ ดังนี้

สถาบันที่เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย จากปี พ.ศ. 2551 ถึงปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนเพิ่มขึ้นเพียง ร้อยละ 3.79 เท่านั้น เห็นได้ว่าสถาบันที่เปิดสอนภาษาจีนมีจำนวนน้อยมากและใกล้ถึงจุดอิ่มตัว แต่มีการพัฒนาหลักสูตรวิชาเลือกเสรี วิชาโทเป็นวิชาเอกเพิ่มขึ้น รวมถึงการเปิดสอนเป็นวิชาเลือกเสรีให้กับผู้เรียนทั่วไปหรือต่างคณะวิชา หลักสูตรที่เปิดยังคงใช้หลักสูตรวิชาภาษาจีนเป็นส่วนใหญ่ แต่ได้มีการเปิดหรือปรับชื่อหลักสูตรใหม่และมีแนวโน้มไปทางด้านวิชาชีพมากขึ้น

ความเชื่อมโยงของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษากับระดับอุดมศึกษา มีอยู่หลายประเด็นคือ 1) ผู้เรียนส่วนใหญ่ที่เข้าเรียนระดับอุดมศึกษามีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนมาแล้ว มีการสอบวัดระดับความรู้หรือปรับพื้นฐานภาษาจีนของผู้เรียน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนได้ดีขึ้น 2) สถาบันอุดมศึกษาที่มีการเปิดหลักสูตรภาษาจีนที่มีความหลากหลายมากขึ้น เดิมส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรภาษาจีน ปัจจุบันพัฒนาเป็นหลักสูตรภาษาจีนธุรกิจ การสอนภาษาจีนจีนศึกษา ภาษาและวัฒนธรรมจีนเป็นต้น เพื่อรองรับความต้องการของตลาดแรงงานมากขึ้น 3) ตำราและหนังสือแบบเรียน สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งได้เลือกสรรหรือเรียบเรียงตำราที่มีมาตรฐานสูงขึ้น

เพื่อรองรับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนได้เรียนในระดับที่สูงขึ้นและเพื่อสามารถสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (Hanyu Shuiping Kaoshi: HSK) ได้

ด้านหนังสือและตำราภาษาจีนวิชาพื้นฐานที่ใช้ในสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ยังใช้ตำราเรียนของประเทศจีนคือหนังสือชุด 《汉语教程》 และหนังสือชุด 《实用汉语》 ปัจจุบันยังมีการใช้มากที่สุด แต่ก็มีทางเลือกใช้ตำราอื่นมากขึ้น รวมถึงตำราที่ผู้สอนได้เรียบเรียงขึ้นมาใหม่ รายวิชาที่สูงขึ้นไปมีการใช้ทั้งหนังสือ/ตำราเรียนของประเทศจีนและที่ผู้สอนเรียบเรียงขึ้นมาเอง ส่วนด้านสื่อการสอนภาษาจีนนั้นผู้สอนนิยมใช้ PowerPoint และสื่อทางออนไลน์ช่วยในการสอน การใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษาลดน้อยลงเพราะมีสื่อมัลติมีเดียช่วยสอนเพิ่มขึ้น

กิจกรรมการเรียนการสอนนอกจากในชั้นเรียนส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และแนวโน้มของหลักสูตรภาษาจีนจะเลือกสหกิจศึกษามากขึ้นเพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกงานจริงผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษามีจำนวนเพิ่มขึ้น มีการเพิ่มวุฒิการศึกษาสูงขึ้น แต่การพัฒนาด้านตำแหน่งวิชาการยังน้อย ตำแหน่งระดับรองศาสตราจารย์มีน้อยมาก

ผู้เรียนส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนมากขึ้น ส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้ภาษาจีน 3 ปี (ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) เมื่อเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาบางแห่งมีการปรับพื้นฐานความรู้และจัดสอบวัดระดับความรู้ แต่ส่วนใหญ่ไม่มีการจัดการดังกล่าว นอกจากนี้สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีการตั้งเกณฑ์หรือดัชนีบ่งชี้ถึงมาตรฐานความรู้ของนักศึกษา ก่อนสำเร็จการศึกษาจากการสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (HSK)

ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานนั้น ระดับสถาบันอุดมศึกษามีการแลกเปลี่ยนนักศึกษาหรืออาจารย์ ร่วมมือในด้านหลักสูตร การให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาและอาจารย์ไปเพิ่มพูนความรู้หรือศึกษาต่อ ระดับกระทรวงควรมีหน่วยงานดูแลการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาโดยตรง กำหนดแผนนโยบายและทำหน้าที่เชื่อมโยงและประสานความร่วมมือกับประเทศจีน

นอกจากนี้ ผลการศึกษาทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคด้านหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา
  - กระทรวงศึกษาธิการยังขาดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับหลักสูตรภาษาจีนที่แท้จริง
  - หลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษายังไม่เชื่อมโยงกับหลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา
2. ปัญหาด้านตำราหรือหนังสือแบบเรียนภาษาจีน
  - มหาวิทยาลัยยังขาดตำราหรือหนังสือภาษาจีนที่เชื่อมโยงความรู้ต่อเนื่องเป็นระบบต่อจากระดับมัธยมศึกษาและมหาวิทยาลัย และยังขาดตำราหรือหนังสือที่เป็นระบบและลำดับความยากง่ายต่อเนื่องเชื่อมโยงทุกรายวิชาในหลักสูตร

- กระทรวงศึกษาธิการ ยังไม่มีการสนับสนุนให้มีตำราเรียนหลักในระดับอุดมศึกษาเพื่อให้เกิดมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

3. ปัญหาด้านผู้สอนภาษาจีน

- อาจารย์ผู้สอนชาวไทยมีภาระงานสอนและงานอื่นๆ จำนวนมากจนไม่มีเวลาพัฒนางานวิชาการ สิ่งที่เห็นได้เด่นชัดที่สุดคือ ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ชาวไทยยังไม่มีตำแหน่งศาสตราจารย์ สูงสุดคือรองศาสตราจารย์และปัจจุบันมีไม่ถึง 10 คน ซึ่งถือว่าน้อยมาก

- ผู้สอนชาวจีนบางส่วนยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการสอนภาษาจีนสำหรับนักศึกษา และรับผิดชอบภาระงานสอนเป็นหลัก ภาระงานอื่นตกอยู่กับอาจารย์ชาวไทย เช่น งานเอกสารและงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น

4. ปัญหาด้านผู้เรียนภาษาจีน

- ผู้เรียนภาษาจีนยังขาดเป้าหมายในการเรียนภาษาจีนที่ชัดเจน ขาดทักษะการเรียนรู้ที่ถูกต้องและโอกาสใช้ภาษาจีนมีน้อย นอกจากนี้ ยังขาดลักษณะนิสัยในการเรียนรู้ภาษาจีน เช่น ความขยันหมั่นท่อง กล้าพูดและกล้าแสดงออก

- บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษายังไม่สามารถใช้ภาษาจีนได้ดี และขาดทักษะในการใช้ภาษาจีน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) กระทรวงศึกษาธิการ ควรมีหน่วยงานที่กำกับดูแลหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาจีนโดยตรง เพื่อส่งเสริมและพัฒนาตามแผนนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ และควรมีการติดตามประเมินผลเพื่อนำไปปรับปรุงต่อไป

2) กระทรวงศึกษาธิการ ควรกำหนดให้มีตำราหรือหนังสือแบบเรียนภาษาจีนระดับพื้นฐานที่เป็นระบบเดียวกันในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาจีนตามเกณฑ์ที่กำหนด

3) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ควรกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาจัดตั้งหน่วยงานประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการเฉพาะ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำเอกสารหรือรายงานการประกันคุณภาพของหลักสูตรวิชาและคณะวิชาโดยเฉพาะ

4) หลักสูตรที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษา ควรมีความเชื่อมโยงกับหลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยไม่เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษา

5) สถาบันอุดมศึกษา ควรเร่งส่งเสริมให้ผู้สอนภาษาจีนได้พัฒนาคุณวุฒิการศึกษา และการขอตำแหน่งวิชาการเพิ่มขึ้น เพราะปัจจุบันสัดส่วนตำแหน่งวิชาการอาจารย์ภาษาจีนยังไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานหรือได้สัดส่วนจำนวนอาจารย์ที่มีอยู่

6) สถาบันอุดมศึกษา ควรมีมาตรการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้กำหนดเป้าหมายในอนาคต และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสการใช้ภาษาจีนและเพิ่มศักยภาพด้านภาษาจีนเพิ่มขึ้น

7) นอกเหนือจากภาระหน้าที่ในการสอนของอาจารย์ชาวจีนแล้ว สถาบันอุดมศึกษาควรกำหนดหน้าที่อาจารย์ชาวจีนช่วยเหลือและสนับสนุนงานวิชาการหรืองานด้านอื่นๆ ร่วมกับอาจารย์ชาวไทยมากขึ้นเพื่อให้อาจารย์ชาวไทยได้สร้างผลงานวิชาการหรืองานวิจัย

อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาเป็นการบริหารจัดการทั้งระบบหรือกระบวนการ ปัญหาข้างต้นทำให้เห็นได้ชัดเจนว่าระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยยังต้องการพัฒนาปรับปรุงอีกหลายด้าน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่สัมพันธ์กันทั้งระบบ ทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค ในระดับมหภาคนั้นจำเป็นต้องมีหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบให้การสนับสนุน ตรวจสอบติดตามและสรุปผลเพื่อนำไปวางแผนปรับปรุงและพัฒนา ระบบให้ดียิ่งๆ ขึ้นต่อไป

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	I
กิตติกรรมประกาศ	III
บทคัดย่อ	IV
บทสรุปผู้บริหาร	VI
สารบัญ	X
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 สมมุติฐานของการวิจัย	2
1.4 ขอบเขตการวิจัย	2
1.5 วิธีการวิจัย	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 ความเป็นมาของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย	7
2.1 สภาพการเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย	8
2.2 หลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย	9
2.3 ข้อสังเกตและการพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการเปิดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย	10
บทที่ 3 นโยบายและยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย	11
3.1 บทบาทและความสำคัญของการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา	12
3.2 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา	13
3.3 แนวทางการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา	15
บทที่ 4 การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา	16
4.1 หลักสูตรที่เปิดสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา	17
4.2 ตำราและสื่อการสอนในการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา	27
4.3 ผู้สอนกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา	30

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.4 ผู้เรียนกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา	36
4.5 ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา	41
บทที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา	49
5.1 ปัญหาและอุปสรรคด้านหลักสูตรภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา	51
5.2 ปัญหาและอุปสรรคด้านตำราและหนังสือแบบเรียน สื่อการสอนภาษาจีน	54
5.3 ปัญหาและอุปสรรคด้านผู้สอนภาษาจีน	57
5.4 ปัญหาและอุปสรรคด้านผู้เรียนภาษาจีน	59
5.5 ปัญหาและอุปสรรคด้านความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน	61
บทที่ 6 บทสรุป ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงยุทธศาสตร์	65
6.1 ข้อเสนอแนะของอาจารย์และผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา	66
6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงยุทธศาสตร์	68
6.3 แนวโน้มการพัฒนาระบบการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของไทย	69
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก	75
ภาคผนวก 1 รายชื่อมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนภาษาจีน (ธันวาคม พ.ศ. 2557)	76
ภาคผนวก 2 แบบสอบถามงานวิจัย: การเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา	81
ภาคผนวก 3 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารหรืออาจารย์ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา	89
เกี่ยวกับผู้วิจัย	91
คณะผู้ดำเนินการ	92

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 1	สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนปี พ.ศ. 2551 และปี พ.ศ. 2557	17
ตารางที่ 2	จำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามโดยแยกประเภท	18
ตารางที่ 3	สถาบันอุดมศึกษากับหลักสูตรภาษาจีนที่เปิดสอน	20
ตารางที่ 4	หนังสือหรือตำราสอนภาษาจีนวิชาพื้นฐานที่สถาบันอุดมศึกษาใช้	27
ตารางที่ 5	วุฒิการศึกษาของอาจารย์ชาวไทยที่สอนภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษา	31
ตารางที่ 6	ตำแหน่งวิชาการของอาจารย์ชาวไทยที่สอนภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษา	32
ตารางที่ 7	วุฒิการศึกษาของอาจารย์ชาวจีนที่สอนภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษา	34
ตารางที่ 8	ตำแหน่งวิชาการของอาจารย์ชาวจีนที่สอนภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษา	35
ตารางที่ 9	พื้นฐานความรู้ของผู้เรียนภาษาจีน	37
ตารางที่ 10	มาตรการของสถาบันอุดมศึกษากรณี que ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานภาษาจีนไม่เท่ากัน	38
ตารางที่ 11	วัตถุประสงค์การเลือกเรียนภาษาจีนของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา	39
ตารางที่ 12	เกณฑ์หรือดัชนีบ่งชี้มาตรฐานระดับความรู้ภาษาจีนของนักศึกษา	40
ตารางที่ 13	ความร่วมมือของมหาวิทยาลัยไทยกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น	42
ตารางที่ 14	ทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา	51
ตารางที่ 15	ทัศนคติของสถาบันอุดมศึกษาด้านตำราหรือหนังสือแบบเรียนหรือสื่อการสอน	54
ตารางที่ 16	ทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านผู้สอน	57
ตารางที่ 17	ทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดจากผู้เรียน	59
ตารางที่ 18	ทัศนคติเกี่ยวกับด้านความร่วมมือกับหน่วยงาน	61

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความหมายของการวิจัย

การเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยได้มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และมีการเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนกันอย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นสถาบันอุดมศึกษา ภาครัฐหรือเอกชนต่างก็เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนหลักสูตรต่างๆ กลายเป็นกระแสการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศภาษาหนึ่งที่ได้รับคามนิยมจากผู้เรียนเป็นจำนวนมาก นับแต่ที่มีการเปิดสอนหลักสูตรภาษาจีนระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษามานานเกือบ 40 ปี (มหาวิทยาลัยแห่งแรกที่เปิดสอนหลักสูตรภาษาจีนเป็นวิชาเอกในระดับปริญญาตรีคือมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีการศึกษา 2520) ประเทศไทยยังมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในหลายประเด็น อาทิเช่น ด้านหลักสูตร ตำราแบบเรียนและสื่อการสอน คุณภาพผู้เรียนและคุณภาพครูผู้สอน เป็นต้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของศูนย์จีนศึกษา (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552) ปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อการพัฒนาด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

จนถึงปัจจุบัน แม้จะมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษามากขึ้น และมีผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาภาษาจีนในปริมาณที่สูงขึ้น แต่ปัญหาหนึ่งที่พบคือผู้สำเร็จการศึกษา สาขาภาษาจีนส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพ กล่าวคือ ยังไม่สามารถสนองความต้องการของผู้ประกอบการ และสังคมได้ตามความคาดหวัง ด้วยเหตุผลดังกล่าว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการวางแผนนโยบายการศึกษาชาติ เล็งเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ จึงได้มอบหมายให้ ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินการโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย โดยศึกษาวิจัยการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยทั้งระบบ ครอบคลุมทุกระดับและทุกประเภท การศึกษา เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนใน

ประเทศไทย ซึ่งการศึกษาวิจัยฉบับนี้จะมุ่งเน้นในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับอุดมศึกษา โดยศึกษาถึงความเชื่อมโยงทางการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา กับระดับอุดมศึกษา รวมถึงประเด็นปัญหาและอุปสรรคในหลากหลายมิติโดยศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านต่างๆ ของการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา ตลอดจนศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงของปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อใช้ในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของทฤษฎี

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการพัฒนาระบบการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

1.2.2 เพื่อศึกษาปัญหาการพัฒนาระบบการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยและความเชื่อมโยงของการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา กับระดับอุดมศึกษา

1.2.3 เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย และเสริมสร้างความเชื่อมโยงของการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษากับการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา

1.3 สันนิษฐานของทฤษฎี

1.3.1 การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ยังขาดระบบการพัฒนาที่ดีและต่อเนื่อง

1.3.2 การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ยังขาดการเชื่อมโยงกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา

1.4 ขอบเขตทฤษฎี

1.4.1 ศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยสำรวจสภาพการจัดการศึกษาภาษาจีนของสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนทั่วประเทศจำนวน 80 แห่ง

1.4.2 วิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในปัจจุบัน และปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ตลอดจนปัญหาในการเชื่อมโยงกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา

1.4.3 ใช้ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในปีการศึกษา 2558 เป็นหลัก

1.5 วิธีทการวิจัย

1.5.1 เก็บข้อมูลการศึกษาวิจัยครั้งนี้โดยใช้แบบสอบถามการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาจีน ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย แบบสอบถามวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 80 ฉบับ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากศูนย์จีนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการช่วยส่งแบบสอบถามไปยังสถาบันอุดมศึกษาทุกภูมิภาคในประเทศไทย ตามรายชื่อที่ได้รับทางสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และในการรวบรวมกลับมานั้นผู้วิจัยใช้ข้อมูลแบบสอบถามเหล่านี้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยหลักสูตร ตำรา และสื่อการสอน ผู้สอน ผู้เรียน ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น และปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา เนื้อหาแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ประกอบด้วย 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการ 2) หลักสูตร 3) ตำราและสื่อการสอน 4) ผู้สอน 5) ผู้เรียน และ 6) ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของสถาบันอุดมศึกษาประกอบด้วย การบริหารหลักสูตร สื่อและตำราสอน ผู้สอน ผู้เรียน ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่นๆ

1.5.2 สัมภาษณ์ผู้บริหารหรืออาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาจำนวน 10 คน (แบบสัมภาษณ์ 10 ชุด) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

- 1) การบริหารการเรียนการสอนภาษาจีนและหลักสูตรภาษาจีนในปัจจุบัน
- 2) บุคลากรด้านครูและผู้เรียน
- 3) ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

1.5.3 ปัญหาและอุปสรรควิจัยเอกสาร ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสารในการศึกษาความเป็นมาของการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา นโยบายและยุทธศาสตร์ของการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาโครงสร้างหลักสูตร ความร่วมมือด้านการศึกษา กับหน่วยงานอื่น โดยศึกษาข้อมูลจากบทความ งานวิจัย หนังสือข้อมูลทางเว็บไซต์ และเอกสารงานวิจัยการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้อง

1.5.4 วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามการวิจัยและบทสัมภาษณ์ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ด้วยการจัดกลุ่มและการแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percents) และ ค่าเฉลี่ย (Mean) ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

1.5.5 จัดการสัมมนาระดมความคิดเห็นในขั้นสุดท้ายของการวิจัย โดยศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับ สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จัดการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง “การพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย” ณ ห้องประชุมจุมภฏ-พันธุ์ทิพย์ ชั้น 4 อาคารประชาธิปไตย-รำไพพรรณี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2559 ระหว่างเวลา 08:00-16:00 น. เพื่อระดมความคิดเห็นในการนำเสนอ งานวิจัยโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ผู้เข้าร่วมสัมมนา ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญที่อยู่ในแวดวงการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ผู้บริหารจากหน่วยงาน สถาบัน สถานศึกษา ครูคณาจารย์ผู้สอนภาษาจีน นักวิชาการ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องในทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่างๆ ที่ได้จากการสัมมนาครั้งนี้นำมาปรับปรุงเนื้อหาของรายงานฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ได้ข้อมูลสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน

1.6.2 ได้เข้าใจถึงปัญหาในการพัฒนาระบบการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยและปัญหาของความเชื่อมโยงของระดับมัธยมศึกษากับระดับอุดมศึกษา

1.6.3 สามารถจัดทำข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาจีนในอนาคต

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 การจัดการเรียนการสอนภาษาจีน หมายถึง การวิเคราะห์สภาพและเงื่อนไขต่างๆ ในภาพรวมของกระบวนการจัดการเรียนการสอน เช่น กฎเกณฑ์ของภาษาจีน ตลอดจนจนกระบวนการและกฎเกณฑ์ของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ จากพื้นฐานของการเลือกเฟ้นมาตรการต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เพื่อคัดเลือกแบบแผนการเรียนการสอนที่ดีที่สุด โดยมีการวางแผน การกำหนดมาตรการอย่างชัดเจนในด้านต่างๆ ได้แก่

วัตถุประสงค์ เนื้อหา ช่องทาง หลักการของการเรียนการสอน ตลอดจนการจัดสรรภาระหน้าที่ และการมอบหมายงานสำหรับผู้สอนเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการเขียน และเรียบเรียงหรือคัดเลือกตำรา แบบเรียนให้ได้ประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่องมากขึ้น รวมถึงกระบวนการสอนในชั้นเรียน การวัด ประเมินผลการเรียน ซึ่งหากกระบวนการต่างๆ เหล่านี้มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบและ มีความต่อเนื่องประสานกัน สามารถช่วยให้ผู้ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการสอนด้านต่างๆ สามารถ ทำงานร่วมกันได้อย่างบูรณาการ

1.7.2 ระบบ หมายถึง ขั้นตอนปฏิบัติงานที่มีการกำหนดอย่างจริงจังว่าต้องทำอะไร เพื่อให้ ได้ผลออกมาตามที่ต้องการ ขั้นตอนปฏิบัติงานจะต้องปรากฏให้ทราบโดยทั่วกัน ไม่ว่าจะอยู่ใน รูปเอกสารหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือโดยวิธีการอื่นๆ องค์ประกอบของระบบประกอบด้วย ปัจจัย นำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และข้อมูลป้อนกลับ ซึ่งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

1.7.3 การบริหารจัดการหมายถึงกระบวนการวางแผน การดำเนินการ และการประเมินผล การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงการนำผลการประเมินมาปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

1.7.4 ความเชื่อมโยง หมายถึงความเชื่อมโยงในด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ระหว่างระดับการศึกษาต่างๆ (สำหรับงานวิจัยนี้หมายถึงความเชื่อมโยงในการจัดการเรียนการสอน ภาษาจีนของระดับมัธยมศึกษากับของระดับอุดมศึกษา)

1.7.5 หลักสูตรหมายถึงโครงสร้างของเนื้อหาวิชาภาษาจีน การจัดการความรู้ภาษาจีนใน ระดับต่างๆ การจัดเวลาเรียน และกิจกรรมเสริมที่เกี่ยวกับภาษาจีนซึ่งผู้สอนกำหนดให้แก่ผู้เรียน

1.7.6 สื่อการสอน หมายถึงสิ่งที่เป็นเครื่องมือสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ของผู้สอน และทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ภาษาจีนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เช่น หนังสือ ตำรา ซีดี วีซีดี ดีวีดี แผ่นภาพ คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สื่อออนไลน์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เป็นต้น

1.7.7 ผู้สอน หมายถึง ผู้สอนชาวไทยหรือผู้สอนชาวต่างประเทศที่สอนภาษาจีนใน สถานศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา หรือในสถานศึกษานอกระบบ (สำหรับงานวิจัยนี้หมายถึงผู้สอนในระดับอุดมศึกษา)

1.7.8 ผู้เรียน หมายถึง ผู้ที่เข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษา ในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา หรือในสถานศึกษานอกระบบ (สำหรับงานวิจัยนี้หมายถึงผู้เรียน ในระดับอุดมศึกษา)

1.7.9 ความร่วมมือ หมายถึง ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาระดับต่างๆ หรือสถานศึกษา นอกระบบกับองค์กรภายนอก ทั้งในประเทศไทยและระหว่างประเทศ เพื่อร่วมกันพัฒนาการเรียน การสอนภาษาจีนของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

1.7.10 ปัญหาและอุปสรรค หมายถึง ข้อจำกัด ปัจจัยเชิงลบและความยากลำบากของ การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับการศึกษาต่างๆ หรือในสถานศึกษานอกระบบ

1.7.11 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร หมายถึง เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการ ประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาระดับหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา โดยมีตัวบ่งชี้เชิงปริมาณ และตัวบ่งชี้เชิงคุณภาพเป็นเกณฑ์ชี้วัด

บทที่ 2

ความเป็นมาของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

ประเทศไทยและประเทศจีนเป็นมิตรประเทศที่ติดต่อเจริญสัมพันธ์ไมตรี และค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าและศิลปวัฒนธรรมอันดีงามมาแต่ช้านาน ชาวจีนได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมากหลายระลอก ภาษาจีนจึงได้เข้ามาสู่ประเทศไทยโดยทางเชื้อชาติ ขณะเดียวกันชาวจีนก็ได้นำเอาวิถีการดำเนินชีวิต ศิลปวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและภูมิปัญญา เข้ามายังประเทศไทย การเข้ามาตั้งหลักปักฐานในประเทศไทยอยู่ร่วมกับคนไทยและมีการประสมประสานทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมกันจนแทบจะแยกไม่ออก แต่ด้วยความรักในเชื้อชาติของชาวจีน จึงมีการก่อตั้งโรงเรียนจีนขึ้นหลายแห่ง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้บุตรหลานของตนได้ศึกษาภาษาจีน หลังการสถาปนาทางการทูต ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 ความสัมพันธ์ฉันท์มิตรไทย-จีนนับวันยิ่งแน่นแฟ้น และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน การเรียนการสอนภาษาจีนจึงมีการส่งเสริมกันอย่างแพร่หลาย แม้จะมีเหตุผลทางการเมืองที่ทำให้การเรียนการสอนภาษาจีนหยุดชะงักไปช่วงหนึ่งก็ตาม การเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษาได้ก่อตัวขึ้นตั้งแต่เปิดเป็นวิชาเลือกภาษาต่างประเทศในปี พ.ศ. 2515 และต่อมาได้เปิดการเรียนการสอนเป็นหลักสูตรวิชาโทและวิชาเอกตามลำดับ ปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษาได้พัฒนากันอย่างแพร่หลาย จนถึงปัจจุบันมีสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาภาษาจีนเกือบ 90 แห่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา การเรียนการสอนภาษาจีนได้มีการพัฒนาในเกือบทุกระดับชั้น ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา ในระยะหลังแม้ว่าสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นไม่มาก แต่การเปิดเป็นหลักสูตรวิชาเอกและการเปิดสอนเป็นวิชาโทและวิชาเลือกมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยหลักสูตรมีความหลากหลายและลักษณะของหลักสูตรมีแนวโน้มเน้นหนักไปทางด้านวิชาชีพมากขึ้น

2.1 สภาพการเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

การเปิดหลักสูตรการเรียนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยนั้น ต้องย้อนกลับไปเกือบ 40 ปี ซึ่งในสมัยนั้นการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษาของไทยยังไม่ได้เป็นยุคที่เฟื่องฟู และได้รับความนิยมแพร่หลายเหมือนกับในปัจจุบัน เวลานั้นการเรียนการสอนภาษาจีนอยู่ภายใต้สภาพการเมืองที่ปกคลุมด้วยความหวาดหวั่นเกรงภัยคอมมิวนิสต์ และขณะนั้นประเทศไทยยังไม่มีความสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีน การเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนเป็นเพียงวิชาเลือกเสรีหรือวิชาเลือกเรียนภาษาต่างประเทศ ซึ่งเมื่อกล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษาแล้วได้ว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกที่ได้เปิดสอนภาษาจีนเป็นวิชาเลือกเสรีในคณะรัฐศาสตร์ เมื่อ ปี พ.ศ. 2515 โดยศาสตราจารย์ ดร.เขียน ธีระวิทย์ เป็นผู้บริหารริเริ่มให้มีการเรียนการสอนภาษาจีนและได้รับความเห็นชอบและสนับสนุนส่งเสริมจากผู้บริหาร จึงได้เปิดเป็นวิชาภาษาต่างประเทศแก่นิสิตแผนกวิชาการต่างประเทศและการทูต ต่อมาในปี พ.ศ. 2516 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เปิดหลักสูตรภาษาจีนเป็นวิชาเลือก และได้พัฒนาจนเปิดเป็นหลักสูตรวิชาโทในปี พ.ศ. 2520 และต่อมาในปี พ.ศ. 2524 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับหลักสูตรปริญญาตรี เป็นวิชาเอกภาษาจีนในคณะอักษรศาสตร์ (ส่วนคณะรัฐศาสตร์ซึ่งเคยเปิดหลักสูตรภาษาจีนเป็นวิชาเลือกก็ได้ปิดตัวลง) แต่สถาบันอุดมศึกษาที่การเปิดการเรียนการสอนภาษาจีนเป็นหลักสูตรวิชาเอกภาษาจีนแห่งแรก คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยในปี พ.ศ. 2516 ได้เปิดเป็นวิชาเลือกเสรีสำหรับนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ โดยมี อาจารย์วิชัย พิพัฒนานุกฤษณ์ เป็นผู้ริเริ่มให้มีการเรียนการสอนภาษาจีน ต่อมาในปี พ.ศ. 2518 ได้เปิดเป็นวิชาโท และปี พ.ศ. 2520 ได้เปิดเป็นวิชาเอกภาษาจีนรุ่นที่ 1 ในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (รุ่นที่ 1 มีบัณฑิตจำนวน 5 คน สำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. 2524) ถือได้ว่าอาจารย์วิชัย พิพัฒนานุกฤษณ์ เป็นผู้บุกเบิกการเปิดหลักสูตรภาษาจีนคนแรกในประเทศไทย ก่อนปี พ.ศ. 2535 มหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชนที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาเอกภาษาจีนมีจำนวนเพียง 10 แห่ง แบ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ 7 แห่ง และมหาวิทยาลัยเอกชน 3 แห่ง โดยมีมหาวิทยาลัยของรัฐ 7 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (พ.ศ. 2520) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พ.ศ. 2524) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (พ.ศ. 2533) มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (พ.ศ. 2533) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (พ.ศ. 2536) และมหาวิทยาลัยบูรพา (พ.ศ. 2535) ส่วนมหาวิทยาลัยเอกชน 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (พ.ศ. 2526) มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (พ.ศ. 2531) และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (พ.ศ. 2535) (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552)

ต่อมาการเรียนการสอนภาษาจีนได้รับความนิยมและเป็นที่สนใจมากขึ้น มหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชนได้เปิดสอนหลักสูตรสาขาวิชาภาษาจีนตามลำดับ จนถึงปัจจุบันมีเกือบร้อยแห่งทั่วประเทศ เช่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น (พ.ศ. 2534) มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (พ.ศ. 2538) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (พ.ศ. 2542) มหาวิทยาลัยรังสิต (พ.ศ. 2542) มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (พ.ศ. 2547) มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (พ.ศ. 2547) เป็นต้น

ปี พ.ศ. 2535 รัฐบาลไทยได้ประกาศให้ภาษาจีนมีสถานะเทียบเท่าภาษาต่างประเทศ และอนุญาตให้สอนได้ในทุกระดับชั้น ถือเป็น การเปิดกว้างในการเรียนการสอนภาษาจีนมากขึ้น โดยเฉพาะการเปิดแผนการเรียนศิลป์-ภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงทำให้มหาวิทยาลัยต่างๆ เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันมีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรภาษาจีนมากกว่า 87 แห่ง รวมถึงมหาวิทยาลัยของรัฐกลุ่มราชภัฏ มหาวิทยาลัยของรัฐกลุ่มราชชมงคล และวิทยาลัยที่จัดตั้งขึ้นเป็นเอกเทศอีกหลายแห่ง

ปี พ.ศ. 2557 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดมาตรฐานของการบริหารหลักสูตรวิชาเอก ในเรื่องของจำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ประจำหลักสูตร ซึ่งมีผลต่อการขยายตัวในการเปิดหลักสูตรภาษาจีนซึ่งเป็นวิชาเอกเช่นกัน เมื่อพิจารณาจากจำนวนของสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนในปัจจุบันจะเห็นได้ว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นน้อยมาก และดูเหมือนจะใกล้ถึงจุดอิ่มตัวแล้ว

2.2 หลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

การเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของไทยครั้งแรก เป็นการเปิดสอนเป็นวิชาภาษาต่างประเทศที่สอง แก่นิสิตแผนกวิชาการต่างประเทศการทูตของคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อ พ.ศ. 2515 ต่อมาคณะอักษรศาสตร์ได้เปิดสอนภาษาจีนเป็นหลักสูตรวิชาเลือกและวิชาโท ในปี พ.ศ. 2516 และ พ.ศ. 2520 ตามลำดับ และเปิดเป็นหลักสูตรวิชาเอกในปี พ.ศ. 2524 สำหรับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้เปิดหลักสูตรภาษาจีนเป็นวิชาโทของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 และในปี พ.ศ. 2520 ได้เปิดเป็นหลักสูตรวิชาเอกภาษาจีนแห่งแรกในประเทศไทย ต่อมาก็มีสถาบันอุดมศึกษาเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนเป็นวิชาเลือก วิชาโทและวิชาเอก ตามลำดับ หลักสูตรที่เปิดเป็นวิชาเอกภาษาจีนเริ่มแรกส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรวิชาเอกภาษาจีน ต่อมาขยายตัวเป็นหลักสูตรอื่นๆ เช่น หลักสูตรภาษาจีนธุรกิจ ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร หลักสูตรจีนศึกษา หลักสูตรภาษาอังกฤษ-จีน เป็นต้น ปัจจุบันการเปิดหลักสูตรภาษาจีนในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ยังเป็นหลักสูตรภาษาจีน ซึ่งเน้นการปูความรู้พื้นฐานและฝึกฝนทักษะโดยรวมด้านการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาจีนให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้ ยังมีวิชาเฉพาะด้าน และวิชาเลือก และล่าสุดนี้หลักสูตรภาษาจีนได้ใช้ระบบสหกิจศึกษาเพื่อเพิ่มความเข้มข้น

ในการประยุกต์ใช้ทักษะความรู้ภาษาจีนในสถานประกอบการ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ประสบการณ์จริงจากการฝึกงานโดยตรง

2.3 ข้อสังเกตและการพิจารณาปัญหาที่เกี่ยวกับการเปิดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

แม้การเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษามีวิวัฒนาการมาเกือบครึ่งศตวรรษแล้วก็ตาม อีกทั้งในปัจจุบันมีการเปิดหลักสูตรการสอนภาษาจีนกันอย่างกว้างขวางและแพร่หลาย แต่ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนก็ยังคงเป็นประเด็นที่น่าสนใจ ทั้งสถาบันที่เปิดการเรียนการสอนเอง และหน่วยงานในภาครัฐซึ่งกำกับดูแลควรทบทวนบทบาท และพิจารณาปัญหาที่มีอยู่ พร้อมทั้งหาแนวทางแก้ไข ปัจจุบันยังมีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาอยู่มากมาย อาทิเช่น การเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของไทยยังไม่มีหน่วยงานที่คอยกำกับดูแลโดยตรง มีเพียงคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่กำกับดูแลการเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีน และดูแลการกำกับมาตรฐานภาพรวมเท่านั้น การเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาขาดการเชื่อมโยงของการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา การเรียนการสอนเน้นปริมาณการผลิตบัณฑิตโดยมองข้ามเรื่องคุณภาพ หลักสูตรขาดความทันสมัย และไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาด โดยเฉพาะสายวิชาชีพ เป็นต้น

ปัจจุบันประเทศไทยมีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษากันอย่างกว้างขวางและแพร่หลาย ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา จึงจำเป็นต้องมีหลักสูตรที่ต่อเนื่อง เพื่อรองรับผู้เรียนและทำให้สามารถพัฒนาศักยภาพ และคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ ปัจจุบันหลักสูตรและเนื้อหาในการเรียนการสอนภาษาจีนยังไม่เป็นระบบ ยังขาดความต่อเนื่องและขาดความเชื่อมโยงที่เป็นรูปธรรม ทำให้เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษาและขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาการศึกษาภาษาจีน นอกจากนี้ ยังมีการขาดช่วงของพัฒนาการศึกษาภาษาจีน ปัจจัยเชิงลบเหล่านี้ส่งผลเสียต่อคุณภาพบัณฑิตด้านภาษาจีนของไทย ทำให้บัณฑิตยังไม่ค่อยเป็นที่พึงพอใจของนายจ้างหรือผู้ใช้แรงงานเท่าใดนัก เนื่องจากกลุ่มผู้เรียนที่เข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่เริ่มเรียนภาษาจีนนับจากศูนย์ อีกทั้งระยะเวลาศึกษาเพียง 4 ปี จึงเป็นไปได้ยากมากที่จะสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเพียงพอต่อการใช้งานจริงได้ (จรัสศรี จิรภาส.มกราคม-มิถุนายน 2550:43)

บทที่ 3

นโยบายและยุทธศาสตร์การส่งเสริม การเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา ในประเทศไทย

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยเริ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 ได้เปิดเป็นวิชาเลือกในคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนถึงปัจจุบันเป็นเวลานาน 44 ปีแล้ว โดยในระยะแรก การเรียนการสอนภาษาจีนยังไม่เป็นที่นิยม และเริ่มได้รับความนิยมมากในช่วง 20 กว่าปีที่ผ่านมา ซึ่งเกิดจากปัจจัยสำคัญคือ ความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของประเทศจีน จนเป็นที่จับตามองของประเทศทั่วโลก ดังนั้น ภาษาจีนจึงมีบทบาทและความสำคัญมากขึ้นตามอย่างรวดเร็ว มีการเปิดการเรียนการสอนภาษาจีนทั่วโลก กอปรกับประเทศจีนมีนโยบายผลักดันและเผยแพร่การเรียนการสอนภาษาจีนไปทั่วโลก สร้างความร่วมมือกับนานาประเทศโดยมีการจัดตั้งสถาบันขงจื่อ และห้องเรียนขงจื่อในประเทศต่างๆ ในประเทศไทยก็เช่นกัน มีการส่งเสริมการเปิดการสอนภาษาจีนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา โดยร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาจับคู่กับมหาวิทยาลัยในประเทศจีน จัดตั้งสถาบันขงจื่อจำนวน 15 แห่ง ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการในฐานะผู้รับผิดชอบเรื่องการศึกษาโดยตรง ได้มีการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน และสร้างความร่วมมือกับประเทศจีนในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนร่วมกัน

3.1 บทบาทและความสำคัญของทวเรียนการสอนภาษาจีนระดับ อุดมศึกษา

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เมื่อย้อนเวลากลับไปเมื่อ 40 ปีก่อนนั้น การเปิดหลักสูตรภาษาจีน เนื่องจากเหตุผลทางการเมือง การเรียนการสอนภาษาจีนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาได้เปิด การเรียนการสอนมายาวนาน แต่ในขณะเดียวกันก็มีช่วงเวลาที่รัฐบาลสั่งห้ามจัดการเรียนการสอน ภาษาจีนค่อนข้างยาวนาน ต่อมาหลังจากที่รัฐบาลมีนโยบายเปิดกว้างอนุญาตให้มีการเรียนการสอน ภาษาจีนได้แล้ว จึงมีโรงเรียนจีนเกิดขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาจีนใน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาถือได้ว่าเป็นช่วงที่เจริญและพัฒนาอย่างรวดเร็ว แต่ในระดับ อุดมศึกษานั้น เริ่มได้รับความสนใจและให้ความสำคัญมากในช่วงหลัง

ปี พ.ศ. 2551 ภาษาจีนได้รับอนุญาตให้เป็นภาษาต่างประเทศภาษาหนึ่งที่ใช้ในการสอบ คัดเลือกเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา นับเป็นการเพิ่มบทบาทของภาษาจีนและทำให้มีการเรียน การสอนภาษาจีนกว้างขึ้น และต่อมาสถาบันอุดมศึกษาที่มีความพร้อมก็เริ่มเล็งเห็นถึงความสำคัญใน การเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีน เพราะเห็นว่าในอนาคตภาษาจีนจะเป็นภาษาหนึ่งซึ่งมี ความสำคัญต่อการติดต่อสื่อสารมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเศรษฐกิจของประเทศจีนได้เติบโตอย่าง รวดเร็ว ความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาจีนก็เพิ่มขึ้น แน่แน่นอนว่าบัณฑิตด้าน ภาษาจีนจึงเป็นที่ต้องการของตลาดและสังคม สิ่งเหล่านี้เป็นสถานการณ์ภายนอกที่สถาบันอุดมศึกษา ได้เห็นถึงความจำเป็นในการเปิดการเรียนการสอนภาษาจีน

อย่างไรก็ตาม ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตภาษาจีนก็ยังคงเป็นภาษาต่างประเทศภาษาหนึ่งที่ ผู้เรียนระดับอุดมศึกษานิยมเลือกเรียน เพราะตราบดีที่เศรษฐกิจของประเทศจีนยังคงเจริญก้าวหน้า สัมพันธ์ภาพทางการค้าระหว่างไทยกับประเทศจีนแน่นแฟ้นขึ้นเรื่อยๆ กอปรกับมีนักท่องเที่ยวชาวจีน เดินทางเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก การติดต่อสื่อสารและการไปมาหาสู่ของบุคคลหลาย ระดับเช่นนี้ ก็ย่อมส่งผลให้ภาษาจีนยังมีบทบาทสำคัญต่อการสื่อสารมากขึ้น การผลิตบัณฑิต ด้านภาษาจีนก็ยังคงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อตอบสนองความต้องการและความจำเป็นในด้านต่างๆ ตามที่กล่าวไว้ข้างต้น

3.2 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา

การกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษานั้นสามารถแบ่งได้ 2 ระดับคือระดับประเทศ และระดับสถาบันอุดมศึกษา

(1) การกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับประเทศโดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือกระทรวงศึกษาธิการ

เมื่อปี พ.ศ. 2548 กระทรวงศึกษาธิการ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเรียนการสอนภาษาจีน จึงได้แต่งตั้งคณะทำงานเสนอแผนยุทธศาสตร์ปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ซึ่งมีการจัดการประชุมระดมความคิดจากผู้เกี่ยวข้องทุกสาขาวิชาชีพ เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแนวทางปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ที่สอดคล้องกับนโยบายและความต้องการของทุกฝ่าย ต่อมาคณะทำงานฯ ได้ยกร่างแผนยุทธศาสตร์จำนวน 3 ฉบับ คือ (1) นโยบายและมาตรการในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาในมหาวิทยาลัย (พ.ศ. 2535-2539) (2) นโยบายและมาตรการในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาของทบวงมหาวิทยาลัย (พ.ศ. 2539-2549) โดยนโยบายและมาตรการทั้ง 2 ฉบับข้างต้นเป็นการส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ซึ่งรวมถึงภาษาจีนด้วย และ (3) แผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (พ.ศ. 2549-2553) ของกระทรวงศึกษาธิการ แผนนี้เจาะจงด้านภาษาจีนโดยเฉพาะ ซึ่งมีเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อสร้างสังคมฐานเศรษฐกิจที่อาศัยภาษาจีนเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยกับผลการวิจัยของศูนย์จีนศึกษา, 2551 ที่ไม่เห็นด้วยกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยการตั้งเป้าผลิตบัณฑิตปริญญาตรีที่ “เรียนภาษาจีนอย่างมีคุณภาพและผ่านเกณฑ์มาตรฐาน” เป็นจำนวน ร้อยละ 20 เพราะเป็นการเพิ่มปริมาณ ไม่ใช่คุณภาพ อีกทั้งยังมีการจัดสรรงบประมาณให้อีกจำนวนมาก ยุทธศาสตร์ส่งเสริมดังกล่าวดูเหมือนเป็นการส่งเสริมในส่วนของปริมาณ ซึ่งต่อมาผู้เรียนได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากจริง แต่อาจมีปัญหาในเรื่องคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งจนถึงปัจจุบันก็ยังไม่มีการประเมินคุณภาพผู้เรียนอันเป็นผลสืบเนื่องจากแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว

ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพมาตรฐาน สามารถผลิตบัณฑิตให้มีศักยภาพในการใช้ภาษาจีนในเวทีสากลภายในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งกระทรวงศึกษาได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาไว้ดีมาก แต่โดยภาพรวมยังไม่มี ความชัดเจนในเรื่องการประเมินคุณภาพเช่นกัน

สิ่งที่กระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนั้น ยังมีประเด็นที่ต้องประเมินหรือติดตามผลอีกหลายเรื่อง ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเนื่องจากข้อจำกัดในภาระหน้าที่ที่หน่วยงานต่างมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบกันมากมาย จึงยังไม่มี การดำเนินการในการติดตามประเมินผล

แต่อย่างไรก็ตาม หรืออีกสาเหตุหนึ่งก็คือกระทรวงศึกษาธิการยังขาดแคลนผู้รับผิดชอบ ที่มีความรู้ทางด้านภาษาจีน ที่จะมาช่วยเหลือสนับสนุนงานด้านนี้ ปัจจุบันมีหน่วยงานที่ช่วยสรุปข้อมูลคือ สำนักงานยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้ช่วยสำรวจศึกษาข้อมูลการสอนภาษาจีนของสถาบันอุดมศึกษาของไทย โดยได้สำรวจไปแล้ว 3 ครั้ง ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2547 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2548 และในปี พ.ศ. 2552

สำนักงานยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ก็ได้สำรวจข้อมูลการสอนภาษาจีนของสถาบันอุดมศึกษาของไทยและได้ตีพิมพ์เอกสาร “ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย” เมื่อปี พ.ศ. 2553 เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในสถาบันของตน และล่าสุดในปี พ.ศ. 2557 สำนักงานยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน กระทรวงศึกษาธิการ ได้รวบรวมข้อมูลการเรียนการสอนภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาไทย และจำนวนผู้สอนภาษาจีนในประเทศไทย (ข้อมูลยังตกหล่นไปบางสถาบันในระดับอุดมศึกษา เช่น ในตารางข้อมูลไม่มีมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย เป็นต้น)

(2) การกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งกำหนดโดยผู้บริหารมหาวิทยาลัยหรือผู้เกี่ยวข้อง

การกำหนดแผนหรือนโยบายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับสถาบันอุดมศึกษา ขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนงานและการจัดลำดับความสำคัญของการเรียนการสอนภาษาจีน สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง กำหนดให้การเรียนการสอนภาษาจีนเป็นหลักสูตรที่ชูความโดดเด่นของสถาบัน ด้วยเหตุนี้จึงให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาจีนเป็นอย่างมาก เห็นได้จากการเปิดหลักสูตร การเน้นอัตลักษณ์ด้านจีนศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มีวิสัยทัศน์ว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำด้านจีนศึกษา และกำหนดเอกลักษณ์มุ่งเน้นด้านจีน จึงให้ความสำคัญกับภาษาจีนอย่างมาก และยกระดับหน่วยงานจากสาขาวิชาภาษาจีนเป็นคณะภาษาและวัฒนธรรมจีน ซึ่งถือเป็นแห่งเดียวในประเทศไทย โดยเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีน 2 หลักสูตร คือหลักสูตรภาษาจีน และหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมจีน นอกจากนี้ คณะศิลปศาสตร์เปิดหลักสูตรนานาชาติสองภาษาคือภาษาจีน-อังกฤษ คณะการแพทย์แผนจีนเปิดหลักสูตรการแพทย์แผนจีน โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เรียนวิชาพื้นฐานภาษาจีนจำนวน 1,740 ชั่วโมง (ภาคการศึกษาที่ 2 ไปศึกษาระยะสั้นที่ประเทศจีน) นักศึกษาชั้นปีที่ 5 ไปศึกษาที่มหาวิทยาลัยการแพทย์แผนจีนเซี่ยงไฮ้ 1 ปี และนักศึกษาชั้นปีที่ 6 ยังต้องฝึกงานที่ประเทศจีนเป็นเวลาครึ่งปี หรือ 1 ปีอีกด้วย คณะบริหารธุรกิจเปิดการเรียนการสอนภาษาจีนเป็นวิชาเลือกเสรี เป็นต้น ในด้านความร่วมมือทางวิชาการ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ นอกจากได้ลงนามความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างๆ ในประเทศจีน ได้หัวัน สิงคโปร์ และอื่นๆ แล้ว ยังร่วมมือกับสำนักงานส่งเสริม

การเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (ฮั่นป๋าน) จัดตั้งศูนย์สอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน และจัดตั้งสถาบันขงจื่อการแพทย์แผนจีนอีกด้วย สถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ หลายแห่งในประเทศไทยก็เช่นกัน ต่างก็มียุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน เพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านการเรียนการสอนภาษาจีนของตนเอง

3.3 แนวทางการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา

แผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (พ.ศ. 2549-2553) ของรัฐบาล ส่งผลให้การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยได้รับการส่งเสริมและพัฒนาไปอย่างก้าวกระโดด แต่ดูจากผลของการดำเนินการแล้วเห็นได้ชัดเจนเฉพาะในเชิงปริมาณของผู้เรียนภาษาจีน แต่ในเชิงคุณภาพของผู้เรียนนั้นกลับยังไม่เห็นผลเป็นที่ประจักษ์ ปัจจุบันผู้เรียนภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยมีจำนวนไม่ต่ำกว่า 5,000 คน ในคณะสาขาวิชาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนเป็นหลักสูตริวิชาเอก หรือเลือกศึกษาภาษาจีนเป็นวิชาเลือกเสรี หรือเลือกเป็นวิชาภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้ ยังมีคนไทยที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่ประเทศจีนทั้งศึกษาระยะสั้นและระยะยาวรวมกันไม่น้อยกว่า 5,000 คน รวมแล้วในแต่ละปีมีชาวไทยที่เรียนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษาทั้งในและนอกประเทศไม่น้อยกว่า 10,000 คน ทำให้มีการแข่งขันในตลาดแรงงานที่สูงขึ้น ดังนั้น รัฐบาลควรหันมาให้ความสำคัญด้านคุณภาพของผู้สำเร็จภาษาจีน มากกว่าการเพิ่มปริมาณผู้สำเร็จภาษาจีน

แม้ว่าได้มีการร่างและกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ของรัฐบาล ในการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาแล้ว แต่ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติยังไม่เป็นที่ชัดเจนในการขับเคลื่อนส่วนใหญ่เป็นการอาศัยร่วมมือกับประเทศจีน ประเทศไทยเองในส่วนของรัฐบาลโดยรวมยังไม่มีมีการสรุปผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนา หรือแผนการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนที่ชัดเจน และยังไม่เห็นภาพอนาคตของการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานที่ใหญ่ มีขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบกว้าง ฉะนั้นหากมีหน่วยงานที่กำกับดูแลด้านการจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษาขึ้น โดยเฉพาะจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาการศึกษา

อย่างไรก็ตาม ภาษาจีนถือเป็นภาษาต่างประเทศภาษาหนึ่ง ที่มีบทบาทสำคัญในการสื่อสารกับประเทศจีนและประเทศที่ใช้ภาษาจีน การวางนโยบายและกำหนดแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมภาษาจีนจึงจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้การเรียนการสอนภาษาจีนได้พัฒนาไปทันกับยุคสมัย และผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถออกไปปรับใช้สังคมได้ตรงตามความต้องการ ทั้งนี้ ผู้รับผิดชอบต้องให้ความสำคัญและปรับปรุงแนวทางขับเคลื่อนการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนของประเทศไทยให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

บทที่ 4

การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา

การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของไทย แม้ว่าปัจจุบันได้แพร่หลายกว้างขวาง เติบโตรวดเร็ว การเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษามีจำนวนเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัยภาครัฐ เอกชน รวมถึงมหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รวมถึงวิทยาลัย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมและเป้าหมายของการผลิตบัณฑิตตามความต้องการของตลาดก็ตาม ซึ่งการเปิดหลักสูตรการสอนภาษาจีนนั้นจำเป็นต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแล และระเบียบข้อบังคับของหลักสูตรที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดไว้ นอกจากการเปิดหลักสูตรเป็นวิชาเอกแล้ว ยังมีมหาวิทยาลัยหลายแห่งได้เปิดการเรียนการสอนภาษาจีน เป็นวิชาเลือกภาษาต่างประเทศหรือวิชาเลือกเสรีเพื่อเสริมความรู้ทางภาษาให้แก่นักศึกษา เพราะเล็งเห็นว่าภาษาจีนมีบทบาทสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการประกอบอาชีพในอนาคตของนักศึกษา อีกทั้งเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงานและอาชีพได้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานใหม่ในการเปิดหลักสูตรทุกหลักสูตร ในระดับอุดมศึกษาว่าด้วยเรื่องจำนวนของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร รวมถึงหลักสูตรภาษาจีนด้วย จึงมีผลต่อการเปิดหลักสูตรภาษาจีนเป็นวิชาเอกของสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง ส่วนสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนอยู่แล้วนั้นจำเป็นต้องบริหารการศึกษาให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานทั้งระบบ เพื่อให้บรรลุถึงระดับของการจัดการบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบหลักสูตร ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องจึงต้องทำการประเมิน และทำความเข้าใจปัญหาและอุปสรรคของการจัดการและการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงและแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนให้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตรง

ตามความต้องการของตลาดและประเทศชาตินั้น จึงเป็นภาระหน้าที่สำคัญของผู้เกี่ยวข้องทั้งในระดับกระทรวง สถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ซึ่งต้องดำเนินการทั้งระบบ ตั้งแต่การออกแบบหลักสูตร การบริหารจัดการการเรียนการสอน การรับสมัคร และการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน การสรรหาคณาจารย์ การพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมความก้าวหน้าของผู้สอน กระบวนการประเมินผลผู้เรียน การประเมินหลักสูตรและการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาปรับปรุงต่อไป

4.1 หลักสูตรที่เปิดสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา

4.1.1 สถาบันอุดมศึกษาของไทยที่เปิดสอนหลักสูตรภาษาจีน

(1) จำนวนสถาบันอุดมศึกษาของไทยที่เปิดสอนหลักสูตรภาษาจีน

จากผลการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดหลักสูตรภาษาจีน ของคณะวิจัยการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับอุดมศึกษา ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อปี พ.ศ. 2551 มีสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดหลักสูตรภาษาจีนจำนวนทั้งสิ้น 79 แห่ง โดยมีทั้งเปิดเป็นหลักสูตรวิชาเอก วิชาโทวิชาเลือกเสรี หรือวิชาเลือกภาษาต่างประเทศ ในหมวดการศึกษาทั่วไป ถือได้ว่าช่วงนั้นการเรียนการสอนภาษาจีนได้พัฒนาอย่างรวดเร็ว และจากผลการศึกษาเรื่อง “ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย” ของสำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในปี พ.ศ. 2557 ได้สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 82 แห่ง เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลที่สำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2551 สามารถเห็นถึงจำนวนของสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีน ดังตารางข้อมูลต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนปี พ.ศ. 2551 และปี พ.ศ. 2557

ประเภท	สถาบันอุดมศึกษา	จำนวนที่จุฬาฯ สํารวจ (พ.ศ. 2551)	จำนวนที่สกอ.สํารวจ (พ.ศ. 2557)	คิดเป็น ร้อยละ (%)
รัฐ	มหาวิทยาลัย/สถาบัน	21	20	
	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	31	25	
	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	9	6	
	วิทยาลัยฯ	-	7	
เอกชน	มหาวิทยาลัย/สถาบัน	18	24	
	รวม	79	82	3.79

จากตารางข้างต้น แสดงการเปรียบเทียบจำนวนของสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีน (ทั้งที่เปิดสอนเป็นวิชาเอก วิชาโท หรือวิชาเลือกเสรี) แยกเป็นประเภทมหาวิทยาลัยของรัฐ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาลัยและประเภทมหาวิทยาลัยเอกชน ในปี พ.ศ. 2551 กับในปี พ.ศ. 2557 ซึ่งสำรวจข้อมูลโดยศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2551) และโดยสำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (มกราคม 2557) เห็นได้ว่าในช่วง 7 ปีดังกล่าว (ระหว่างปี พ.ศ. 2551-2557) มีสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนเพิ่มขึ้นรวมเพียง 3 แห่ง เท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 3.79 ซึ่งถือว่ามีความเพิ่มขึ้นน้อยมากและล้วนแต่เป็นมหาวิทยาลัยเอกชน ทั้งนี้ เนื่องจากตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การเปิดหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยมีข้อกำหนดด้านอาจารย์ประจำหลักสูตรและเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ทำให้การเปิดหลักสูตรภาษาจีนไม่มีการขยายเพิ่มขึ้นมากนัก กอปรกับการเปิดหลักสูตรภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ มีจำนวนมากอยู่แล้วและมีการแข่งขันสูง แต่ในขณะเดียวกัน ในสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งก็มีการพัฒนาหลักสูตรภาษาจีนเป็นวิชาเอกหรือเปิดเป็นวิชาโท วิชาเลือกเสรีหรือวิชาเลือกภาษาต่างประเทศในหมวดการศึกษาทั่วไปเพิ่มมากขึ้น

- (2) จำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่สำรวจและตอบแบบสอบถาม
สถาบันอุดมศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนจำแนกตามประเภท ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามโดยแยกตามประเภท

ประเภท	สถาบันอุดมศึกษา	จำนวนทั้งหมด	จำนวนที่ตอบแบบสอบถาม	คิดเป็นร้อยละ (%)
รัฐ	มหาวิทยาลัย/สถาบัน*	20	23	115
	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	25	20	80
	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	6	3	50.70
	วิทยาลัยฯ	7	2	28.57
เอกชน	มหาวิทยาลัย/วิทยาลัย	24	14	58.33
	รวม	82	62	75.61

*มหาวิทยาลัยที่มีหลายวิทยาเขตนับแยกจำนวนตามแบบสอบถาม

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่า มีสถาบันอุดมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 62 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 75.61 ของจำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่สำรวจในประเทศไทย 82 แห่ง ในจำนวนนี้มีสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 48 แห่ง จากที่สำรวจทั้งสิ้น 58 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 82.76 มีสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 14 แห่ง จากที่สำรวจทั้งสิ้น 24 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 58.33

นอกจากนี้ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐบางแห่ง มีวิทยาเขตหรือคณะวิชาหลายคณะที่เปิดสอนภาษาจีน จึงมีการตอบแบบสอบถามแห่งละมากกว่า 1 ชุด

เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนเกินครึ่งหนึ่งของจำนวนสถาบันอุดมศึกษา ที่สำรวจทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 75.61 โดยที่สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐ และของเอกชนที่ตอบแบบสอบถามต่างมีจำนวนเกินครึ่งหนึ่งของจำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่สำรวจทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 82.76 และร้อยละ 58.33 ตามลำดับ ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 62 แห่ง นี้จึงสามารถเป็นตัวแทนของสถาบันอุดมศึกษาที่สำรวจทั้งหมดได้ ซึ่งจะสามารถทำให้ได้ผลการวิจัยที่แม่นยำและน่าเชื่อถือ

4.1.2 ลักษณะของหลักสูตรภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษา

ลักษณะของหลักสูตรภาษาจีนในสถาบันระดับอุดมศึกษามีพัฒนาการมากขึ้น ซึ่งถ้าย้อนกลับไปเมื่อปี พ.ศ. 2520 มหาวิทยาลัยที่มีการเปิดหลักสูตรวิชาเอกภาษาจีนแห่งแรกนั้น เดิมเป็นหลักสูตรวิชาเอกภาษาจีนซึ่งสังกัดอยู่ในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และการเปิดหลักสูตรในระยะแรกนั้นมักจะเปิดอยู่ในคณะศิลปศาสตร์ หรือคณะอักษรศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ ต่อมา มีการเปิดวิชาภาษาจีนในคณะบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ คณะศึกษาศาสตร์ เป็นต้น และมีการเปิดสอนภาษาจีนเป็นวิชาโท วิชาเลือกเสรี หรือวิชาเลือกภาษาต่างประเทศ ในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปของคณะวิชาที่เห็นว่าผู้เรียนสามารถใช้ภาษาจีนติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ หรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการประกอบอาชีพได้ จะเห็นได้ว่าหลักสูตรภาษาจีนซึ่งเดิมเปิดเป็นหลักสูตรวิชาเอกภาษาจีนโดยเฉพาะนั้นได้พัฒนาการเปิดเป็นหลักสูตรต่างๆ ขึ้นมาใหม่ซึ่งไม่ใช่หลักสูตรวิชาเอกภาษาจีนอย่างเดียวอีกต่อไป และมีแนวโน้มของการเปิดหลักสูตรภาษาจีนในเชิงธุรกิจและเชิงวิชาชีพมากขึ้น กอปรกับสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งมีวิทยาเขตหรือคณะวิชาหลายคณะซึ่งเปิดสอนภาษาจีน จึงได้เปิดหลักสูตรภาษาจีนที่แตกต่างกันไป เพื่อหลีกเลี่ยงการเปิดหลักสูตรซ้ำซ้อนกัน จากการสำรวจสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนภาษาจีนจำนวน 62 แห่ง สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรภาษาจีนหลักสูตรเดียวมีจำนวน 37 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 59.68 สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดหลักสูตรภาษาจีน 2 หลักสูตร มีจำนวน 16 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 25.80 สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดหลักสูตร 3 หลักสูตร มีจำนวน 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 4.84 ส่วนสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดหลักสูตรภาษาจีนมากกว่า 3 หลักสูตร มีจำนวน 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 4.84 ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมตามข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หากพิจารณาจากภาพรวม

เห็นได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่เปิดหลักสูตรภาษาจีนเพียงหลักสูตรเดียวและใช้ชื่อว่า “หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาภาษาจีน”

ลักษณะของหลักสูตรภาษาจีนของสถาบันอุดมศึกษาที่ได้จากการสำรวจวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

ตารางที่ 3 สถาบันอุดมศึกษากับหลักสูตรภาษาจีนที่เปิดสอน
(ข้อมูลสำรวจเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2558)

ลำดับ ที่	ชื่อมหาวิทยาลัย/วิทยาลัย	หลักสูตร	คณะวิชา
1	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	ภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์
2	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ภาษาจีน	คณะอักษรศาสตร์
3	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	ภาษาจีน	คณะศิลปศาสตร์
4	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์
5	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (บางเขน) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (วิทยาเขตกำแพงแสน) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร)	ภาษาจีน ภาษาจีนธุรกิจ วิชาเลือกภาษาจีน ในหมวดการศึกษาทั่วไป	คณะมนุษยศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
6	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	ภาษาจีน การสอนภาษาจีนใน ฐานะภาษาต่างประเทศ	คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์
7	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	ภาษาจีน การสอนภาษาจีน การสอนภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา นานาชาติ
8	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์
9	มหาวิทยาลัยนเรศวร	ภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์
10	มหาวิทยาลัยทักษิณ	ภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์
11	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่	ภาษาจีน	คณะศิลปศาสตร์
12	มหาวิทยาลัยพายัพ	ภาษาและวัฒนธรรมจีน	คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์

ตารางที่ 3 สถาบันอุดมศึกษากับหลักสูตรภาษาจีนที่เปิดสอน
(ข้อมูลสำรวจเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2558) (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อมหาวิทยาลัย/วิทยาลัย	หลักสูตร	คณะวิชา
13	มหาวิทยาลัยบูรพา	ภาษาจีน การสอนภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์
14	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร	คณะศิลปศาสตร์
15	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	ภาษาจีน	คณะศิลปศาสตร์
16	มหาวิทยาลัยพะเยา	ภาษาจีน	คณะศิลปศาสตร์
17	มหาวิทยาลัยศิลปากร (วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์) มหาวิทยาลัยศิลปากร (เพชรบุรี)	ภาษาจีน ภาษาจีน วิชาเลือกของคณะ การจัดการท่องเที่ยว และการจัดการตลาด	คณะอักษรศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาการ จัดการ
18	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	ภาษาและวัฒนธรรมจีน การสอนภาษาจีน จีนศึกษา	สำนักวิชาจีนวิทยา
19	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	วิชาเลือกเสรี	
20	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	ภาษาจีน	สถาบันภาษา
21	วิทยาลัยนานาชาติปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จีนศึกษา	วิทยาลัยนานาชาติ
22	วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล	ภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์
23	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	ภาษาจีน การสอนภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์
24	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	ภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์
25	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	ภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์
26	มหาวิทยาลัยราชภัฏจอมบึง เพชรบุรี	ภาษาจีน การสอนภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ คณะครุศาสตร์

ตารางที่ 3 สถาบันอุดมศึกษากับหลักสูตรภาษาจีนที่เปิดสอน
(ข้อมูลสำรวจเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2558) (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อมหาวิทยาลัย/วิทยาลัย	หลักสูตร	คณะวิชา
27	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	ภาษาจีน ภาษาจีนธุรกิจ	คณะมนุษยศาสตร์ คณะกรรมการท่องเที่ยว นานาชาติ
28	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	ภาษาจีน การสอนภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์ คณะครุศาสตร์
29	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	การสอนภาษาจีน ภาษาจีนธุรกิจ	คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยนานาชาติ
30	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา	การสอนภาษาจีน	คณะครุศาสตร์
31	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	ภาษาจีน การสอนภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์ คณะครุศาสตร์
32	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	การสื่อสารภาษาจีน-อังกฤษ	คณะมนุษยศาสตร์
33	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	ภาษาจีน การสอนภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์ คณะครุศาสตร์
34	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	ภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์
35	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	ภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์
36	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	ภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์
37	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	ภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์
38	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี	ภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์
39	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี	ภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์
40	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	ภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์
41	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี	ภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์
42	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	วิชาเลือกเสรี	คณะมนุษยศาสตร์
43	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพิตรพิมุขจักรวรรดิ	ภาษาจีน	คณะศิลปศาสตร์
44	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	วิชาภาษาต่างประเทศ	คณะศิลปศาสตร์

ตารางที่ 3 สถาบันอุดมศึกษากับหลักสูตรภาษาจีนที่เปิดสอน
(ข้อมูลสำรวจเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2558) (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อมหาวิทยาลัย/วิทยาลัย	หลักสูตร	คณะวิชา
45	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีล้านนา เชียงใหม่	ภาษาจีน ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร	ศิลปศาสตร์
46	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	ภาษาจีน ภาษาและวัฒนธรรมจีน	คณะภาษาและ วัฒนธรรมจีน คณะภาษาและ วัฒนธรรมจีน
47	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	ภาษาจีนธุรกิจ	คณะศิลปศาสตร์
48	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	ภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์
49	มหาวิทยาลัยรังสิต	ภาษาจีน	คณะมนุษยศาสตร์
50	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	ภาษาจีน	คณะศิลปศาสตร์
51	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	ภาษาจีนธุรกิจ	คณะศิลปศาสตร์
52	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	ภาษาจีนธุรกิจ	คณะมนุษยศาสตร์
53	มหาวิทยาลัยนานาชาติอีสท์มาด	ภาษาจีน	คณะศิลปศาสตร์
54	มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น	ภาษาจีนธุรกิจ	คณะศิลปศาสตร์
55	มหาวิทยาลัยเกริก	ภาษาจีน	คณะศิลปศาสตร์
56	มหาวิทยาลัยอีสเทอร์นเอเชีย	จีนศึกษา	คณะศิลปศาสตร์
57	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่	ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร	คณะสังคมศาสตร์ และศิลปศาสตร์
58	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	ภาษาจีนธุรกิจ	คณะศิลปศาสตร์

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรภาษาจีนของสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันมีความหลากหลายมากขึ้น หลักสูตรภาษาจีนซึ่งเป็นหลักสูตรที่เปิดในระยะแรกเริ่ม ได้มีการพัฒนาหลักสูตรไปสู่หลักสูตรด้านธุรกิจและวิชาชีพอีกหลายหลักสูตร โดยหลักสูตรวิชาเอกภาษาจีนเป็นหลักสูตรที่มีการเปิดการเรียนการสอนมากที่สุด รองลงมาคือหลักสูตรการสอนภาษาจีน (หรือใช้ชื่อว่าการสอนภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศ) และหลักสูตรภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังมีหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมจีน หลักสูตรจีนศึกษา หลักสูตรวัฒนธรรมจีนศึกษา หลักสูตรภาษาจีนธุรกิจ หลักสูตรการจัดการท่องเที่ยว หลักสูตรภาษาจีนการท่องเที่ยวและโรงแรม เป็นต้น

การเปิดหลักสูตรภาษาจีนของสถาบันอุดมศึกษานั้น ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นในเรื่องจุดเด่นของหลักสูตรภาษาจีนที่สถาบันเปิดสอน จากการสำรวจ พบว่า ความคิดเห็นมากที่สุดในเรื่องจุดเด่นของหลักสูตรภาษาจีนคือ เป็นหลักสูตรที่ปูพื้นฐานความรู้กว้างๆ รองลงมา คือ เป็นหลักสูตรที่มีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ และเป็นหลักสูตรที่เน้นวิชาชีพ จะเห็นได้ว่าหลักสูตรภาษาจีนในระดับอุดมศึกษานั้นมีจุดเด่นที่ปูพื้นฐานความรู้กว้างๆ และเป็นหลักสูตรที่มีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ส่วนหลักสูตรที่เน้นวิชาชีพก็มีสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งให้ความสำคัญในประเด็นนี้ และประเด็นที่หลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนในภาพรวมเน้นการจัดการเรียนการสอนด้านใดนั้น สถาบันอุดมศึกษาให้ความเห็นว่าเน้นการฟังพูด อ่าน เขียน และเน้นหนักการเรียนการสอนองค์ความรู้โดยรวม ส่วนที่เน้นวิชาชีพนั้นยังมีไม่มากนัก

สำหรับลักษณะการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมของสถาบันอุดมศึกษาจากการสำรวจ พบว่า มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดซึ่งการเรียนการสอนภาษาจีนจะใช้ภาษาจีนและภาษาไทย รองลงมาคือการสอนภาษาจีนใช้ภาษาจีนหรือไม่เน้นขึ้นอยู่กับลักษณะของรายวิชา ส่วนสถาบันอุดมศึกษาซึ่งการเรียนการสอนภาษาจีนใช้ภาษาจีนล้วน และจัดการเรียนการสอนโดยการผ่านสื่อ มีจำนวนน้อยมาก

สำหรับระบบกลไกในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา จากการสำรวจ พบว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนอยู่ภายใต้การดูแลของประธานหลักสูตร และกรรมการหลักสูตรเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาล รวมถึงมหาวิทยาลัยของรัฐกลุ่มราชภัฏ ส่วนมหาวิทยาลัยเอกชนนั้น หัวหน้าภาคหรือหัวหน้าสาขาและคณะกรรมการจะเป็นผู้บริหาร หรือกำกับดูแลการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ซึ่งถ้าหากเป็นหลักสูตรวิชาเอก ก็จะต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตรอีกชุดหนึ่งรับผิดชอบดูแล ให้เป็นไปตามระเบียบของการบริหารหลักสูตรที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

4.1.3 ความเชื่อมโยงของหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษากับการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา

ความเชื่อมโยงของหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษากับการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา หากพิจารณาทั่วไปแล้วอาจจะไม่สามารถมองเห็นถึงความเชื่อมโยงของหลักสูตรได้อย่างชัดเจน แต่ถ้าหากมองในระดับลึกลงไปแล้วจะเห็นถึงความเชื่อมโยงที่เกี่ยวเนื่องกันอยู่หลายประเด็น ดังนี้

1) ด้านพื้นฐานความรู้ภาษาจีนของผู้เรียนแรกเข้าเรียนสถาบันอุดมศึกษา

ผู้เรียนก่อนเข้าสู่การเรียนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ลักษณะแรก คือ ผู้เรียนที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนมาก่อนเลย ลักษณะที่สอง คือ ผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนมาบ้างในระดับหนึ่ง โดยผู้เรียนแต่ละคนอาจจะมีความรู้ภาษาจีนมากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกันไป

ในปัจจุบันผู้เรียนที่เข้าศึกษาต่อสาขาวิชาเอกภาษาจีนในระดับอุดมศึกษานั้น ส่วนใหญ่ได้เรียนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนศิลป์-ภาษาจีนมาแล้ว 3 ปี ซึ่งถือว่ามีความรู้ภาษาจีนในระดับหนึ่งเท่านั้น แต่ก็มีผู้เรียนบางคนซึ่งได้เรียนภาษาจีนมาจากโรงเรียนจีนเป็นเวลานาน 6-12 ปี และมีผู้เรียนจำนวนหนึ่งซึ่งมาจากครอบครัวที่ใช้ภาษาจีนกลางสื่อสารในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นปัญหาสำคัญของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา เพราะการสอนต่อยอดความรู้ของผู้เรียนให้เหมาะสมตามพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างและหลากหลายของผู้เรียนนี้ ทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างลำบาก สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งจึงได้มีมาตรการในการวัดระดับความรู้พื้นฐานภาษาจีนของผู้เรียน เช่น การจัดทำทดสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน เพื่อแบ่งชั้นเรียนตามระดับพื้นฐานภาษาจีนหรือเพื่อให้ผู้เรียนผ่านไปเรียนรายวิชาในระดับที่สูงขึ้น การยื่นใบแสดงผลการสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (Hanyu Shuiping Kaoshi: HSK) เพื่อยกเว้นการเรียนภาษาจีนบางรายวิชาเป็นต้น จะเห็นได้ว่ามีการเชื่อมโยงพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนระดับหนึ่ง ก่อนเข้าศึกษาภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาบางแห่งมีการแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามพื้นฐาน ความรู้ภาษาจีน เพื่อให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด อีกทั้งช่วยให้ผู้เรียนที่มีพื้นฐานภาษาจีนไม่รู้สึกเบื่อหน่ายกับการเรียนซ้ำความรู้เดิม เมื่อไปเรียนร่วมกับผู้เรียนที่ไม่มีพื้นฐานภาษาจีนมาก่อน และลดปัญหาการสูญเปล่าทางการศึกษา

นอกจากนี้ ในระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบกลาง (Admissions) ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ผู้สอบซึ่งจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถเลือกสอบวิชาความถนัดทางภาษาจีน (PAT 7.4) เป็นวิชาภาษาต่างประเทศ เพื่อใช้ยื่นเป็นคะแนนสอบเข้าศึกษาในบางสาขาวิชา หรือคณะวิชาของสถาบันอุดมศึกษาที่ตนเลือก ซึ่งหมายความว่าผู้สอบจำเป็นต้องมีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนเพียงพอในระดับหนึ่ง จึงจะสามารถผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาในสาขาวิชาหรือคณะวิชาของสถาบันอุดมศึกษาที่ตนเลือกไว้

ผู้เรียนบางคนอาจเลือกการตีความรู้ภาษาจีนก่อนสอบ เพื่อยกระดับความรู้ภาษาจีนของตนเอง สำหรับผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนในระดับสูง ก็มักจะสามารถผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาได้ เมื่อผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาแล้ว ทางสาขาวิชาภาษาจีนของสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งยังมีการจัดทดสอบพื้นฐานความรู้ภาษาจีนอีกครั้ง เพื่อคัดกรองผู้เรียนและจัดกลุ่มให้เรียนรายวิชาภาษาจีนในระดับที่สูงขึ้น บางสถาบันมีการสอบข้อเขียนหรือสอบสัมภาษณ์ บางสถาบันก็อาจจะพิจารณาจากผลการเรียนรายวิชาภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสนับสนุนการเชื่อมโยงพื้นฐานความรู้ภาษาจีนของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาของระดับอุดมศึกษา แต่สถาบันอุดมศึกษายังดำเนินการในลักษณะนี้น้อย และยังไม่เป็นระบบหรือเป็นมาตรฐานเดียวกัน

2) ความเชื่อมโยงด้านหลักสูตรภาษาจีน

ปัจจุบันโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีการเปิดสอนแผนการเรียนสายศิลป์-ภาษาจีน และเปิดสอนภาษาจีนเป็นวิชาเลือกเพิ่มขึ้น และนับวันจำนวนนักเรียนที่เลือกเรียนภาษาจีนก็มีมากขึ้น ด้วยเหตุนี้สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องคำนึงถึงการเปิดหลักสูตรภาษาจีนให้มีความหลากหลายมากขึ้น ไม่ได้จำกัดอยู่ที่หลักสูตรภาษาจีนเพียงอย่างเดียว ซึ่งจากการสำรวจเห็นได้ว่ามีหลักสูตรอื่นๆ อีกมากมาย เช่น หลักสูตรภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร หลักสูตรภาษาจีนธุรกิจ หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมจีน หลักสูตรจีนศึกษา หลักสูตรการสอนภาษาจีน หลักสูตรภาษาจีนเพื่อการท่องเที่ยว เป็นต้น ทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้หลากหลายสาขามากขึ้น การที่ผู้เรียนได้เรียนหลักสูตรหรือสาขาวิชาที่ตนสนใจในสถาบันอุดมศึกษาที่ตนเลือก และมีการกำหนดเป้าหมายหรือมีการวางแผนอนาคตที่แน่นอนว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้วจะทำงานอะไรหรือจะศึกษาต่อ ก็จะช่วยทำให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นตั้งใจ สามารถพัฒนาทักษะความรู้ภาษาจีนของตนและเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3) ความเชื่อมโยงด้านตำราและหนังสือแบบเรียน

ปัจจุบันตำราและหนังสือแบบเรียนภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาติมีจำนวนมากมายากหลาย ทั้งฉบับภาษาอังกฤษหรือฉบับภาษาไทย อีกทั้งสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งได้ร่วมมือกับหน่วยงาน หรือสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศแต่งเรียบเรียงตำราหรือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถาบันของตนเอง ซึ่งผู้ที่แต่งเรียบเรียงย่อมต้องคำนึงถึงพื้นฐานความรู้หรือกลุ่มผู้ใช้ตำราหรือแบบเรียน ขณะเดียวกันสถาบันอุดมศึกษาก็พิจารณาถึงพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนด้วยเช่นกัน และควรพิจารณาถึงว่าปัจจุบันผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนมีจำนวนมากขึ้น และมีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนในระดับที่สูงขึ้นด้วย ด้วยเหตุนี้สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งจึงได้เลือกใช้ตำราหรือหนังสือแบบเรียนภาษาจีนที่มีมาตรฐานหรือมีระดับความยากมากขึ้น อันจะเป็นการต่อยอดความรู้เดิมของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะความรู้ภาษาจีนได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง รวมถึง

การจัดกลุ่มเรียนตามระดับพื้นฐานความรู้ภาษาจีนของผู้เรียนก็จะช่วยเสริมการพัฒนาการเรียนภาษาจีนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาก็ยังขาดตำราหรือหนังสือแบบเรียนที่เหมาะสมกับการเชื่อมโยงองค์ความรู้ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องเร่งแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้

4.2 ตำราและสื่อการสอนในการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา

4.2.1 ตำราหรือแบบเรียนในการเรียนการสอนภาษาจีนวิชาพื้นฐาน

ตำราและแบบเรียนในการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษานั้นมีความหลากหลาย ซึ่งแต่ละสถาบันสามารถเลือกสรรตำราและแบบเรียนมาใช้สอนได้อย่างอิสระ หากมองในภาพรวม ตำราและหนังสือแบบเรียนสำหรับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของไทยยังไม่เป็นระบบเดียวกัน ต่างกับตำราหรือแบบเรียนของระดับประถมศึกษา และมีธยมศึกษาซึ่งทางกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนด ทั้งนี้ เป็นผลเนื่องมาจากปัจจัยหลายด้าน เช่น การออกแบบโครงสร้างหลักสูตรภาษาจีนและการกำหนดรายวิชา นโยบายส่งเสริมการเขียนแต่งตำราหนังสือเพื่อความก้าวหน้าทางตำแหน่งวิชาการ เวลา และโอกาสในเขียนตำราและแบบเรียนของผู้สอน ภาระงานสอนและภาระงานอื่นๆ เป็นต้น นอกจากนี้ ตำราหรือหนังสือประกอบการสอนยังมีข้อจำกัดซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะของรายวิชาในหลักสูตรภาษาจีนของสถาบันระดับอุดมศึกษาแต่ละแห่งด้วย

จากการสำรวจสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเปิดการเรียนการสอนภาษาจีนจำนวน 62 แห่ง ในด้านตำราหรือหนังสือแบบเรียนในรายวิชาหลักหรือวิชาพื้นฐาน หนังสือหรือตำราภาษาจีนที่สถาบันอุดมศึกษาใช้สอนมี ดังนี้

ตารางที่ 4 หนังสือหรือตำราสอนภาษาจีนวิชาพื้นฐานที่สถาบันอุดมศึกษาใช้

หนังสือหรือตำราสอน	จำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่ใช้
汉语教程	24
新实用汉语课本	11
泰国人学汉语	5
成功汉语	4
博雅汉语	4
体验汉语：生活篇	2
อื่นๆ หรือแต่งเรียบเรียงขึ้นเอง	16

จากการสำรวจตำราหรือแบบเรียนที่ใช้สอนรายวิชาพื้นฐานภาษาจีน ของสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีน พบว่า ตำรารายวิชาภาษาจีนพื้นฐานซึ่งสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการสอนภาษาจีนใช้กันมากที่สุด คือ 《汉语教程》 และ 《新实用汉语课本》 ซึ่งจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยภาษาปักกิ่ง โดยมีสถาบันอุดมศึกษาที่ใช้จำนวน 24 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 38.71 และจำนวน 11 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 17.74 ตามลำดับ และอีกชุดหนึ่งคือ 《泰国人学汉语》 ซึ่งจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยปักกิ่ง มีสถาบันอุดมศึกษาที่ใช้จำนวน 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 8.06

นอกจากนี้ ยังมีตำราหรือแบบเรียนอีกหลายเล่ม ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาได้เลือกใช้ตามความเหมาะสมกับรายวิชาที่เปิดสอนเช่น 《成功之路》 และ 《博雅汉语》 ซึ่งมีสถาบันอุดมศึกษาที่ใช้จำนวน 4 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 6.45 และ 《体验汉语：生活篇》 ซึ่งมีสถาบันอุดมศึกษาที่ใช้จำนวน 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 3.23

ส่วนสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากถึง 16 แห่ง ที่เลือกตอบว่า “อื่นๆ” นั้นมีข้อมูลอยู่ 2 ประเด็น ดังนี้ ประเด็นแรก คือ ใช้ตำราหรือแบบเรียนนอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น เช่น 《当代中文》 《发展汉语》 《新标准汉语》 เป็นต้น ประเด็นที่สอง คือ ใช้ตำราหรือแบบเรียนที่ทางสถาบันอุดมศึกษาเรียบเรียงหรือแต่งขึ้นเอง เพื่อใช้สอนวิชาภาษาจีนพื้นฐานให้กับผู้เรียนของสถาบัน ส่วนตำราหรือแบบเรียนในระดับที่สูงขึ้นมีทั้งเลือกใช้ตำราและแบบเรียนที่ทางประเทศจีนผลิต หรือมีการเรียบเรียงเอกสารประกอบการสอนขึ้นเอง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับผู้สอนว่า สอดคล้องกับขอบเขตและเนื้อหาที่กำหนดไว้ในรายวิชาภาษาจีนของหลักสูตรนั้นๆ

4.2.2 สื่อการสอนในการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา

สื่อการสอน หมายถึงสิ่งต่างๆ ที่ช่วยให้ผู้สอนสามารถสื่อความรู้ไปถึงผู้เรียน ถือเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และสามารถสร้างความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่เรียนได้รวดเร็ว ในปัจจุบันสื่อการสอนภาษาจีนมีความหลากหลายมากขึ้น เช่น บัตรคำภาษาจีน Powerpoint ภาษาจีน สื่อออนไลน์ แผ่นซีดี รวมถึงสื่อการสอนภาษาจีนต่างๆ ที่จัดซื้อหรือจัดหาได้จากประเทศจีน ที่สำคัญคือการใช้สื่อการสอนต้องตรงตามวัตถุประสงค์ของการถ่ายทอดความรู้ หรือช่วยเสริมกิจกรรมในการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็ว อีกทั้งใช้สะดวก จากแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าสื่อที่ใช้กันมากที่สุดในปัจจุบันคือ Powerpoint ซึ่งเป็นสื่อการสอนที่ผู้สอนทำขึ้นได้ง่าย และสามารถเสริมสื่อมัลติมีเดียเข้าไปได้ด้วย รวมถึงการใช้สื่อทางอินเทอร์เน็ตร่วมกับสื่อที่ใช้สอนสามารถช่วยเพิ่มสีสันให้กับสื่อการสอนได้ดียิ่งขึ้น

4.2.3 การใช้ห้องปฏิบัติการภาษาในการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา

เนื่องด้วยปัจจุบันเป็นยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความหลากหลายของสื่อสารสนเทศ รวมถึงสื่อออนไลน์ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ด้วยตนเอง สามารถสืบค้นข้อมูลหรือเรียนรู้ทางสื่อออนไลน์ภาษาจีนได้อีกทางหนึ่ง ดังนั้น การเรียนการสอนจึงสามารถใช้วิธีการเรียนรู้นอกห้องเรียนได้มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนยังคงให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ และฝึกฝนทักษะการฟัง-การพูดภาษาจีนในห้องปฏิบัติการทางภาษา จากการสำรวจสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนภาษาจีนจำนวน 62 แห่ง มีการใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษาจำนวน 31 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 50 และ ไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษาจำนวน 21 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 38.87 และมีสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 10 แห่ง ซึ่งให้นักศึกษาเรียนรู้ภาษาจีนจากสื่อออนไลน์โดยไม่ต้องเข้าห้องปฏิบัติการทางภาษา คิดเป็นร้อยละ 1.61 สถาบันการศึกษาบางแห่งไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษา แต่มีศูนย์ภาษาซึ่งมีความพร้อมทางเทคโนโลยีแห่งการเรียนรู้ ผู้เรียนจึงสามารถใช้ศูนย์ภาษาแทนห้องปฏิบัติการทางภาษาได้

4.2.4 กิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน

การสอนโดยวิธีการบรรยายในชั้นเรียนสำหรับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศนั้นไม่สามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องให้ความสำคัญที่การจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติสม่ำเสมอเพื่อเป็นการเพิ่มทักษะ อันจะช่วยให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่เรียนมาใช้งานได้ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจำเป็นต้องจัดให้มีกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ และได้ฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาจีนอย่างสม่ำเสมอ อันจะเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีการฝึกใช้ภาษาจีนได้โดยตรง

สำหรับด้านกิจกรรมในการเรียนการสอนภาษาจีนนั้น ผู้วิจัยได้สอบถามถึงลักษณะของกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมที่เน้นฝึกปฏิบัติ กิจกรรมเสริมหลักสูตร สหกิจหรือการฝึกงาน หรือทัศนศึกษาต่างประเทศ โดยสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนสามารถเลือกตอบได้มากกว่าหนึ่งคำตอบ ผลการสำรวจ พบว่า สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนให้ความสำคัญต่อการเน้นผู้เรียนฝึกปฏิบัติมากที่สุด มีจำนวนมากถึง 52 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 83.87 รองลงมาคือ กิจกรรมเสริมหลักสูตร มีจำนวน 21 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 33.87 การสอนแบบสหกิจหรือการฝึกงาน จำนวน 14 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 22.58 การทัศนศึกษาต่างประเทศ จำนวน 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 8.06 นอกจากนี้ สถาบันอุดมศึกษาบางแห่งมีการจัดกิจกรรมโดยส่งนักศึกษาไปศึกษาภาคฤดูร้อนที่ประเทศจีน 2-3 เดือน เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากสภาพแวดล้อมทางภาษาจริง

4.3 ผู้สอนกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา

ตามมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา หน่วยประกันคุณภาพการศึกษาได้กำหนดเกณฑ์ของอาจารย์รับผิดชอบหลักสูตรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา โดยให้หลักสูตรวิชาเอกแต่ละหลักสูตรต้องมีอาจารย์รับผิดชอบหลักสูตรจำนวนอย่างน้อย 5 คน ดังนั้น การเปิดหลักสูตรภาษาจีนจึงจำเป็นต้องดำเนินการตามข้อกำหนดดังกล่าว โดยหากมีการเปิดหลักสูตรวิชาเอกภาษาจีนเพิ่มขึ้นจะต้องมีจำนวนของอาจารย์เพิ่มขึ้นตามจำนวนที่กำหนดไว้ในแต่ละหลักสูตร

สำหรับจำนวนผู้สอนภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาของไทย ผู้วิจัยได้สรุปจากข้อมูลของสำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ ซึ่งสำรวจไว้เมื่อปีการศึกษา 2556 โดยแบ่งเป็นผู้สอนชาวไทยและผู้สอนชาวจีน สรุปได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยทั้งหมดที่เปิดสอนภาษาจีน 79 แห่ง มีจำนวนผู้สอนภาษาจีนรวมทั้งสิ้น 572 คน เป็นผู้สอนชาวไทยจำนวน 473 คน และเป็นอาจารย์ชาวจีนหรือชาวต่างชาติที่สอนภาษาจีนจำนวน 99 คน

สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ได้สำรวจข้อมูลผู้สอนภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาของไทย เมื่อเดือนธันวาคม 2558 โดยแยกสถาบันอุดมศึกษาออกเป็น 4 ประเภท คือ (1) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือภายในกำกับของรัฐ (2) สถาบันอุดมศึกษากลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ (3) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และ (4) มหาวิทยาลัยเอกชน รวมจำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนจำนวน 62 แห่ง และได้มีการตอบแบบสอบถามกลับมาจากผู้สอนภาษาจีนรวมทั้งสิ้น 526 คน เป็นผู้สอนชาวไทยจำนวน 332 คน และเป็นอาจารย์ชาวจีนหรือชาวต่างชาติที่สอนภาษาจีนจำนวน 194 คน คิดเป็นสัดส่วนผู้สอนชาวไทยต่อผู้สอนชาวจีนหรือชาวต่างชาติ 6.32 : 3.69 สรุปข้อมูลผู้สอนภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาของไทยได้ ดังนี้

4.3.1 วุฒิการศึกษาของอาจารย์สัญชาติไทยที่สอนภาษาจีน

จากการสำรวจข้อมูลของสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนจำนวน 62 แห่ง ที่ตอบกลับแบบสอบถาม เมื่อเดือนธันวาคม 2558 มีผู้สอนชาวไทยที่สอนภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาของไทยจำนวนทั้งสิ้น 332 คน โดยเป็นผู้สอนชาวไทยในมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 120 คน ผู้สอนชาวไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 107 คน ผู้สอนชาวไทยในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวน 8 คน และผู้สอนชาวไทยในมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 97 คน วุฒิการศึกษาของผู้สอนภาษาจีนชาวไทยในสถาบันอุดมศึกษาของไทย สรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 5 วุฒิการศึกษาของอาจารย์ชาวไทยที่สอนภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษา

ประเภทสถาบัน อุดมศึกษา ระดับวุฒิการศึกษา	รัฐ	มรภ.	มทร.	เอกชน	รวม (คน) (ร้อยละ)
ปริญญาเอก	52 [4.33]	10 [0.93]	0 [0]	15 [1.55]	77 (23.19%)
ปริญญาโท	67 [5.59]	92 [8.60]	8 [10]	79 [8.14]	246 (74.10%)
ปริญญาตรี	1 [0.08]	5 [0.47]	0 [0]	3 [0.31]	9 (2.71%)
จำนวนอาจารย์ชาวไทยรวม	120	107	8	97	332

หลายปีมานี้อาจารย์ชาวไทยที่สอนภาษาจีนในระดับสถาบันอุดมศึกษาได้มีการพัฒนาวุฒิการศึกษาเพิ่มขึ้น จากการสำรวจเกี่ยวกับอาจารย์ชาวไทยมี จำนวน 332 คน แบ่งตามวุฒิการศึกษาปริญญาเอกจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 23.19 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท 246 คน คิดเป็นร้อยละ 74.10 และวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.71

อาจารย์ชาวไทยที่สอนภาษาจีนในระดับสถาบันอุดมศึกษาทุกประเภทมีสัดส่วนวุฒิการศึกษาปริญญาโทมากที่สุด โดยมีสัดส่วนวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก : ปริญญาโท : ปริญญาตรี ดังนี้ อาจารย์ชาวไทยในมหาวิทยาลัยของรัฐมีวุฒิการศึกษาแต่ละระดับคิดเป็นสัดส่วน 4.33 : 5.59 : 0.08 มหาวิทยาลัยราชภัฏคิดเป็นสัดส่วน 0.93 : 8.60 : 0.47 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอาจารย์ชาวไทยทั้งหมดมีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาโท คิดเป็นสัดส่วน 0 : 10 : 0 และมหาวิทยาลัยเอกชนคิดเป็นสัดส่วน 1.55 : 8.14 : 0.31 จะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยของรัฐมีอาจารย์ชาวไทยวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกมากที่สุด 52 คน จากจำนวนอาจารย์ปริญญาเอกทั้งหมด 77 คน คิดเป็นร้อยละ 67.53 ในขณะที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลไม่มีอาจารย์ชาวไทยที่สอนภาษาจีนซึ่งมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกเลย แต่ขณะเดียวกันมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลก็ไม่มีอาจารย์ชาวไทยที่สอนภาษาจีนที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีเลย โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏมีอาจารย์ชาวไทยวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด 5 คน จากจำนวนอาจารย์ปริญญาตรีทั้งหมด 9 คน คิดเป็นร้อยละ 55.56 ถึงแม้ว่าอาจารย์ชาวไทยที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจะมีจำนวนน้อยมากก็ตาม แต่ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแล้วอาจารย์ชาวไทยซึ่งสอนในระดับอุดมศึกษาต้องมีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำระดับปริญญาโท ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ จึงควรส่งอาจารย์ชาวไทยที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโทอย่างเร่งด่วน

4.3.2 วุฒิการศึกษาของอาจารย์ชาวจีนหรือชาวต่างชาติที่สอนภาษาจีน

ปัจจุบันนี้ สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยหลายแห่งได้เชิญหรือว่าจ้างอาจารย์ชาวจีน (รวมถึงอาจารย์ชาวไต้หวัน) มาสอนภาษาจีน เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ศึกษาหาความรู้และฝึกฝนทักษะภาษาจีนกับอาจารย์เจ้าของภาษา โดยอาจารย์ชาวจีนที่สอนในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยมีหลายลักษณะคือ อาจารย์ชาวจีนหรือชาวไต้หวันที่มาพำนักในประเทศไทยเป็นระยะเวลายาวนาน อาจารย์ชาวจีนภายใต้ความร่วมมือแลกเปลี่ยนทางวิชาการกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศจีน หรือภายใต้ข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) หรืออาจารย์ชาวจีนที่ทางสำนักงานอันทันตั้งส่งมาช่วยในการสอนหรือเป็นโครงการแลกเปลี่ยนภายใต้ความร่วมมือของสถาบันขงจื่อ ในแต่ละปีทางสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (สำนักงานอันทันตั้ง) ได้ส่งอาจารย์ชาวจีนอาสาสมัครมาช่วยสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษาจำนวนกว่า 100 คน

จากการสำรวจข้อมูลของสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนจำนวน 62 แห่ง แบบสอบถามที่ตอบกลับ เมื่อเดือนธันวาคม 2558 มีผู้สอนชาวจีนหรือชาวต่างชาติที่สอนภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาของไทยจำนวนทั้งสิ้น 194 คน เป็นผู้สอนชาวจีนหรือชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 71 คน ผู้สอนชาวไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 47 คน ผู้สอนชาวไทยในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวน 5 คน และผู้สอนชาวไทยในมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 71 คน วุฒิการศึกษาของผู้สอนภาษาจีนชาวไทยในสถาบันอุดมศึกษาของไทย สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 6 วุฒิการศึกษาของอาจารย์ชาวจีนหรือชาวต่างชาติที่สอนภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษา

ประเภทสถาบัน อุดมศึกษา ระดับวุฒิการศึกษา	รัฐ	มรภ.	มทร.	เอกชน	รวม (คน) (ร้อยละ)
ปริญญาเอก	5 [0.70]	2 [0.93]	0 [0]	6 [0.84]	13 (6.70%)
ปริญญาโท	48 [6.76]	31 [8.60]	5 [10]	47 [6.62]	131 (67.53%)
ปริญญาตรี	18 [2.54]	14 [0.47]	0 [0]	18 [2.54]	50 (25.77%)
จำนวนอาจารย์ชาวจีน หรือต่างชาติรวม	71	47	5	71	194

จากการวิจัยสำรวจผู้สอนอาจารย์ชาวจีนในสถาบันการศึกษามหาวิทยาลัยที่มีการเปิดการเรียนการสอนภาษาจีนจำนวน 62 แห่ง พบว่า จากอาจารย์ชาวจีนจำนวนทั้งหมด 194 คน มีวุฒิปริญญาเอกจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 6.70 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทจำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 67.53 และวุฒิปริญญาตรีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 25.77

อาจารย์ชาวจีนที่สอนภาษาจีนในระดับสถาบันอุดมศึกษาทุกประเภทมีสัดส่วนวุฒิการศึกษาปริญญาโทมากที่สุด โดยมีสัดส่วนวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก : ปริญญาโท : ปริญญาตรี ดังนี้ คืออาจารย์ชาวจีนในมหาวิทยาลัยของรัฐมีวุฒิการศึกษาแต่ละระดับ คิดเป็นสัดส่วน 0.70 : 6.76 : 2.54 มหาวิทยาลัยราชภัฏคิดเป็นสัดส่วน 0.93 : 8.60 : 0.47 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอาจารย์ชาวไทยทั้งหมดมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นสัดส่วน 0 : 10 : 0 และมหาวิทยาลัยเอกชนคิดเป็นสัดส่วน 0.84 : 6.62 : 2.54 จะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยเอกชนมีอาจารย์ชาวจีนวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกมากที่สุด 6 คน จากจำนวนอาจารย์ปริญญาเอกทั้งหมด 13 คน คิดเป็นร้อยละ 46.15 ในขณะที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลไม่มีอาจารย์ชาวจีน ซึ่งมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก แต่ขณะเดียวกันมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลก็ไม่มีอาจารย์ชาวจีนซึ่งมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีด้วยเช่นกัน มหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยเอกชนมีอาจารย์ชาวจีนวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุดประเภทละ 18 คน จากจำนวนอาจารย์ปริญญาตรีทั้งหมด 50 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 ถ้าพิจารณาตามคุณสมบัติของผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษา ผู้สอนต้องมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี แต่ด้วยเหตุผลของการเป็นเจ้าของภาษา จึงยังให้อาจารย์ชาวจีนวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือกำลังศึกษาในระดับปริญญาโทมาช่วยสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษาได้

4.3.3 ตำแหน่งวิชาการของอาจารย์สัญชาติไทยที่สอนภาษาจีน

ตำแหน่งวิชาการ คือ ตำแหน่งของบุคคลในแวดวงวิชาการสำหรับนักวิชาการหรืออาจารย์ในการทำวิจัยผลงานวิชาการและการสอนในสถาบันอุดมศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการจะได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษา โดยผู้ที่มีตำแหน่งทางวิชาการนั้นมีสิทธิใช้ตำแหน่งทางวิชาการที่ได้รับเป็นคำนำหน้านามในการลงชื่อหนังสือ เอกสาร งานสารบรรณหรือการเรียกขานใดๆ เสมือนยศหรือคำนำหน้านามอย่างอื่น การดำรงตำแหน่งวิชาการของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเป็นดัชนีบ่งชี้ที่ 4.2 คุณภาพอาจารย์ เพราะสถาบันอุดมศึกษาถือเป็นขุมปัญญาของประเทศ และมีความรับผิดชอบที่จะต้องส่งเสริมให้อาจารย์ในสถาบันทำการศึกษาวิจัยเพื่อแสวงหาและพัฒนาองค์ความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอน รวมทั้งการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศ การดำรงตำแหน่งทางวิชาการเป็นสิ่งสะท้อนการปฏิบัติงานของอาจารย์ตามพันธกิจของหลักสูตร (คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557, สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, หน้า 129) ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาต้องส่งเสริมให้อาจารย์มี

ตำแหน่งวิชาการให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับพันธกิจของหลักสูตร จากการสำรวจข้อมูลอาจารย์สอนภาษาจีนด้านตำแหน่งวิชาการมี ดังนี้

ตารางที่ 7 จำนวนอาจารย์ชาวไทยซึ่งสอนภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาที่มีตำแหน่งทางวิชาการ

ประเภทสถาบัน อุดมศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ	รัฐ	มรภ.	มทร.	เอกชน	รวม (คน) (ร้อยละ)
ศาสตราจารย์	1 [0.08]	0 [0]	0 [0]	0 [0]	1 (0.30%)
รองศาสตราจารย์	12 [1.00]	0 [0]	0 [0]	1 [0.10]	13 (3.92%)
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	10 [0.83]	4 [0.37]	1 [1.25]	5 [0.52]	20 (6.02%)
อาจารย์	97 [8.09]	103 [9.63]	7 [8.75]	91 [9.38]	298 (89.76%)
จำนวนอาจารย์ชาวไทยรวม	120	107	8	97	332

จากข้อมูลที่สำรวจจากสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนจำนวน 62 แห่ง (สำรวจเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2558) มีอาจารย์ชาวไทยที่ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์จำนวน 1 คน ซึ่งเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 0.30 ตำแหน่งรองศาสตราจารย์มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.92 โดยเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ 12 คน และมหาวิทยาลัยเอกชน 1 คน ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 6.02 โดยเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ 10 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏ 4 คน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 1 คน มหาวิทยาลัยเอกชน 5 คน ส่วนตำแหน่งอาจารย์มีจำนวนมากที่สุด 298 คน คิดเป็นร้อยละ 89.76

อาจารย์ชาวไทยที่สอนภาษาจีนในระดับสถาบันอุดมศึกษาทุกประเภทมีจำนวนทั้งสิ้น 332 คน มีสัดส่วนตำแหน่งอาจารย์สูงที่สุด โดยมีสัดส่วนตำแหน่งวิชาการเป็นศาสตราจารย์ : รองศาสตราจารย์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ : อาจารย์ ดังนี้ อาจารย์ชาวไทยในมหาวิทยาลัยของรัฐมีตำแหน่งวิชาการแต่ละระดับ คิดเป็นสัดส่วน 0.08 : 1.00 : 0.83 : 8.09 มหาวิทยาลัยราชภัฏ คิดเป็นสัดส่วน 0 : 0 : 0.37 : 9.63 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล คิดเป็นสัดส่วน 0 : 0 : 1.25 : 8.75 และมหาวิทยาลัยเอกชน คิดเป็นสัดส่วน 0 : 0.10 : 0.52 : 9.38 จะเห็นว่าสัดส่วนตำแหน่งวิชาการของอาจารย์ชาวไทยที่สอนภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาทุกประเภทต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

ที่กำหนดไว้ ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งจำเป็นต้องมีมาตรการส่งเสริมให้อาจารย์ชาวไทยสร้างผลงานวิชาการหรือทำวิจัยมากขึ้นเพื่อขอตำแหน่งวิชาการต่อไป

4.3.4 ตำแหน่งวิชาการของอาจารย์ผู้สอนชาวจีน

ตารางที่ 8 จำนวนอาจารย์ชาวจีนในสถาบันอุดมศึกษาที่มีตำแหน่งทางวิชาการ

ประเภทสถาบัน อุดมศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ	รัฐ	มรภ.	มทร.	เอกชน	รวม (คน) (ร้อยละ)
ศาสตราจารย์	3 [0.44]	2 [0.47]	0 [0]	1 [0.14]	6 (3.09%)
รองศาสตราจารย์	8 [1.18]	2 [0.47]	0 [0]	1 [0.14]	11 (5.67%)
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	0 [0]	0 [0]	0 [0]	0 [0]	0 (0.00%)
อาจารย์	57 [8.38]	39 [9.07]	14 [10]	67 [9.71]	177 (91.24%)
จำนวนอาจารย์ชาวไทยรวม	68	43	14	69	194

จากข้อมูลที่สำรวจจากสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนจำนวน 62 แห่ง ซึ่งมีอาจารย์ชาวจีนจำนวนทั้งสิ้น 194 คน มีอาจารย์ชาวจีนที่ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.09 ตำแหน่งรองศาสตราจารย์จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.67 ไม่มีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์และตำแหน่งอาจารย์มีจำนวนมากที่สุดถึง 177 คน คิดเป็นร้อยละ 91.24 เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนของอาจารย์ชาวจีนแล้ว ตำแหน่งอาจารย์มีจำนวนมากที่สุดเนื่องจากอาจารย์ชาวจีนส่วนใหญ่เป็นครูอาสาสมัครจึงยังไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ ส่วนตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ของอาจารย์ชาวจีนนั้น เนื่องจากระบบตำแหน่งทางวิชาการของประเทศจีนแตกต่างจากระบบตำแหน่งทางวิชาการของประเทศไทย ระบบตำแหน่งทางวิชาการของประเทศจีนไม่มีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ มีเพียง 2 ระดับเท่านั้นคือ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์

4.3.5 สัดส่วนของอาจารย์ที่สอนภาษาจีนกับผู้เรียนในภาพรวม

สัดส่วนของอาจารย์กับผู้เรียนหรือนักศึกษาตามเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดตามมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในสาขาวิชาด้านสังคมศาสตร์ มีสัดส่วนอยู่ที่ 1: 25 คน จากข้อมูลที่สำรวจจากสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนจำนวน 62 แห่ง

พบว่า สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนส่วนใหญ่จำนวน 27 แห่ง มีการจัดการด้าน สัดส่วนอาจารย์กับผู้เรียนตรงตามเกณฑ์ของสถาบันอุดมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 43.55 รองลงมา คือ สถาบันอุดมศึกษา 16 แห่ง ที่มีสัดส่วนอาจารย์หนึ่งคนต่อนักศึกษามากกว่า 25 คน คิดเป็นร้อยละ 25.81 มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 12 แห่ง ที่มีสัดส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษามากกว่า 40 คน คิดเป็น ร้อยละ 19.63 การที่สถาบันอุดมศึกษาบางแห่งมีสัดส่วนอาจารย์หนึ่งคนต่อนักศึกษาน้อยกว่า 25 คน นั้น อาจขึ้นกับลักษณะของหลักสูตร เช่น เป็นรายวิชาที่เปิดให้เลือกเป็นภาษาต่างประเทศ จำนวน ผู้เรียนจึงมีไม่มาก หรือบางแห่งอาจมีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนแบบเข้มข้นจึงกำหนดจำนวน ผู้เรียนต่อกลุ่มเพียงไม่เกิน 20 คนเท่านั้น

4.4 ผู้เรียนกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา

4.4.1 พื้นฐานความรู้ภาษาจีนของผู้เรียน

ปัจจุบันภาษาจีนนับวันจะมีบทบาทสำคัญต่อการติดต่อสื่อสารและการประกอบ อาชีพ จึงเป็นภาษาต่างประเทศภาษาหนึ่งที่มีผู้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก รัฐบาลจึงได้ส่งเสริมให้มี การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวนมากและได้กำหนด ภาษาจีนเป็นรายวิชาภาษาต่างประเทศอีกวิชาหนึ่ง โดยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีการเปิด แผนการเรียนศิลป์-ภาษาจีนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการสำรวจ พบว่า ปัจจุบันผู้เข้าศึกษาในระดับ อุดมศึกษาเป็นผู้มีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนมาก่อน และมีจำนวนมากกว่าที่ผ่านมา จากข้อมูล การสำรวจสามารถแจกแจงได้ ดังนี้

ตารางที่ 9 พื้นฐานความรู้ภาษาจีนของผู้เรียน

ประเภทสถาบันอุดมศึกษา พื้นฐานความรู้ภาษาจีน	รัฐ	มรภ.	มทร.	เอกชน	รวม (แห่ง) (ร้อยละ)
ผู้เรียนส่วนใหญ่มีพื้นฐาน ความรู้มากกว่า 12 ปี	1	0	0	0	1 (1.45%)
ผู้เรียนส่วนใหญ่มีพื้นฐาน ความรู้ภาษาจีน 6 ปี	1	2	0	1	3 (4.35%)
ผู้เรียนส่วนใหญ่มีพื้นฐาน ความรู้ภาษาจีน 3 ปี	11	10	2	4	27 (39.13%)
ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐาน ความรู้ภาษาจีน	7	10	6	7	30 (43.48%)
อื่นๆ	3	3	0	2	8 (11.59%)
สถาบันอุดมศึกษา ที่ตอบแบบสอบถาม รวม	23	25	8	14	69

* สถาบันอุดมศึกษาบางสถาบันได้เลือกมากกว่าหนึ่งคำตอบ

จากการสำรวจสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับพื้นฐานความรู้ภาษาจีนของผู้เรียนก่อนเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาเห็นได้ว่า นักเรียนที่เข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 69 แห่ง (สถาบันอุดมศึกษาบางแห่งเลือกมากกว่าหนึ่งคำตอบ) มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 30 แห่ง ที่ให้ข้อมูลว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 43.48 รองลงมา มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 27 แห่ง ผู้เรียนส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนมาแล้ว 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.13 มีสถาบันอุดมศึกษา 3 แห่ง ที่ผู้เรียนส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนมาแล้ว 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.35 และมีสถาบันอุดมศึกษาเพียง 1 แห่ง ที่ผู้เรียนส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนมากกว่า 12 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.45

การที่ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนก่อนเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษามากขึ้น ผลเนื่องมาจากการเปิดแผนการเรียนศิลป-ภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวนเพิ่มขึ้น และมีการเปิดให้เลือกรเรียนภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยไม่ได้สอบถามรายละเอียดของจำนวนผู้เรียนทั้งหมดที่เข้าศึกษาภาษาจีนของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง อีกทั้งสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งเลือกตอบมากกว่าหนึ่งคำตอบ โดยไม่ได้แจ้งอัตราส่วนผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนในระดับต่างๆ

4.4.2 มาตรการหรือกลไกของสถาบันอุดมศึกษากรณีที่มีผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานภาษาจีนไม่เท่ากัน

เนื่องจากปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาจีนเป็นที่แพร่หลาย มีการจัดการเรียนสอนภาษาจีนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และต่อเนื่องจนถึงระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีการเปิดสอนเป็นวิชาภาษาต่างประเทศ และโรงเรียนจีนหลายแห่งก็มีการสอนภาษาจีนมากกว่า 3 ปี ด้วยเหตุนี้เมื่อนักเรียนเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ผู้เรียนที่มีพื้นฐานภาษาจีนมาแล้วกลายเป็นประเด็นหนึ่งที่สถาบันอุดมศึกษาต้องให้ความสำคัญ ถ้าไม่มีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนที่ดีจะนำมาซึ่งปัญหาต่างๆ เช่น เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษา ประการที่สองคือ กรณีที่มีผู้เรียนมีพื้นฐานมาแล้วมาเรียนร่วมกับนักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานเลย จะทำให้ผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนมาแล้วเกิดความเบื่อหน่ายและไม่สนใจการเรียน ขณะเดียวกันผู้ที่ไม่มีความรู้ภาษาจีนมาก่อน เมื่อเรียนร่วมกับผู้เรียนที่มีพื้นฐานภาษาจีนมาแล้ว อาจเกิดความท้อแท้หรือรู้สึกที่ภาษาจีนเรียนยาก จากการสำรวจประเด็นมาตรการหรือกลไกของสถาบันอุดมศึกษาที่มีผู้เรียนมีพื้นฐานภาษาจีนไม่เท่ากันนั้น พอสรุปประเด็นได้ ดังนี้

ตารางที่ 10 มาตรการของสถาบันอุดมศึกษากรณีที่มีผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานภาษาจีนไม่เท่ากัน

ประเภทสถาบันอุดมศึกษา มาตรการที่ใช้	รัฐ	มรภ.	มทร.	เอกชน	รวม (แห่ง) (ร้อยละ)
สอบวัดความรู้โดยข้ามไปเรียนรายวิชาอื่น	2	0	1	2	5 (6.33%)
จัดห้องเรียนแบ่งกลุ่มตามพื้นฐานภาษาจีน	4	4	1	2	11 (13.93%)
จัดห้องเรียนรวมกันเพื่อช่วยเหลือกันเรียน	11	5	1	6	23 (29.11%)
ให้ผู้เรียนปรับพื้นฐานภาษาจีนก่อนเรียน	5	12	4	5	26 (32.91%)
ไม่มีมาตรการใดๆ โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาดูแล	2	3	2	2	9 (11.39%)
อื่นๆ (รุ่นพี่ติว เรียนเพิ่มเติมเอง.....)	1	2	1	1	5 (6.33%)
สถาบันอุดมศึกษา ที่เลือกใช้มาตรการ รวม	25	26	10	18	79

* สถาบันอุดมศึกษาบางสถาบันได้เลือกมากกว่าหนึ่งคำตอบ

จากการสำรวจข้างต้น มาตรการที่สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนใช้ในกรณี
ที่นิสิต/นักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนไม่เท่ากัน มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 26 แห่ง
ให้ผู้เรียนเรียนปรับพื้นฐานภาษาจีนก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 32.91 ของความถี่ในการเลือกทั้งหมด
79 ครั้ง มาตรการที่เลือกรองลงมาคือ จัดห้องเรียนรวมกันเพื่อช่วยเหลือกันเรียน โดยมีสถาบัน
อุดมศึกษา 23 แห่ง เลือกใช้ คิดเป็นร้อยละ 29.11 และมีสถาบันอุดมศึกษา 9 แห่ง ไม่มีมาตรการใดๆ
มอบให้อาจารย์ที่ปรึกษาดูแล คิดเป็นร้อยละ 11.39 สำหรับมาตรการสอบวัดระดับความรู้ของผู้เรียน
เพื่อเข้าไปเรียนรายวิชาอื่นที่สูงกว่า มีสถาบันอุดมศึกษาเพียง 5 แห่ง ที่เลือกใช้ คิดเป็นร้อยละ 6.33

4.4.3 วัตถุประสงค์ของการเลือกเรียนภาษาจีนของผู้เรียน

เป็นที่ทราบกันดีว่า ภาษาจีนมีบทบาทสำคัญอย่างมากในปัจจุบัน ภาษาจีนได้กลายเป็น
ภาษาต่างประเทศภาษาหนึ่งที่มีผู้เรียนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก และในอนาคตภาษาจีนก็จะมีบทบาท
สำคัญในการสื่อสารและประกอบอาชีพ จากการสำรวจ พบว่า ผู้เรียนระดับอุดมศึกษามีวัตถุประสงค์
ในการเลือกเรียนภาษาจีนแตกต่างกันไป โดยสรุป ดังนี้

ตารางที่ 11 วัตถุประสงค์การเลือกเรียนภาษาจีนของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา

ประเภทสถาบันอุดมศึกษา วัตถุประสงค์ที่เลือกเรียน	รัฐ	มรภ.	มทร.	เอกชน	รวม (แห่ง) (ร้อยละ)
เรียนเพื่อประกอบอาชีพตามที่ตั้งใจไว้	13	13	4	12	42 (60.00%)
เรียนตามกระแสของการเรียนภาษาจีน	5	5	2	4	16 (22.86%)
เรียนตามวัตถุประสงค์ของผู้ปกครอง	2	0	1	3	6 (8.57%)
อื่นๆ (รุ่นพี่แนะนำ ตามเพื่อน)	3	1	1	1	6 (8.57%)
สถาบันอุดมศึกษา ที่ตอบแบบสอบถาม รวม	25	26	10	18	70

* สถาบันอุดมศึกษาบางสถาบันได้เลือกมากกว่าหนึ่งคำตอบ

จากการสำรวจข้อมูลสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการเลือกเรียนภาษาจีนของผู้เรียน วัตถุประสงค์ที่สถาบันอุดมศึกษาทุกประเภทเลือกมากที่สุดคือ เรียนเพื่อประกอบอาชีพตามที่ตั้งใจไว้ โดยมีสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 42 แห่ง เลือกตอบ คิดเป็นร้อยละ 60 ของความถี่ในการเลือกทั้งหมด 70 ครั้ง รองลงมา คือเรียนตามกระแสของการเรียนภาษาจีน โดยมีสถาบันที่เลือกจำนวน 16 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 22.86 วัตถุประสงค์ที่เลือกเรียนตามวัตถุประสงค์ของผู้ปกครองมีสถาบันอุดมศึกษาเพียง 6 แห่ง ที่เลือก คิดเป็นร้อยละ 8.57 และมีสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 6 แห่ง เลือกตอบ อื่นๆ (รุ่นพี่แนะนำ ตามเพื่อน) คิดเป็นร้อยละ 8.57 เช่นกัน

4.4.4 เกณฑ์หรือดัชนีบ่งชี้มาตรฐานระดับความรู้ภาษาจีนของนักศึกษา

ข้อกำหนดของคณะกรรมการการอุดมศึกษาว่าด้วย เรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ซึ่งระบุถึงการกำหนดมาตรฐานความรู้ของนักศึกษาก่อนสำเร็จการศึกษาไว้ใน มคอ. 2 กล่าวคือมหาวิทยาลัยจะกำหนดมาตรฐานความรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนไว้ว่า ก่อนสำเร็จการศึกษานักศึกษาต้องสอบผ่านการสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน HSK (ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 180 จากคะแนนเต็ม 300)

จากการสำรวจสถาบันการศึกษาที่มีหลักสูตรภาษาจีน ส่วนใหญ่ได้ระบุเกณฑ์การสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน HSK ระดับ 4 หรือระดับ 5 โดยมีสถาบันการศึกษาที่กำหนดเกณฑ์ไว้จำนวน ดังนี้

ตารางที่ 12 เกณฑ์หรือดัชนีบ่งชี้มาตรฐานระดับความรู้ภาษาจีนของนักศึกษา

ประเภทสถาบันอุดมศึกษา เกณฑ์หรือดัชนีบ่งชี้	รัฐ	มรภ.	มทร.	เอกชน	รวม (แห่ง) (ร้อยละ)
สอบวัดระดับความรู้ภาษาจีนเอง	3	2	0	4	9 (11.39%)
กำหนดเกณฑ์การสอบ HSK (HSK ระดับ 4 หรือ HSK ระดับ 5)	10	4	4	4	22 (27.85%)
ยังไม่มีเกณฑ์การวัดระดับความรู้ภาษาจีน นอกจากสอบรายวิชาในหลักสูตร	8	16	16	6	46 (58.23%)
อื่นๆ	0	1	1	0	2 (2.53%)
สถาบันอุดมศึกษา ที่ตอบแบบสอบถาม รวม	21	23	21	14	79

* สถาบันอุดมศึกษาบางสถาบันได้เลือกมากกว่าหนึ่งคำตอบ

จากการสำรวจข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องเกณฑ์หรือดัชนีบ่งชี้ระดับความรู้ภาษาจีนของผู้เรียนนั้น ผลการสำรวจคือ มีสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนจำนวนมากที่สุด 46 แห่ง ยังไม่มีเกณฑ์การวัดระดับความรู้ภาษาจีน คิดเป็นร้อยละ 58.23 ของความถี่ในการเลือกทั้งหมด 79 ครั้ง ส่วนสถาบันอุดมศึกษาที่มีการกำหนดเกณฑ์การสอบ HSK (ระดับ 4 หรือระดับ 5) มีจำนวน 22 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 27.85 ซึ่งมีจำนวนมากเป็นอันดับสอง สถาบันอุดมศึกษาที่จัดสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีนเองมีจำนวน 9 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 11.39 นอกจากนี้ ยังมีสถาบันการศึกษาที่กำหนดเกณฑ์การวัดระดับความรู้ภาษาจีนของนักศึกษาในรูปแบบอื่นๆ จำนวน 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 2.53

4.5 ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา

เป็นที่ทราบกันดีว่า ปัจจุบันประเทศไทยได้มีความร่วมมือในมิติด้านการศึกษากับสาธารณรัฐประชาชนจีน มีทั้งระดับสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา หรือระดับรัฐบาลกับรัฐบาล ในระดับรัฐบาลนั้น กระทรวงศึกษาธิการของไทยได้ร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการของจีน และสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (Office of Chinese Language Council International) หรือที่เรียกกันว่า ฮั่นป๋ัน ฮั่นป๋ันเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ทั่วโลก ซึ่งมีการจัดตั้งสถาบันขงจื่อในประเทศไทยภายใต้การจับคู่ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของไทยและจีน ปัจจุบันมีการจัดตั้งสถาบันขงจื่อ จำนวน 15 แห่ง ในระดับสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยก็ได้แสวงหาความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนหรือแลกเปลี่ยนนักศึกษาหรือผู้สอน ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับความร่วมมือกับหน่วยงานเพื่อทราบข้อมูลว่าสถาบันอุดมศึกษามีความร่วมมือหรือไม่ ความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาใดและร่วมมือกันในด้านใด ดังตารางสรุปความร่วมมือ ดังนี้

ตารางที่ 13 ความร่วมมือของมหาวิทยาลัยไทยกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น

ลำดับที่	ชื่อมหาวิทยาลัย/วิทยาลัย	หน่วยงานที่ร่วมมือ	ลักษณะของความร่วมมือ
1	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	มหาวิทยาลัยยูนนาน ประเทศจีน	ส่งนักศึกษาไปเรียนหนึ่งปี และสองปี
2	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยปักกิ่ง มหาวิทยาลัยภาษาปักกิ่ง	ด้านหลักสูตร แลกเปลี่ยนหรือ ส่งอาจารย์มาช่วยสอน ให้ทุนนักศึกษาหรืออาจารย์ จัดตั้งสถาบันขงจื้อ
3	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	ไม่มี	ไม่มี
4	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	มหาวิทยาลัยเหลียนเหอปักกิ่ง มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศ กว่างโจว	โครงการส่งนักศึกษา ไปเรียนที่จีน 3+1
5	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	มหาวิทยาลัยหัวเฉียว มหาวิทยาลัยเจ้อเจียง	จัดตั้งสถาบันขงจื้อ จัดหลักสูตรร่วม
6	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน	Oxbridge college KUST	แลกเปลี่ยนนิสิต แลกเปลี่ยนอาจารย์
7	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ ขอนแก่น	สถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	ส่งอาจารย์มาช่วยสอน สนับสนุนตำรา
8	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	มหาวิทยาลัยเซาท์อีส มหาวิทยาลัยเศรษฐกิจและ การเงินยูนนาน	ด้านหลักสูตร แลกเปลี่ยนหรือส่งอาจารย์ ให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษา หรืออาจารย์ จัดตั้งสถาบันขงจื้อ
9	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	มหาวิทยาลัยหัวเฉียว มหาวิทยาลัยรังสิต	คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษานานาชาติ
10	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยครุศาสตร์ยูนนาน มหาวิทยาลัยครุศาสตร์ฮว่าหนาน มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน	แลกเปลี่ยนหรือส่งอาจารย์ มาช่วยสอน ให้ทุนการศึกษาหรือ อาจารย์สนับสนุนตำรา จัดตั้งสถาบันขงจื้อ

ตารางที่ 13 ความร่วมมือของมหาวิทยาลัยไทยกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อมหาวิทยาลัย/วิทยาลัย	หน่วยงานที่ร่วมมือ	ลักษณะของความร่วมมือ
11	มหาวิทยาลัยนเรศวร	มหาวิทยาลัยครุศาสตร์เทียนจิน มหาวิทยาลัยกว่างซี	ส่งนักศึกษาไปเรียน หนึ่งภาคการศึกษาหรือหนึ่งปี
12	มหาวิทยาลัยทักษิณ	มหาวิทยาลัยครุศาสตร์กว่างซี มหาวิทยาลัยเซี่ยเหมิน	ด้านหลักสูตร
13	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่	มหาวิทยาลัยครุศาสตร์กว่างซี มหาวิทยาลัยฟูตัน มหาวิทยาลัยภาษาปักกิ่ง	แลกเปลี่ยนและส่งนักศึกษา ไปศึกษา 1 ปี และ 2 ปี จัดตั้งสถาบันขงจื้อ
14	มหาวิทยาลัยพายัพ	มหาวิทยาลัยครุศาสตร์เซี่ยงไฮ้	ด้านหลักสูตร
15	มหาวิทยาลัยบูรพา (สถาบันขงจื้อ)	มหาวิทยาลัยเวินโจว	จัดตั้งสถาบันขงจื้อ เงินให้ทุนการศึกษา
16	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน เครือข่ายมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ด้านหลักสูตร
17	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	มหาวิทยาลัยฉงชิ่ง	แลกเปลี่ยนหรือส่งอาจารย์ มาช่วยสอน ให้ทุนการศึกษา
18	มหาวิทยาลัยพะเยา (หลักสูตรแพทย์แผนจีน คู่ขนานภาษาจีน)	มหาวิทยาลัยครุศาสตร์ไหหลำ	ด้านหลักสูตร ส่งนักศึกษาไปเรียนหนึ่งปี
19	มหาวิทยาลัยศิลปากร (เพชรบุรี)	ไม่มี	ไม่มี
20	มหาวิทยาลัยศิลปากร (วิทยาเขตพระราชวัง สนามจันทร์)	มหาวิทยาลัยหมิงฉวน ไต้หวัน	ส่งอาจารย์มาช่วย ให้ทุนการศึกษา
21	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	มหาวิทยาลัยเซี่ยเหมิน มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศ ปักกิ่ง	ด้านหลักสูตร ให้ทุนการศึกษานักศึกษา หรืออาจารย์ จัดตั้งสถาบันขงจื้อ

ตารางที่ 13 ความร่วมมือของมหาวิทยาลัยไทยกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อมหาวิทยาลัย/วิทยาลัย	หน่วยงานที่ร่วมมือ	ลักษณะของความร่วมมือ
22	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี สุรนารี	สถาบันขงจื่อจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย สำนักงานอินปัน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	แลกเปลี่ยนหรือส่งอาจารย์ มาช่วย ให้ทุนการศึกษา สนับสนุนตำราหรือหนังสือ
23	มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย	ไม่มี	ไม่มี
24	วิทยาลัยนานาชาติ ปริดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยวิจิยนานาชาติ เชียงใหม่	มหาวิทยาลัยปักกิ่ง มหาวิทยาลัยฟู่ตัน มหาวิทยาลัยชานตุง	ส่งนักศึกษาไปเรียน หนึ่งภาคการศึกษา
25	วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล	ไม่มี	ไม่มี
26	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศ ปักกิ่ง มหาวิทยาลัยชนชาติกว่างซี มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศ เสฉวน	แลกเปลี่ยนหรือส่งอาจารย์ มาช่วยการสอน ให้ทุนการศึกษานักศึกษา หรืออาจารย์
27	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	มหาวิทยาลัยครุศาสตร์ยูนนาน	ด้านหลักสูตร
28	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	มหาวิทยาลัยกว่างซี	ให้ทุนการศึกษานักศึกษา
29	มหาวิทยาลัยราชภัฏจอมบึง เพชรบุรี	มหาวิทยาลัยเศรษฐศาสตร์ การเงินกู้ยโจว มหาวิทยาลัยครุศาสตร์กว่างซี	ด้านหลักสูตร แลกเปลี่ยนส่งอาจารย์ มาช่วยสอน จัดสอบHSK ร่วมกัน
30	มหาวิทยาลัยราชภัฏ สุราษฎร์ธานี	มหาวิทยาลัยชนชาติกว่างซี	ด้านหลักสูตร ให้ทุนการศึกษานักศึกษา หรืออาจารย์

ตารางที่ 13 ความร่วมมือของมหาวิทยาลัยไทยกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อมหาวิทยาลัย/วิทยาลัย	หน่วยงานที่ร่วมมือ	ลักษณะของความร่วมมือ
31	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	มหาวิทยาลัยครุศาสตร์อวีซี มหาวิทยาลัยครุศาสตร์อุสวง มหาวิทยาลัยเหอหนาน มหาวิทยาลัยคมนาคุมซีหนาน มหาวิทยาลัยครุศาสตร์ถังซาน มหาวิทยาลัยกวางซี มหาวิทยาลัยชนชาติกวางซี มหาวิทยาลัยยูนนาน	ส่งนักศึกษาไปเรียน
32	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน มหาวิทยาลัยอาชีวะตำรวจ กฎหมายยูนนาน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีอาชีวะ เกษตรยูนนาน	แลกเปลี่ยนนักศึกษา ส่งอาจารย์มาช่วยสอน
33	มหาวิทยาลัยราชภัฏ ราชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา	มหาวิทยาลัยครุศาสตร์ฉวีจิง มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีครุศาสตร์กวางซี	ด้านหลักสูตร ให้ทุนการศึกษานักศึกษา หรืออาจารย์
34	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	มหาวิทยาลัยเศรษฐศาสตร์ การเงินกู้ยืม	ให้ทุนการศึกษา แลกเปลี่ยนนักศึกษา
35	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	มหาวิทยาลัยครุศาสตร์อวีหลิน	แลกเปลี่ยนหรือส่งอาจารย์ มาช่วยสอน ให้ทุนการศึกษานักศึกษา หรืออาจารย์
36	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	ไม่ได้ระบุ	ทางเงินให้ทุนการศึกษา
37	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	มหาวิทยาลัยอู่ฮั่น มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน มหาวิทยาลัยครุศาสตร์ยูนนาน	ให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษา หรืออาจารย์
38	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	มหาวิทยาลัยเทคนิคคุนหมิง มหาวิทยาลัยเฉิงตู มหาวิทยาลัยศิลป์และวิทย์ฉงชิ่ง	แลกเปลี่ยนหรือส่งอาจารย์ มาช่วยสอน สนับสนุนตำรา

ตารางที่ 13 ความร่วมมือของมหาวิทยาลัยไทยกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อมหาวิทยาลัย/วิทยาลัย	หน่วยงานที่ร่วมมือ	ลักษณะของความร่วมมือ
39	มหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา	มหาวิทยาลัยยูนนาน มหาวิทยาลัยครุศาสตร์เทียนจิน มหาวิทยาลัยชนชาติกว่างซี มหาวิทยาลัยเทคนิคสิบสองปันนา	ส่งนักศึกษาไปเรียนร่วม แลกเปลี่ยนหรือส่งอาจารย์ มาช่วยสอน ส่งนักศึกษาไปเรียนร่วม
40	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	มหาวิทยาลัยเศรษฐศาสตร์และ การเงินก๊วยโจว มหาวิทยาลัยกว่างซี	ด้านหลักสูตร แลกเปลี่ยนหรือส่งอาจารย์ มาช่วยสอน สนับสนุนตำรา
41	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	มหาวิทยาลัยसानซีหลิ่งกิง	แลกเปลี่ยนหรือส่งอาจารย์ มาช่วยสอน
42	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี	มหาวิทยาลัยต้าหลี่	แลกเปลี่ยนนักศึกษา สนับสนุนตำราเรียน
43	มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา	มหาวิทยาลัยในประเทศจีน (ไม่ระบุ)	ด้านหลักสูตร
44	มหาวิทยาลัยราชภัฏ เทพสตรี ลพบุรี	ไม่มี	ไม่มี
45	มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช	ไม่มี	ไม่มี
46	มหาวิทยาลัยหัวเฉียว เฉลิมพระเกียรติ	มหาวิทยาลัยชนชาติกว่างซี มหาวิทยาลัยเฮ้อโจว มหาวิทยาลัยเจ้อเจียง มหาวิทยาลัยอูโจว มหาวิทยาลัยชนชาติกว่างซี วิทยาลัยอวี๋หลิน มหาวิทยาลัยคมนาคุมก๊วยหลิน	ส่งนักศึกษาไปเรียน 1 ปี จีนส่งนักศึกษามาเรียนที่ไทย
47	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	มหาวิทยาลัยเซี่ยเหมิน	ด้านหลักสูตร
48	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	มหาวิทยาลัยครุศาสตร์นานกิง	ด้านหลักสูตร

ตารางที่ 13 ความร่วมมือของมหาวิทยาลัยไทยกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อมหาวิทยาลัย/วิทยาลัย	หน่วยงานที่ร่วมมือ	ลักษณะของความร่วมมือ
49	มหาวิทยาลัยรังสิต	มหาวิทยาลัยภาษาปักกิ่ง มหาวิทยาลัยครุศาสตร์กว้างซี	ด้านหลักสูตร แลกเปลี่ยนหรือส่งอาจารย์ มาช่วยสอน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Management (KM))
50	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	สำนักงานอัยการ	ส่งอาจารย์ชาวจีนช่วยสอน
51	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	ไม่มี	ไม่มี
52	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	ไม่มี	ไม่มี
53	วิทยาลัยนานาชาติกรุงเทพ	ไม่มี	ไม่มี
54	มหาวิทยาลัยพายัพ	มหาวิทยาลัยเวินชาน มหาวิทยาลัยครุศาสตร์ยูนนาน	ด้านหลักสูตร แลกเปลี่ยนหรือส่งอาจารย์ มาช่วยสอน แลกเปลี่ยนนักศึกษา
55	มหาวิทยาลัยเกริก	ไม่มี	ไม่มี
56	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย	มหาวิทยาลัยเจิ้งโจว	แลกเปลี่ยนนักศึกษา
57	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่	มหาวิทยาลัยหงเหอ มหาวิทยาลัยกุ้ยโจว	ส่งนักศึกษาไปเรียนข้ามสถาบัน
58	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	ภาษาจีนธุรกิจ	คณะศิลปศาสตร์
59	วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง	มหาวิทยาลัยคมนาคุมุนหมิง	แลกเปลี่ยนหรือส่งอาจารย์ มาช่วยสอน ให้ทุนการศึกษานักศึกษา หรืออาจารย์
60	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลล้านนา	สำนักงานอัยการ	ส่งอาจารย์มาช่วยสอน ให้ทุนการศึกษา
61	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคล ธัญบุรี	ไม่มี	ไม่มี
62	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนโกสินทร์บพิตรพิมุข	มหาวิทยาลัยหลิงหนาน	ส่งนักศึกษาไปเรียน ช่วงปิดภาคฤดูร้อน

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษานั้น ส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศและภายในประเทศ ความร่วมมือกับต่างประเทศส่วนมากเป็นมหาวิทยาลัยในประเทศจีนและมีมหาวิทยาลัยในไต้หวันบ้าง จากการสำรวจสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 62 แห่ง มีความร่วมมือจำนวน 51 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 82.26 และสถาบันอุดมศึกษาที่ไม่มีความร่วมมือจำนวน 11 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 17.74

ลักษณะของความร่วมมือส่วนใหญ่เป็นการส่งนักศึกษาแลกเปลี่ยน เป็นลักษณะของการร่วมมือด้านหลักสูตรแบบ 3+1 แบบ 2+2 หรือ 1 ภาคการศึกษา นอกจากนี้ ยังมีการส่งอาจารย์ชาวจีนมาช่วยสอนภาษาจีน การให้ทุนการศึกษาอาจารย์และนักศึกษาไปศึกษาต่อประเทศจีน และการสนับสนุนตำราหรือหนังสือเรียน เป็นต้น การส่งนักศึกษาไปศึกษาที่ประเทศจีนถือเป็นการช่วยให้นักศึกษาได้ไปเรียนรู้ประสบการณ์ในการใช้ภาษาในประเทศเจ้าของภาษา ซึ่งช่วยให้นักศึกษาสามารถพัฒนาภาษาจีนได้อย่างรวดเร็ว และลักษณะความร่วมมือแบบนี้จะมีแนวโน้มมากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีความร่วมมือกับสถาบันในการร่วมกันจัดตั้งสถาบันขงจื่อ ปัจจุบันประเทศไทยมีสถาบันขงจื่อทั้งหมด 15 แห่ง ซึ่งแต่เดิมมีจำนวน 12 แห่ง ต่อมา มีการจัดตั้งสถาบันขงจื่อเพิ่มขึ้นอีก 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตยร่วมกับสถาบันขงจื่อเส้นทางสายไหมทางทะเล (24 มิถุนายน 2558) มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญร่วมกับสถาบันขงจื่อ (12 กันยายน 2558) และ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติได้จัดตั้งสถาบันขงจื่อการแพทย์แผนจีน นอกจากนี้ สถาบันอุดมศึกษาภายในประเทศยังมีความร่วมมือกันเองอีกหลายสถาบันเช่น มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติมหาวิทยาลัยรามคำแหง และ มหาวิทยาลัยบูรพา ร่วมมือกันในด้านวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยรังสิต และ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยร่วมมือกันในด้านวิชาการและการเผยแพร่งานวิจัย เป็นต้น

บทที่ 5

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา

จากการที่สถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนมาเป็นเวลาหลายทศวรรษ จึงมีการเปิดและออกแบบหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานการศึกษา ภายใต้การควบคุมดูแลของ คณะกรรมการสำนักงานอุดมศึกษา แต่ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยยังคงมีอีกมากมาย เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของสถาบันอุดมศึกษา ผู้วิจัยจึงใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา โดยแบ่งเป็น 5 ด้านคือ ด้านหลักสูตร ด้านตำราหรือหนังสือแบบเรียนและสื่อการสอน ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน และด้าน ความร่วมมือเพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ จากการเก็บข้อมูลซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 62 ชุด แต่เนื่องจากมีแบบสอบถาม 1 ชุด ที่ไม่ได้ตอบแบบสอบถามในส่วนนี้จึงเหลือเพียง 61 ชุด

การวิจัยในส่วนนี้ใช้แบบสอบถามมาตรวัดแบบให้คะแนน โดยแบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่ระดับมีค่า คะแนน 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

สำหรับการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ที่สอดคล้องเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค
ใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	การแปลความหมาย
4.51-5.00	มีปัญหาในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	มีปัญหาในระดับมาก
2.51-3.50	มีปัญหาในระดับปานกลาง
1.51-2.50	มีปัญหาในระดับน้อย
1.00-1.50	มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

ผลของการสำรวจทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน
ระดับอุดมศึกษามี ดังนี้

๕.1 ปัญหาและอุปสรรคด้านหลักสูตรภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา

ตารางที่ 14 ทศนคติเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา

ทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$
1. กระทรวงศึกษาธิการยังขาดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับหลักสูตรภาษาจีนที่แท้จริง	12 19.67%	29 47.54%	16 26.23%	4 6.56%	0 00.00%	3.80
2. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยยังไม่ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรภาษาจีน	9 14.75%	16 26.23%	13 14.75%	15 24.59%	8 11.48%	3.05
3. หลักสูตรปัจจุบันยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสภาพตลาดหรือแรงงานในปัจจุบัน	5 8.19%	17 27.87%	9 19.67%	22 36.07%	8 13.11%	2.82
4. หลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนยังไม่เชื่อมโยงกับหลักสูตรภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา	11 18.03%	26 42.62%	13 21.31%	9 19.67%	2 3.29%	3.57
5. หลักสูตรที่เปิดสอนยังขาดการบูรณาการหลากหลายมิติ เช่น วัฒนธรรม สังคม ประวัติศาสตร์ ภาษาศาสตร์ภาษาจีน เป็นต้น	4 6.56%	14 22.95%	10 16.39%	26 42.62	7 19.67%	2.70
6. ขาดการสร้างความเข้าใจเรื่องหลักสูตรเพื่อสามารถจัดการเรียนการสอนหลักสูตรได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ	4 6.56%	16 26.23%	15 24.59%	22 36.07%	4 6.56%	2.90
7. ยังไม่มีระบบการบริหารจัดการรายวิชาในหลักสูตร (การเชื่อมโยงของเนื้อหา คำศัพท์ ความสัมพันธ์องค์ความรู้ ฯลฯ)	5 8.20%	18 29.51%	11 18.03%	24 39.34%	3 4.92%	2.97

จากตารางข้างต้นเห็นได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนมีทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาว่า ประเด็นที่มีปัญหาในระดับมากมีอยู่ 3 ข้อ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการยังขาดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับหลักสูตรภาษาจีนที่แท้จริง หลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนยังไม่เชื่อมโยงกับหลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาและผู้บริหารมหาวิทยาลัยยังไม่ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรภาษาจีนโดยมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ที่ 3.80 3.57 และ 3.05 ตามลำดับ ส่วนข้ออื่นๆ มีปัญหาในระดับปานกลาง

ปัญหาเรื่องที่กระทรวงศึกษาธิการยังขาดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับหลักสูตรภาษาจีนที่แท้จริงเป็นปัญหาในระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด 3.80 โดยมีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดที่ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” และ “เห็นด้วย” มีสถาบันอุดมศึกษา 12 แห่ง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” คิดเป็นร้อยละ 19.67 และมีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากถึง 29 แห่ง “เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 47.54 และ 16 แห่ง “ไม่แน่ใจ” คิดเป็นร้อยละ 26.23 โดยในปัจจุบันมีเพียงประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558” สำหรับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน โดยยังขาดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับหลักสูตรภาษาจีนโดยเฉพาะ

ประเด็นหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนยังไม่เชื่อมโยงกับหลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา เป็นปัญหาในระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงรองลงมา 3.57 มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากถึง 26 แห่ง “เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 46.62 รองลงมามีสถาบันอุดมศึกษา 13 แห่ง “ไม่แน่ใจ” คิดเป็นร้อยละ 21.31 และ 11 แห่ง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” คิดเป็นร้อยละ 18.03 โดยในปัจจุบันผู้ที่เข้าศึกษาหลักสูตรภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษามีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนแตกต่างกันมาก ผู้เรียนมักจะต้องเริ่มต้นเรียนภาษาจีนใหม่ ไม่สามารถต่อยอดจากความรู้เดิมที่เรียนมาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ กลายเป็นความสูญเปล่าทางการศึกษา นอกจากนี้ ทั้งหลักสูตรภาษาจีนและตำราแบบเรียนต่างๆ ก็ไม่ได้มีการเชื่อมโยงกับหลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา

ทัศนคติของสถาบันอุดมศึกษาต่อประเด็นเรื่องผู้บริหารมหาวิทยาลัยยังไม่ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรภาษาจีนนั้น เห็นว่าเป็นปัญหาในระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.05 โดยมีสถาบันอุดมศึกษาที่ “เห็นด้วย” และ “ไม่เห็นด้วย” ในจำนวนสูงสุดที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือมีสถาบันอุดมศึกษา 16 แห่ง “เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 26.23 และมีสถาบันอุดมศึกษา 15 แห่ง “ไม่เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 24.59 และ 13 แห่ง “ไม่แน่ใจ” คิดเป็นร้อยละ 14.75

สำหรับประเด็น สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนยังขาดระบบการบริหารจัดการรายวิชาในหลักสูตร (ด้านความเชื่อมโยงของเนื้อหา คำศัพท์ ความสัมพันธ์องค์ความรู้ภาพใหญ่ เป็นต้น) นั้น สถาบันอุดมศึกษาเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.97 โดยมีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดที่ 24 แห่ง “ไม่เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 39.34 รองลงมาคือมีสถาบันอุดมศึกษา 18 แห่ง ที่ “เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 29.51 และ 11 แห่ง “ไม่แน่ใจ” คิดเป็นร้อยละ 18.03

ประเด็นผู้รับผิดชอบยังขาดการสร้างความเข้าใจเรื่องหลักสูตรเพื่อสามารถจัดการเรียนการสอนหลักสูตรได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ สถาบันอุดมศึกษาเห็นว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.90 มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดที่ 22 แห่ง “ไม่เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 36.07 รองลงมาคือมีสถาบันอุดมศึกษา 16 แห่ง ที่ “เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 26.23 และ 15 แห่ง “ไม่แน่ใจ” คิดเป็นร้อยละ 24.59

ส่วนประเด็นหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนยังไม่ตอบสนองความต้องการของสภาพตลาดหรือแรงงานในปัจจุบัน สถาบันอุดมศึกษาเห็นว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.82 มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด 22 แห่ง “ไม่เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 36.07 รองลงมาคือมีสถาบันอุดมศึกษา 17 แห่งที่ “เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 27.87 และ 9 แห่ง “ไม่แน่ใจ” คิดเป็นร้อยละ 19.67 แสดงให้เห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาเห็นว่าหลักสูตรภาษาจีนสามารถตอบสนองความต้องการของสภาพตลาด หรือแรงงานในปัจจุบัน เพราะการออกแบบหลักสูตรตามมาตรฐานการศึกษาของคณะกรรมการอุดมศึกษาจะมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการผลิตบัณฑิต อีกทั้งต้องมีการประเมินความต้องการของตลาดและคุณลักษณะของบัณฑิต

ประเด็นหลักสูตรภาษาจีนที่เปิดสอนยังขาดการบูรณาการหลากหลายมิติ เช่น วัฒนธรรม สังคม ประวัติศาสตร์ ภาษาศาสตร์ภาษาจีน เป็นต้น สถาบันอุดมศึกษาเห็นว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดอยู่ที่ 2.70 มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดถึง 26 แห่ง ที่ “ไม่เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 42.62 รองลงมา มีสถาบันอุดมศึกษา 14 แห่ง ที่ “เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 22.95 และ 10 แห่ง “ไม่แน่ใจ” คิดเป็นร้อยละ 14.75 แสดงให้เห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาเห็นว่าประเด็นดังกล่าวไม่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาเท่าประเด็นอื่น เนื่องจากปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับปริญญาตรีมีการบูรณาการในหลากหลายมิติ เช่น วัฒนธรรม สังคม ประวัติศาสตร์ ภาษาศาสตร์ เป็นต้น โดยมีการบูรณาการกับหลากหลายวิชา อีกทั้งมีการบูรณาการกับการวิจัย การบริการวิชาการทางสังคมและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอีกด้วย (ตามเกณฑ์ดัชนีบ่งชี้ข้อที่ 5.2 การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน, หน้า 86)

5.2 ปัญหาและอุปสรรคด้านตำราและหนังสือแบบเรียน สื่อการสอน ภาษาจีน

ตารางที่ 15 ทักษะคติของสถาบันอุดมศึกษาด้านตำราหรือหนังสือแบบเรียนหรือสื่อการสอน

ด้านตำราหรือหนังสือแบบเรียน และสื่อการสอน	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$
1. มหาวิทยาลัยยังขาดตำราหรือ หนังสือภาษาจีนที่เชื่อมโยงความรู้ เป็นระบบต่อจากระดับมัธยมศึกษา	17 27.87%	26 42.62%	6 9.84%	9 14.75%	3 4.91%	3.74
2. มหาวิทยาลัยยังขาดตำราหรือ หนังสือที่เป็นระบบและ ลำดับความยากง่ายต่อเนื่องเชื่อมโยง ทุกรายวิชาในหลักสูตร	13 21.31%	27 44.26%	6 9.84%	14 22.95%	1 1.64%	3.61
3. กระทรวงศึกษาธิการยังไม่มี การสนับสนุนให้มีตำราเรียนหลัก ในระดับอุดมศึกษาเพื่อให้เกิด มาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ	22 36.07%	24 39.34%	13 21.31%	1 1.64%	1 1.64%	4.07
4. มหาวิทยาลัยยังขาดแคลน สื่อการเรียนการสอนภาษาจีน ที่หลากหลายและทันสมัย	16 26.23%	25 40.98%	7 11.48%	9 14.75%	4 6.56%	3.33
5. อาจารย์ผู้สอนยังนิยมใช้ตำราและ หนังสือในการสอน การใช้สื่อการสอน อื่นๆ น้อยมาก	7 11.48%	18 29.50%	8 13.11%	23 37.79%	5 8.19%	2.98
6. อาจารย์ยังไม่มีกิจกรรมเสริม หลักสูตรหรือกิจกรรมนอกชั้นเรียน เพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ ด้วยตนเอง	7 6.56%	11 18.03%	16 14.75%	20 32.79%	7 9.83%	2.85

จากตารางข้างต้นเห็นได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนมีทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านตำราและหนังสือแบบเรียน สื่อการสอนภาษาจีนว่า ประเด็นที่มีปัญหาในระดับมากมีอยู่ 3 ข้อ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการยังไม่มี การสนับสนุนให้มีตำราเรียนหลักในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ มหาวิทยาลัยยังขาดตำราหรือหนังสือภาษาจีนที่เชื่อมโยงความรู้เป็นระบบต่อจากระดับมัธยมศึกษา และ มหาวิทยาลัยยังขาดตำราหรือหนังสือแบบเรียนที่เป็นระบบและลำดับความยากง่ายต่อเนื่องเชื่อมโยงทุกรายวิชาในหลักสูตรภาษาจีน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ที่ 4.07 3.74 และ 3.61 ตามลำดับ ส่วนข้ออื่นๆ มีปัญหาในระดับปานกลาง

ประเด็นปัญหาเรื่องกระทรวงศึกษาธิการยังไม่มี การสนับสนุนให้มีตำราเรียนหลักในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ เป็นปัญหาในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ที่ 4.07 โดยมีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดที่ “เห็นด้วย” และ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” กล่าวคือ มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดถึง 24 แห่ง “เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 39.34 และมีสถาบันอุดมศึกษามากถึง 22 แห่ง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” คิดเป็นร้อยละ 36.07 และ 13 แห่ง “ไม่แน่ใจ” คิดเป็นร้อยละ 21.31 ผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่า กระทรวงศึกษาธิการควรสนับสนุนให้มีตำราเรียนภาษาจีน ซึ่งเป็นตำราเรียนหลักในระดับอุดมศึกษาเพื่อให้เกิดมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ

ทัศนคติของสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนต่อปัญหาด้านตำราหรือหนังสือแบบเรียนและสื่อการเรียนการสอน ประเด็นที่มหาวิทยาลัยยังขาดตำราหรือหนังสือภาษาจีนที่เชื่อมโยงความรู้เป็นระบบต่อจากระดับมัธยมศึกษา เป็นปัญหาในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงรองลงมา อยู่ที่ 3.74 โดยมีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดที่ “เห็นด้วย” และ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” กล่าวคือ มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดถึง 26 แห่ง “เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 42.62 รองลงมามีสถาบันอุดมศึกษา 17 แห่ง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” คิดเป็นร้อยละ 27.87 และ 9 แห่ง “ไม่เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 14.75 จากผลการสำรวจเห็นได้ว่า ตำราหรือแบบเรียนของมหาวิทยาลัยยังไม่ได้มีการเชื่อมโยงความรู้เป็นระบบต่อจากระดับมัธยมศึกษา

สำหรับในประเด็นมหาวิทยาลัยยังขาดตำราหรือหนังสือแบบเรียนที่เป็นระบบ และลำดับความยากง่ายต่อเนื่องเชื่อมโยงทุกรายวิชาในหลักสูตรภาษาจีนนั้น สถาบันอุดมศึกษาเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.61 โดยมีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดถึง 27 แห่ง “เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 44.26 และยังมีสถาบันอุดมศึกษา 13 แห่ง ที่ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” คิดเป็นร้อยละ 21.31 และ 14 แห่ง “ไม่เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 22.95 ผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยจำเป็นต้องมีตำราหรือหนังสือแบบเรียนที่เป็นระบบและมีการลำดับความยากง่ายต่อเนื่องเชื่อมโยงในแต่ละวิชา เพื่อสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและเกิดประสิทธิภาพในการเรียนภาษาจีน

ประเด็นเรื่อง มหาวิทยาลัยยังขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนภาษาจีนที่หลากหลายและทันสมัยนั้น สถาบันอุดมศึกษาเห็นว่ามีความมีปัญหาในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.33 มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดถึง 25 แห่ง “เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 40.98 และรองลงมายังมีสถาบันอุดมศึกษาอีก 16 แห่ง ที่ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” และ 9 แห่ง “ไม่เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 14.75 ผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยต้องการการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนภาษาจีนที่หลากหลายและทันสมัยเพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีน

ส่วนประเด็นอาจารย์ยังนิยมใช้ตำราและหนังสือในการสอน มีการใช้สื่อการสอนอื่นๆ น้อยมากนั้น สถาบันอุดมศึกษาเห็นว่ามีความมีปัญหาในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.98 มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดที่ 23 แห่ง “ไม่เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 37.79 รองลงมาคือมีสถาบันอุดมศึกษา 18 แห่ง ที่ “เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 29.50 และ 8 แห่ง “ไม่แน่ใจ” คิดเป็นร้อยละ 13.11 ผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่าอาจารย์ผู้สอนควรจะใช้สื่อการสอนให้มากขึ้น

ประเด็นสุดท้ายในเรื่องอาจารย์ยังไม่มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกชั้นเรียนเพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น สถาบันอุดมศึกษาเห็นว่ามีความมีปัญหาในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดอยู่ที่ 2.85 มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดถึง 20 แห่งที่ “ไม่เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 32.79 รองลงมามีสถาบันอุดมศึกษา 16 แห่ง ที่ “ไม่แน่ใจ” คิดเป็นร้อยละ 14.75 และ 11 แห่ง “เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 18.03 ผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่าอาจารย์ผู้สอนภาษาจีนมีการเสริมกิจกรรมหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน

5.3 ปัญหาและอุปสรรคด้านผู้สอนภาษาจีน

ตารางที่ 16 ทศนคติเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านผู้สอน

ด้านผู้สอน	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$
1. ผู้สอนส่วนใหญ่ยังขาดพื้นฐานความรู้ ด้านการสอนภาษาจีนที่แท้จริง (ไม่ได้จบวิชาชีพด้านศึกษาศาสตร์ หรือครุศาสตร์)	4 6.56%	14 22.95%	13 21.31%	19 31.15%	11 18.03%	2.69
2. ผู้สอนชาวไทยส่วนใหญ่ยังไม่มี ประสบการณ์การสอนภาษาจีน	4 6.56%	14 22.95%	10 16.39%	24 39.34%	9 24.75%	2.67
3. ผู้สอนชาวไทยมีภาระงานสอนและ งานอื่นๆ จำนวนมากจนไม่มีเวลา พัฒนางานวิชาการ	26 42.62%	15 24.95%	14 6.56 %	5 8.19%	1 6.56%	3.98
4. ผู้สอนชาวจีนขาดความรู้และ ประสบการณ์ในการสอนภาษาจีน สำหรับนักศึกษาไทย	12 19.67%	18 29.51%	11 18.03%	16 26.23%	4 6.56%	3.30
5. ผู้สอนชาวจีนมีภาระงานสอน เป็นหลัก ภาระงานอื่นตกอยู่กับ อาจารย์ชาวไทย	29 47.54%	18 29.50%	4 6.56%	8 13.22%	2 3.29%	4.05

จากตารางข้างต้นเห็นได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนมีทศนคติเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านผู้สอนว่า ประเด็นที่มีปัญหาในระดับมาก มีอยู่ 2 ข้อ ได้แก่ ผู้สอนชาวจีนมีภาระงานสอนเป็นหลัก ภาระงานอื่นตกอยู่กับอาจารย์ชาวไทย และ ผู้สอนชาวไทยมีภาระงานสอนและงานอื่นๆ จำนวนมากจนไม่มีเวลาพัฒนางานวิชาการ ซึ่งล้วนแต่เป็นปัญหาด้านภาระงานของอาจารย์ชาวไทย โดยมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ที่ 4.05 และ 3.98 ตามลำดับ ส่วนข้ออื่นๆ เป็นปัญหาในระดับปานกลาง

ประเด็นปัญหาภาระงานที่ผู้สอนชาวจีนมีภาระงานสอนเป็นหลัก ภาระงานอื่นตกอยู่กับอาจารย์ชาวไทยนั้น เป็นปัญหาในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ที่ 4.05 โดยมีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดที่ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” และ “เห็นด้วย” กล่าวคือ มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดถึง 29 แห่ง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” คิดเป็นร้อยละ 47.54 และมีสถาบันอุดมศึกษามากถึง

18 แห่ง “เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 29.50 และมีเพียง 8 แห่ง “ไม่เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 13.22 ผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่าอาจารย์ชาวจีนที่สอนภาษาจีนมีภาระงานสอนเป็นหลัก ภาระงานด้านอื่นตกอยู่กับอาจารย์ชาวไทยเช่นงานเอกสาร การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษา งานประกันคุณภาพการศึกษา งานธุรการ เป็นต้น

ประเด็นปัญหาภาระงานข้างต้นสอดคล้องกับปัญหาที่ผู้สอนชาวไทยมีภาระงานสอนและงานอื่นๆ จำนวนมากจนไม่มีเวลาพัฒนางานวิชาการ ซึ่งเป็นปัญหาในระดับมากเช่นเดียวกัน มีค่าเฉลี่ยสูงถึง 3.98 โดยมีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดที่ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” และ “เห็นด้วย” กล่าวคือ มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดถึง 26 แห่ง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” คิดเป็นร้อยละ 42.62 และมีสถาบันอุดมศึกษามากถึง 15 แห่ง “เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 24.59 และมี 14 แห่ง “ไม่แน่ใจ” คิดเป็นร้อยละ 22.95 ผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่าอาจารย์ผู้สอนชาวไทยมีภาระงานสอนและภาระงานอื่นๆ เป็นจำนวนมาก จนไม่มีเวลาพัฒนางานวิชาการ ส่งผลให้อาจารย์ชาวไทยที่สอนภาษาจีนมีตำแหน่งทางวิชาการน้อยมาก ซึ่งเป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งว่าอาจารย์ไม่มีการพัฒนางานวิชาการ

ประเด็นปัญหาที่สอบถามเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนในเรื่องที่ผู้สอนชาวจีนขาดความรู้และประสบการณ์ในการสอนภาษาจีนสำหรับนักศึกษาไทยนั้น สถาบันอุดมศึกษาเห็นว่าปัญหาในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.30 มีสถาบันอุดมศึกษาที่ “เห็นด้วย” และ “ไม่เห็นด้วย” ในจำนวนที่มากใกล้เคียงกัน คือ 18 แห่ง และ 16 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 29.51 และร้อยละ 26.23 ตามลำดับ และมีสถาบันอุดมศึกษา 12 แห่ง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” คิดเป็นร้อยละ 19.67 ผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาบางส่วนเห็นด้วย และบางส่วนไม่เห็นด้วยกับประเด็นปัญหานี้ ที่เห็นด้วยเนื่องจากอาจารย์ชาวจีนเป็นเจ้าของภาษา

ส่วนประเด็นที่ผู้สอนส่วนใหญ่ยังขาดพื้นฐานความรู้ด้านการสอนภาษาจีนที่แท้จริง (ไม่ได้จบวิชาชีพด้านศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์) และประเด็นที่ผู้สอนชาวไทยส่วนใหญ่ยังไม่มีประสบการณ์การสอนภาษาจีนนั้น สถาบันอุดมศึกษาเห็นว่าเป็นเพียงปัญหาในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่เพียง 2.69 และ 2.67 ตามลำดับ มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดถึง 19 แห่ง และ 24 แห่ง ที่ “ไม่เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 31.15 และร้อยละ 39.34 ตามลำดับ มีสถาบันอุดมศึกษา 14 แห่ง “เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 22.95 ผลการสำรวจเห็นได้ว่า ผู้สอนชาวไทยส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้ด้านการสอนภาษาจีนและมีประสบการณ์ในการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้สอนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาด้านศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์

5.4 ปัญหาและอุปสรรคด้านผู้เรียนภาษาจีน

ตารางที่ 17 ทศนคติเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดจากผู้เรียน

ด้านผู้เรียน	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$
1. ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังขาดเป้าหมายที่ชัดเจนในการเรียนภาษาจีน	15 24.59%	28 45.90%	12 19.67%	6 9.84%	0 00.00%	3.85
2. ผู้เรียนขาดทักษะการเรียนรู้ที่ถูกต้องและโอกาสใช้ภาษาจีนน้อย	16 26.23%	29 47.54%	6 9.84%	10 16.39%	0 00.00%	3.84
3. ผู้เรียนยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนภาษาจีน	4 6.56%	11 18.03%	20 32.79%	20 32.79%	6 9.84%	2.79
4. ผู้เรียนยังขาดลักษณะนิสัยในการเรียนรู้ภาษาจีน เช่น ความขยันหมั่นท่อง กล้าพูดและกล้าแสดงออก	24 39.34%	18 29.50%	5 8.19%	13 21.31%	1 1.64%	3.84
5. บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษายังไม่สามารถใช้ภาษาจีนได้ดี	12 19.67%	21 34.42%	14 22.95%	11 18.03%	3 18.03%	3.46

จากตารางข้างต้นเห็นได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนมีทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านผู้เรียนว่า ประเด็นที่เป็นปัญหาในระดับมาก มีอยู่ 3 ข้อ ได้แก่ ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังขาดเป้าหมายที่ชัดเจนในการเรียนภาษาจีน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ที่ 3.85 ปัญหาผู้เรียนยังขาดลักษณะนิสัยในการเรียนรู้ภาษาจีน เช่น ความขยันหมั่นท่อง กล้าพูดและกล้าแสดงออก อีกทั้งขาดทักษะการเรียนรู้ที่ถูกต้องและมีโอกาสใช้ภาษาจีนน้อยซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงมากเท่ากันอยู่ที่ 3.74 ส่วนข้ออื่นๆ เป็นปัญหาในระดับปานกลาง

ประเด็นปัญหาเรื่องผู้เรียนส่วนใหญ่ยังขาดเป้าหมายที่ชัดเจนในการเรียนภาษาจีนเป็นปัญหาในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ที่ 3.85 โดยมีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดที่ “เห็นด้วย” และ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” กล่าวคือ มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดถึง 28 แห่ง “เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 45.90 และมีสถาบันอุดมศึกษามากถึง 15 แห่ง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” คิดเป็นร้อยละ 24.59 และ 12 แห่ง “ไม่แน่ใจ” คิดเป็นร้อยละ 19.67 ผลการสำรวจชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ที่เรียนภาษาจีนนั้นยังไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจน

ประเด็นผู้เรียนยังขาดลักษณะนิสัยในการเรียนรู้ภาษาจีน เช่น ความขยันหมั่นท่อง กล้าพูด และกล้าแสดงออกและขาดทักษะการเรียนรู้ที่ถูกต้องและโอกาสใช้ภาษาจีนน้อยภาษาจีนนั้น เป็นปัญหาในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ที่ 3.84 เท่ากัน โดยมีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดถึง 24 แห่ง และ 16 แห่ง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” กล่าวคือ มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดถึง 24 แห่ง และ 16 แห่ง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” คิดเป็นร้อยละ 39.34 และ 26.23 ตามลำดับ มีสถาบันอุดมศึกษามากถึง 29 แห่ง และ 18 แห่ง “เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 47.94 และ 29.50 ตามลำดับ ผลการสำรวจคือ “เห็นด้วย” อยู่ที่ 29 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 45.90 และ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” 15 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 24.59 ผลการสำรวจชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจเรียนและต้องกล้าพูดกล้าแสดงออก เพราะผู้ที่เรียนภาษาจีนจำเป็นต้องขยันหมั่นเพียรสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงแรก เริ่มเรียนต้องท่องและจดจำคำศัพท์ให้ได้มากๆ อันจะเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษาจีนระดับที่สูงขึ้นไป การจะเรียนภาษาจีนได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ

ส่วนประเด็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษายังไม่สามารถใช้ภาษาจีนได้ดีนั้น สถาบันอุดมศึกษา เห็นว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.46 มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดถึง 21 แห่ง “เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 34.43 และรองลงมามีสถาบันอุดมศึกษาอีก 14 แห่ง ที่ “ไม่แน่ใจ” และ 12 แห่ง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” คิดเป็นร้อยละ 22.95 และ 19.67 ตามลำดับ ผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษายังไม่สามารถใช้ภาษาจีนได้ดีตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

ประเด็นผู้เรียนยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนภาษาจีนนั้น สถาบันอุดมศึกษาเห็นว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดอยู่ที่ 2.79 มีสถาบันอุดมศึกษาที่ “ไม่แน่ใจ” และ “ไม่เห็นด้วย” จำนวนมากถึง 20 แห่ง เท่ากันคิดเป็นร้อยละ 32.79 ผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาจีน

๕.๕ ปัญหาและอุปสรรคด้านความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน

ตารางที่ 18 ทศนคติเกี่ยวกับด้านความร่วมมือกับหน่วยงาน

ด้านความร่วมมือกับหน่วยงาน	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$
1. มหาวิทยาลัยยังขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างประเทศ	10 16.39%	25 40.98%	11 18.03%	15 24.59%	0 00.00%	3.49
2. มหาวิทยาลัยยังขาดความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยอื่นเพื่อผลิตบัณฑิตร่วมกันในอนาคต	11 18.03%	23 37.70%	8 13.11%	19 31.15%	0 00.00%	3.43
3. มหาวิทยาลัยยังไม่เห็นความสำคัญในด้านความร่วมมือหรือสร้างเครือข่ายความร่วมมือพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน	9 14.75%	15 24.59%	12 19.67%	21 34.43%	4 6.56%	3.07
4. กระทรวงศึกษาธิการยังไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบในการสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาโดยตรง	18 29.50%	24 39.34%	15 24.59%	4 6.56%	0 00.00%	3.98
5. กระทรวงศึกษาธิการยังขาดความร่วมมือกับหน่วยงานการศึกษาของประเทศจีนในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนที่เป็นรูปธรรม	16 26.23%	21 34.43%	15 24.59%	8 13.11%	1 1.64%	3.70

จากตารางข้างต้นเห็นได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนมีทศนคติเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนว่า ประเด็นที่มีปัญหาในระดับมากมีอยู่ 2 ข้อ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการยังไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบในการสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาโดยตรง และกระทรวงศึกษาธิการยังขาดความร่วมมือกับหน่วยงานการศึกษาของประเทศจีนในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนที่เป็นรูปธรรม ซึ่งล้วนแต่เป็นปัญหาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ที่ 3.98 และ 3.70 ตามลำดับ ส่วนข้ออื่นๆ เป็นปัญหาในระดับปานกลาง

ประเด็นปัญหาที่กระทรวงศึกษาธิการยังไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบในสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาโดยตรงนั้น เป็นปัญหาในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ที่ 3.98 โดยมีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดที่ “เห็นด้วย” และ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” กล่าวคือ มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดถึง 24 แห่ง “เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 39.34 และมีสถาบันอุดมศึกษามากถึง 18 แห่ง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” คิดเป็นร้อยละ 29.50 และมี 15 แห่ง “ไม่แน่ใจ” คิดเป็นร้อยละ 24.59 ผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่าสถาบันอุดมศึกษามีความต้องการให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาในการตั้งหน่วยงานรับผิดชอบสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนเป็นหน่วยงานเฉพาะ และควรมีบุคลากรที่รู้และเข้าใจภาษาจีนเป็นอย่างดี

ประเด็นปัญหาที่กระทรวงศึกษาธิการยังขาดความร่วมมือกับหน่วยงานการศึกษาของประเทศไทยในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนที่เป็นรูปธรรมนั้น เป็นปัญหาในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงถึง 3.70 โดยมีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดที่ “เห็นด้วย” และ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” กล่าวคือ มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุดถึง 21 แห่ง “เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 34.43 และมีสถาบันอุดมศึกษา 16 แห่ง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” คิดเป็นร้อยละ 26.23 และมี 15 แห่ง “ไม่แน่ใจ” คิดเป็นร้อยละ 24.59 ผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาต้องการให้กระทรวงศึกษาธิการเพิ่มความร่วมมือกับหน่วยงานการศึกษาของประเทศไทยมากยิ่งขึ้น และควรแสดงบทบาทให้เป็นที่ประจักษ์

ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยยังขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างประเทศ และยังขาดความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยอื่นเพื่อผลิตบัณฑิตร่วมกันในอนาคตนั้น ล้วนเป็นปัญหาในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.49 และ 3.43 ตามลำดับ มีสถาบันอุดมศึกษามากที่สุดจำนวน 25 แห่ง และ 23 แห่งที่ “เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 40.98 และร้อยละ 37.70 ตามลำดับ และมีสถาบันอุดมศึกษา “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน คือ 10 แห่ง และ 11 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 16.39 และร้อยละ 18.03 ตามลำดับ ผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างประเทศมากยิ่งขึ้น ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัยต่างประเทศหรือภายในประเทศ แต่ก็ยังมีมหาวิทยาลัยบางแห่งที่ยังไม่มีความร่วมมือลักษณะนี้

ส่วนประเด็นที่มหาวิทยาลัยยังไม่เห็นความสำคัญในด้านความร่วมมือหรือการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนนั้น สถาบันอุดมศึกษาเห็นว่าเป็นเพียงปัญหาในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่เพียง 3.07 มีสถาบันอุดมศึกษา 21 แห่ง ที่ “ไม่เห็นด้วย” คิดเป็นร้อยละ 34.4 และสถาบันอุดมศึกษา 12 แห่ง “ไม่แน่ใจ” คิดเป็นร้อยละ 19.67 ผลการสำรวจเห็นได้ว่าปัจจุบันมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญของการสร้างความร่วมมือ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนการสอนมากขึ้น

จากการสำรวจข้อมูล 5 ด้าน ผู้วิจัยวิเคราะห์และสรุปปัญหาและอุปสรรคจากทัศนคติของอาจารย์และผู้บริหารตามด้านต่างๆ ดังนี้

(1) ปัญหาและอุปสรรคด้านหลักสูตร ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ทัศนคติในระดับ “เห็นด้วย” มากที่สุด คือ กระทรวงศึกษาธิการยังขาดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับหลักสูตรภาษาจีนที่แท้จริง ผู้บริหารมหาวิทยาลัยยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับหลักสูตรภาษาจีน และหลักสูตรภาษาจีนระดับอุดมศึกษายังไม่เชื่อมโยงกับหลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา ส่วนปัญหาและอุปสรรคด้านหลักสูตร ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ทัศนคติในระดับ ไม่เห็นด้วยมากที่สุด คือ หลักสูตรภาษาจีนภาษาจีนยังไม่ตอบสนองความต้องการของสภาพตลาดและแรงงานในปัจจุบัน หลักสูตรภาษาจีนที่เปิดสอนยังขาดการบูรณาการในหลากหลายมิติ เช่น วัฒนธรรม สังคม ประวัติศาสตร์ ภาษาศาสตร์ภาษาจีน เป็นต้น ขาดการสร้างความเข้าใจเรื่องหลักสูตรเพื่อสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ และยังมีระบบการบริหารจัดการรายวิชาในหลักสูตร (การเชื่อมโยงของเนื้อหา คำศัพท์ ความสัมพันธ์องค์ความรู้ เป็นต้น)

(2) ปัญหาและอุปสรรคด้านตำราหรือหนังสือแบบเรียนภาษาจีน ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ทัศนคติในระดับ “เห็นด้วย” ถึง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” มากที่สุดคือ มหาวิทยาลัยยังขาดตำราหรือหนังสือภาษาจีนที่ขาดความเชื่อมโยงเป็นระบบต่อจากระดับมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยยังขาดตำราหรือหนังสือที่เป็นระบบและลำดับความยากง่ายต่อเนื่องเชื่อมโยงทุกรายวิชา ในหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการยังไม่มี การสนับสนุนให้จัดทำตำราเรียนหลักในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ และมหาวิทยาลัยยังขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนภาษาจีนที่หลากหลายและทันสมัย

ส่วนปัญหาและอุปสรรคด้านหลักสูตร ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ทัศนคติในระดับ “ไม่เห็นด้วย” มากที่สุด คืออาจารย์ผู้สอนยังนิยมใช้ตำราและหนังสือในการสอน การใช้สื่อการสอนอื่นๆ น้อยมาก และ ผู้สอนยังไม่มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกชั้นเรียนเพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

(3) ปัญหาและอุปสรรคด้านผู้สอน ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ทัศนคติในระดับ “เห็นด้วย” และ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” มากที่สุด คือผู้สอนชาวไทยมีภาระงานสอนและงานอื่นๆ จำนวนมากจนไม่มีเวลาพัฒนางานวิชาการ ผู้สอนชาวจีนขาดความรู้และประสบการณ์ในการสอนภาษาจีนสำหรับนักศึกษาไทย และผู้สอนชาวจีนมีภาระงานสอนเป็นหลัก ภาระงานอื่นตกอยู่กับอาจารย์ชาวไทย

ส่วนปัญหาและอุปสรรคด้านหลักสูตร ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ทัศนคติในระดับ “ไม่เห็นด้วย” มากที่สุด คือ ผู้สอนส่วนใหญ่ยังขาดพื้นฐานความรู้ด้านการสอนภาษาจีนที่แท้จริง (ไม่ได้จบวิชาชีพด้านศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์) และผู้สอนชาวไทยส่วนใหญ่ยังไม่มีประสบการณ์การสอนภาษาจีน

(4) ปัญหาและอุปสรรคด้านผู้เรียนประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ทัศนคติในระดับ “เห็นด้วย” และ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” มากที่สุด คือผู้เรียนส่วนใหญ่ยังขาดเป้าหมายที่ชัดเจนในการเรียนภาษาจีน ผู้เรียนขาดทักษะการเรียนรู้ที่ถูกต้องและโอกาสใช้ภาษาจีนน้อย ผู้เรียนยังขาดลักษณะนิสัยในการเรียนรู้ภาษาจีน เช่น ความขยันหมั่นท่อง ก้าวพลาดและกล้าแสดงออก ส่งผลให้บัณฑิตมักจะยังไม่สามารถใช้ภาษาจีนได้ดีนัก

ส่วนปัญหาและอุปสรรคด้านหลักสูตร ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ทัศนคติในระดับ “ไม่เห็นด้วย” และ “ไม่แน่ใจ” มากที่สุด คือ ผู้เรียนยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนภาษาจีน

(5) ปัญหาและอุปสรรคด้านความร่วมมือกับหน่วยงาน ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ทัศนคติในระดับ “เห็นด้วย” ถึง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” มากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยยังขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างประเทศ มหาวิทยาลัยยังขาดความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยอื่นเพื่อผลิตบัณฑิตร่วมกันในอนาคต กระทรวงศึกษาธิการยังไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบในการสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาโดยตรง กระทรวงศึกษาธิการยังขาดความร่วมมือกับหน่วยงานการศึกษาของประเทศจีน ในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนที่เป็นรูปธรรม

ส่วนปัญหาและอุปสรรคด้านหลักสูตร ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ทัศนคติในระดับ “ไม่เห็นด้วย” มากที่สุด คือกระทรวงศึกษาธิการยังไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบในสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาโดยตรง

บทที่ ๘

บทสรุป ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และเชิงยุทธศาสตร์

การจัดเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา เป็นกระบวนการบริหารจัดการศึกษาที่เป็นระบบตั้งแต่การออกแบบหลักสูตร การประเมินพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญ ภายนอก การดำเนินการจัดการเรียนการสอน การประเมินผู้ใช้บัณฑิต และการนำผลการประเมินหลักสูตรนำมาปรับปรุงหลักสูตรใหม่ทุก 5 ปี เพื่อให้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีคุณสมบัติที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ตรงตามความต้องการตลาดแรงงาน ก้าวทันความก้าวหน้าของศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาจีนนั้น ยังประสบกับปัญหาและอุปสรรคมากมาย ดังเช่นตัวแปรต่างๆ ในการทำงานวิจัย ซึ่งต้องทำความเข้าใจและจัดการให้ถูกต้อง จึงจะสามารถทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงตามที่ต้องการได้

ผู้วิจัยได้สรุปและวิเคราะห์ทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามต่อความคิดเห็นในด้านหลักสูตร ด้านตำราหรือหนังสือแบบเรียนและสื่อการสอน ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน และด้านความร่วมมือ เพื่อให้เข้าใจถึงปัญหาและอุปสรรค รวมถึงข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ในส่วนของข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในแต่ละด้าน ผู้วิจัยขอสรุปข้อสังเกต ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์หรือผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษารวมถึงผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามประเด็นหัวข้อ ดังนี้

๘.1 ข้อเสนอแนะของอาจารย์และผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา

6.1.1 ด้านหลักสูตรและสื่อการสอน

(1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ควรจัดทำมาตรฐานการสอนภาษาจีนให้มีมาตรฐานระดับเดียวกันทั่วประเทศ ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อแก้ปัญหาความแตกต่างของพื้นฐานความรู้ภาษาจีนของนักเรียนที่เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนจะได้ไม่ต้องมีการปรับพื้นฐานความรู้ภาษาจีนอีก อันจะเป็นการเสียเวลาในการพัฒนาศักยภาพด้านอื่นๆ ที่จะนำไปใช้ทำงานในอนาคต

(2) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควรอำนวยความสะดวกในการที่สถาบันอุดมศึกษาเปิดหลักสูตรความร่วมมือระหว่างประเทศ

(3) ควรลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มความเสมอภาคทางการศึกษาให้มีความเท่าเทียมกันระหว่างกรุงเทพฯ กับต่างจังหวัด

(4) ควรให้มีการสนับสนุนตำรา หนังสือ แบบเรียนจากประเทศจีนให้แก่สถาบันอุดมศึกษา เนื่องจากตำราหรือหนังสือแบบเรียนในประเทศไทยไม่ตอบโจทย์ผู้สอนเท่าที่ควร และไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เฉพาะของการสอน

6.1.2 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

(1) ควรยกเลิกการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาวิชาภาษาจีน เนื่องจากผู้ตรวจประกันคุณภาพการศึกษาอ่านเอกสารภาษาจีนไม่เข้าใจ ทำให้ผู้รับการตรวจการประเมินคุณภาพต้องเสียเวลาในการแปล เหมือนกับต้องทำงานสองรอบ

(2) ระบบประกันคุณภาพการศึกษาไม่ควรมีการปรับเปลี่ยนบ่อยครั้งส่งผลให้อาจารย์เสียเวลากับการจัดทำเอกสาร ไม่มีเวลาในการพัฒนาเอกสารการสอน สื่อการสอน ทำตำราหรือหนังสือแบบเรียน และการให้เวลากับการดูแลคุณภาพนักศึกษาเช่นพัฒนาศักยภาพนักศึกษา การดูแลนักศึกษา เป็นอุปสรรคให้บัณฑิตภาษาจีนที่จบออกไปไม่มีความเชี่ยวชาญเท่าที่ควร

(3) ระบบประกันคุณภาพไม่ควรเน้นเอกสารทำให้ต้องเสียเวลาในการทำงานที่ไม่จำเป็น ควรเน้นที่การพัฒนาประสิทธิภาพการสอนภาษาจีนมากกว่า

6.1.3 ด้านผู้สอนและผู้เรียน

(1) ผู้สอนจากประเทศจีนควรมีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 2 ปี และควรมีความรู้ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษหรือภาษาไทยขั้นพื้นฐาน (พูดภาษาอังกฤษหรือภาษาไทยได้บ้าง)

(2) ผู้สอนไม่ควรต้องรับภาระงานมากเกินไป นอกจากภาระงานสอนแล้ว ยังต้องรับผิดชอบงานอื่นๆ อีกมากมายจนไม่มีเวลาทำงานด้านวิชาการ เนื่องจากต้องทำในส่วนของเอกสาร

ประกันคุณภาพเช่น มคอ.7 เป็นต้น จนไม่มีเวลาในการพัฒนาตนเอง เห็นควรให้เน้นที่คุณภาพของผู้เรียนเป็นหลักซึ่งสามารถวัดระดับความรู้ได้

(3) อาจารย์ชาวจีนที่ส่งมาช่วยสอนนั้นควรสำเร็จการศึกษาปริญญาโทด้านการสอนภาษาจีน (ไม่ใช่มาทำวิจัยหรือทำวิทยานิพนธ์ไปด้วย จนห่างแต่เรื่องการเรียนรู้ของตนเองและไม่เตรียมการสอนอย่างเต็มที่)

(4) การรับอาจารย์สอนภาษาจีนใหม่ควรพิจารณาจากประสบการณ์การสอนภาษาจีนด้วย ไม่ควรดูเพียงวุฒิการศึกษาอย่างเดียว

(5) ควรมีการเสริมความรู้ ทักษะ และพัฒนาด้านการวิจัยให้กับอาจารย์สอนภาษาจีนชาวไทย

(6) งานวิจัยภาษาจีนควรสามารถใช้ในการขอตำแหน่งวิชาการได้ด้วย

(7) สถาบันอุดมศึกษาบางแห่งต้องการให้มีการสนับสนุนงานด้านวิจัย และพัฒนาวิชาการเพิ่มมากขึ้นเพราะหลายแห่งมีกฎข้อบังคับที่ชัดเจน ถ้าหากไม่ขอตำแหน่งทางวิชาการจะมีผลต่อการยกเลิกสัญญาจ้างงาน จึงควรสนับสนุนงานด้านนี้

(8) พื้นฐานความรู้ภาษาจีนของนักเรียนมัธยมศึกษาที่เข้ามาเรียนสถาบันอุดมศึกษาไม่ควรมีความแตกต่างกันมาก

6.1.4 ด้านความร่วมมือ

(1) ควรส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีการประสานงานและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา

(2) ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาสนับสนุนการให้นักศึกษามีโอกาสใช้ภาษาจีนมากขึ้น เช่น การฝึกงานกับบริษัทชาวจีน หรือแลกเปลี่ยนนักศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสในการใช้ภาษาจีนมากขึ้น

(3) อาจารย์อาสาสมัครชาวจีน ควรนำตำราหรือหนังสือแบบเรียน สื่อการสอนที่ทางหน่วยงานอื่นป้อนให้มามอบให้แก่สาขาวิชาภาษาจีน เพื่อใช้ในการเรียนการสอนนักศึกษา เพื่อให้ตำราหรือหนังสือแบบเรียน และสื่อการสอนมีความทันสมัยขึ้น

(4) ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีการแลกเปลี่ยนอาจารย์สอนภาษาจีนชาวไทยกับอาจารย์สอนภาษาจีนในประเทศไทย

(5) ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาส่งนิสิต/นักศึกษาวิชาเอกภาษาจีนไปเข้าอบรมระยะสั้นที่ประเทศจีนอย่างน้อย 1 เดือน เพื่อสร้างโอกาสพัฒนาศักยภาพทางภาษา

๘.๒ ข้อเสนอนโยบายและเชิงยุทธศาสตร์

6.2.1 ปัจจุบันแม้ว่าสถาบันอุดมศึกษามีการเปิดหลักสูตรภาษาจีนที่หลากหลาย แนวโน้มในอนาคตควรเน้นการผลิตบัณฑิตสายวิชาชีพเพิ่มขึ้น เช่น ภาษาจีนสำหรับการทำงานอาชีพต่างๆ การเปิดหลักสูตรการแปลล่ามในระดับปริญญาตรี ภาษาจีนสำหรับงานประชาสัมพันธ์ และงานวิเทศสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน

6.2.2 หลักสูตรภาษาจีนที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษาควรเชื่อมโยงต่อจากการเรียนการสอนภาษาในระดับอุดมศึกษาให้ชัดเจน เพื่อจะได้พัฒนาศักยภาพของนักศึกษาที่มีพื้นฐานมาแล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาภาษาจีนในระดับที่สูงขึ้น ในระดับอุดมศึกษานั้น สถาบันอุดมศึกษาควรจัดกลุ่มเรียนสำหรับนักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนมาก่อนโดยเฉพาะ เพื่อพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่

6.2.3 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควรหารือกับสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ เลือกตัวแทนเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา โดยเชิญอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดเรียนการสอนภาษาจีนเข้าร่วมวางแผน ประเมินปัญหาและอุปสรรค เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขหรือหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาต่อไป

6.2.4 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ควรกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษามีหน่วยงานประกันคุณภาพการศึกษาที่รับผิดชอบในการทำเอกสารประกันคุณภาพในแต่ละหน่วยงาน เพื่อสนับสนุนให้อาจารย์มีเวลาในการทำงานวิจัยและสร้างผลงานวิชาการ ตลอดจนการเพิ่มตำแหน่งทางวิชาการต่อไป

6.2.5 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ยังขาดเกณฑ์มาตรฐานกำกับหลักสูตรและบัณฑิตหลักสูตรภาษาจีนที่แท้จริง ดังนั้น ควรกำหนดเกณฑ์กำกับมาตรฐานหลักสูตรภาษาจีนให้เป็นระบบเดียวกัน และกำหนดมาตรฐานความรู้ของผู้เรียนควรผ่านการสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (HSK) ระดับ 5 หรือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นผู้ดำเนินการสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีนนักศึกษาเอง

6.2.6 กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดตำราหรือแบบเรียนพื้นฐานหลักให้สถาบันอุดมศึกษาใช้ หรือมอบหมายให้สถาบันที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนร่วมกันสร้างตำรา หรือแบบเรียนภาษาจีนหลักที่เป็นระบบ สำหรับสถาบันอุดมศึกษาใช้

6.2.7 สถาบันอุดมศึกษาควรกำหนดคุณสมบัติของอาจารย์ชาวจีน (รวมถึงอาจารย์อาสาสมัครชาวจีน) ที่จะมาช่วยสอนในระดับอุดมศึกษา ให้มีคุณสมบัติอย่างน้อยต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท และควรมีประสบการณ์การสอนภาษาจีนให้แก่ชาวต่างชาติอย่างน้อย 2 ปี หรือได้รับหนังสือรับรองผ่านการสอบใบคุณวุฒิครูสอนภาษาจีนสำหรับนักศึกษาต่างชาติ

6.2.8 ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาที่เชิญอาจารย์ชาวจีน หรืออาจารย์อาสาสมัครชาวจีนมาช่วยสอนนั้น ควรมอบหมายภาระหน้าที่อื่นๆ ให้กับอาจารย์ชาวจีนด้วย เช่น เป็นอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาร่วมกับอาจารย์ชาวไทย จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการใช้ภาษาจีนหรือส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมจีนให้นักศึกษา ช่วยฝึกทักษะการใช้ภาษาจีนเพื่อร่วมการแข่งขันหรือการประกวดกล่าวสุนทรพจน์ภาษาจีน เป็นต้น

6.2.9 ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาควรมีนโยบายให้คณะวิชาหรือสาขาวิชาให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนภาษาจีนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตร และวิธีการเรียนภาษาจีน กระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของภาษาจีนและกำหนดเป้าหมายในการเรียนภาษาจีน ชี้แนะแนวทางการปฏิบัติตนให้เป็นผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จ และสามารถเป็นบัณฑิตที่มีความสามารถในการสื่อสารภาษาจีน

6.2.10 กระทรวงศึกษาธิการ ยังขาดความร่วมมือและการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างประเทศในระดับมหาวิทยาลัยเท่าที่ควร หน่วยงานรับผิดชอบควรให้ความสำคัญในด้านความร่วมมือ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับประเทศจีนให้มากขึ้น เพื่อร่วมกันพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้น

๘.3 แนวโน้มการพัฒนาระบบการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของไทย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ทำให้เห็นถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของไทย ปัญหาและอุปสรรค ข้อคิดเห็นและข้อเสนอในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา ทำให้เห็นถึงแนวโน้มการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาได้ ดังนี้

6.3.1 แนวโน้มของการเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีน

จำนวนสถาบันที่เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย น่าจะใกล้ถึงจุดอิ่มตัวแล้ว พิจารณาจากจำนวนของสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนในการสำรวจครั้งนี้เพิ่มขึ้นน้อยมาก แต่อาจจะเพิ่มขึ้นในเรื่องของชื่อหลักสูตรภาษาจีนอื่นๆ หลักสูตรภาษาจีนที่เปิดสอนนั้นถ้ามีการขยายตัวหรือเปิดใหม่ในอนาคตจะเป็นลักษณะของหลักสูตรวิชาชีพมากกว่า เพราะหลักสูตรภาษาจีนส่วนใหญ่ที่สถาบันอุดมศึกษาเปิดสอนในปัจจุบันยังไม่สามารถสนองความต้องการของสังคม และไม่สอดคล้องกับบริบททางสังคม กล่าวคือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาด้านภาษาจีนเมื่อไปทำงานแล้วมีศักยภาพในการทำงานไม่เพียงพอ เห็นได้ชัดเจนจากการประเมินของผู้ใช้บัณฑิตด้านภาษาจีนมักสะท้อนว่าคุณภาพของบัณฑิตด้านภาษาจีนยังไม่สามารถทำงานได้ทันที ต้องผ่านการอบรมหรือต้องใช้เวลาในการเรียนรู้งานอีกนาน

ส่วนด้านการบริหารหลักสูตรภาษาจีนในอนาคตนั้น สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องคำนึงถึงการเปิดหลักสูตรภาษาจีนที่เน้นวิชาชีพมากขึ้นและมีความหลากหลาย ต้องคำนึงถึงคุณภาพของบัณฑิต ไม่ใช่เน้นที่ปริมาณ การแก้ไขปัญหาต้องคำนึงถึงทั้งเชิงรุกและเชิงรับ คิดหาวิธีการหลากหลาย นำข้อดีมาปรับปรุงแก้ไข อาจต้องมีการแก้ไขระเบียบแบบแผนแนวทางการบริหารการศึกษาให้ทันต่อบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ภายใต้ความเหมาะสมในข้อจำกัดของผู้เรียน มีความนำสมัย และยังคงคำนึงถึงความอยู่รอดของสถาบันการศึกษาด้วย (จรัสศรี จิรภาส 2550:48)

6.3.2 แนวโน้มของการจัดการในหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีน

หลักสูตรต่างๆ ในระดับอุดมศึกษาปัจจุบันได้เข้าสู่ระบบสหกิจศึกษา หมายถึง นักศึกษาต้องไปฝึกงานในหน่วยงานองค์กรและต้องมีการเขียนรายงานเชิงวิชาการ ปัจจุบันหลักสูตรภาษาจีนของสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งได้ดำเนินการระบบสหกิจศึกษาแล้ว โดยระบบสหกิจศึกษามีผลดี คือ จะช่วยให้หลักสูตรมีความเข้มข้นขึ้นเป็นการเพิ่มโอกาสในผู้เรียนพัฒนาศักยภาพของตนเอง พัฒนาทักษะการใช้ภาษาจีน และได้นำความรู้ที่เรียนมาไปประยุกต์ใช้กับงานในสถานประกอบการจริง การจัดวางหลักสูตรซึ่งปัจจุบันจะอยู่ในแผนการเรียนชั้นปีที่ 4 อย่างไรก็ตามการให้นักศึกษาเข้าสู่สหกิจศึกษาด้านภาษาจีนนั้น ต้องคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียน เช่นระดับความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาจีน ความพร้อมของสถานประกอบการที่รับนักศึกษาวิชาเอกภาษาจีนไปฝึกงานสหกิจศึกษา และประการสำคัญคือความเข้าใจตรงกันในเรื่องสหกิจศึกษาของสถานประกอบการกับสถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องล้วนต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและจำเป็นต้องสร้างความพร้อมในทุกๆ ด้านของงานสหกิจศึกษาภาษาจีน

6.3.3 แนวโน้มของผู้สอนหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีน

เกณฑ์กำหนดคุณสมบัติของอาจารย์ประจำหลักสูตร ตามมาตรฐานสำนักงานอุดมศึกษาเรื่องอาจารย์นั้น ผู้สอนอย่างน้อยต้องมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท และต้องมีประสบการณ์การสอน จากแนวโน้มด้านวุฒิการศึกษานั้นจะเห็นได้ว่ามีอาจารย์สอนภาษาจีนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกเพิ่มมากขึ้นและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต ส่วนตำแหน่งวิชาการเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย จำเป็นต้องส่งเสริมและพัฒนาต่อไป

ประเด็นคุณภาพของอาจารย์ประการหนึ่งคือ ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ภาษาจีนนั้นยังไม่มีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน ปัจจุบันสำนักงานอื่นปีนี้ได้จัดสอบวัดระดับคุณภาพอาจารย์สอนภาษาจีนซึ่งได้จัดการสอบแล้ว 2 ครั้ง ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แนวโน้มแผนงานของสำนักงานอื่นปีในอนาคตคือ จะขยายขอบเขตให้อาจารย์ชาวไทยสามารถสอบใบรับรองคุณวุฒิศูหรืออาจารย์สอนภาษาจีนในประเทศไทยได้ด้วย ซึ่งใบรับรองนี้สำนักงานอื่นปีเองต้องกำหนดสิทธิพิเศษเมื่อได้รับใบรับรองนี้ให้ชัดเจน แต่ถ้าทางอื่นปีจัดเองโดยไม่มีหน่วยงานการศึกษาของไทยร่วมมือด้วย ผู้วิจัยเห็นว่าจำนวนอาจารย์สอนภาษาจีนชาวไทยคงมีจำนวนไม่มาก

6.3.4 แนวโน้มของผู้เรียนหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีน

เป็นที่ทราบกันดีว่าปัจจุบันประเทศไทยเข้าสู่ยุคของผู้สูงอายุ วัยเด็กและวัยรุ่นจำนวนลดน้อยลงอย่างมาก ซึ่งจะส่งผลให้จำนวนของผู้เรียนที่เข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษาในอนาคตลดน้อยลงตามไปด้วย จึงเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงว่าผู้เรียนภาษาจีนก็ต้องลดน้อยลงตามเช่นกัน ปัญหาที่สำคัญกว่านั้นคือ ลักษณะนิสัยของผู้เรียนภาษาจีนซึ่งจำเป็นต้องมีความกระตือรือร้นตั้งใจจดทนอย่างมาก เพราะภาษาจีนไม่เหมือนกับภาษาอื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนถือเป็นด้านสำคัญที่ผู้เรียนมักจะบ่นกันว่าเขียนยาก จำอักษรจีนไม่ได้หรือนึกไม่ออกว่าเขียนอย่างไร สถาบันอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับทัศนคติของผู้เรียนเสียใหม่และสร้างลักษณะนิสัยในการเรียน โดยที่ผู้เรียนต้องริเริ่มด้วยตนเอง มีความขยันต่อเนื่อง ควรเพิ่มโอกาสการใช้ภาษาจีนให้ผู้เรียนรวมถึงสร้างสภาพแวดล้อมภาษาจีนให้ผู้เรียนด้วย

6.3.5 แนวโน้มของความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน

จากข้อมูลที่สามารถเห็นได้ชัดเจนว่า ในภาพรวมส่วนใหญ่สถาบันอุดมศึกษามีความร่วมมือในการจัดการศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยและประเทศจีน โดยมีการแลกเปลี่ยนนักศึกษาหรือส่งนักศึกษาไปศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดไว้ เช่น ลักษณะของความร่วมมือแบบ 3+1, 2+2, 3.5+1.5 ปี เป็นต้น ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนแบบนี้ ในอนาคตมีแนวโน้มยังคงดำเนินการต่อไป เพราะการส่งนักศึกษาไปศึกษาที่ประเทศจีนนั้น เป็นโอกาสที่ดีมากสำหรับผู้เรียนที่ได้ใช้ภาษาจีนในสภาพแวดล้อมจริงในการดำเนินชีวิต ศิลปวัฒนธรรมและอื่นๆ ในประเทศจีน แต่สิ่งที่น่าเป็นห่วงคือมาตรฐานของการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลผู้เรียน เป็นต้น การส่งผู้เรียนไปเรียนโดยจัดห้องเรียนมีแต่นักศึกษาไทยทั้งหมด ก็ไม่ต่างกับเรียนที่ประเทศไทยนัก เพียงแต่เปลี่ยนแค่สถานที่ ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องควรพิจารณาประเด็นนี้ว่าควรทำอย่างไรถึงจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ด้านภาษาจีนได้ดีที่สุด

ความร่วมมือในระดับหน่วยงานระหว่างประเทศ ปัจจุบันความร่วมมือด้านการศึกษาของประเทศไทยและประเทศจีนมีมากมาย ที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือ ความร่วมมือในการจัดตั้งสถาบันขงจื่อระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของไทยและจีนซึ่งมี 15 แห่ง

การจัดการศึกษาเป็นการบริหารจัดการทั้งระบบหรือกระบวนการ ปัญหาข้างต้นทำให้เห็นได้ชัดเจนว่าระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยยังต้องพัฒนาอีกหลายด้าน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตามการพัฒนากระบวนการจัดเรียนการสอนภาษาจีนนั้นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานที่สัมพันธ์กันทั้งระบบ ในระดับมหภาคนั้นจำเป็นต้องมีหน่วยงานและผู้รับผิดชอบ กำหนดนโยบาย วางแผนการส่งเสริมและสนับสนุน ตรวจสอบติดตามการดำเนินการและสรุปผลเพื่อนำไปพัฒนาระบบให้ดียิ่งๆ ขึ้นต่อไป

บรรณานุกรม

- สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553) **ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย** กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดบางกอกบล็อค.
- ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา. (2551) **การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย: ระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา. (2551) **ความร่วมมือไทย-จีนด้านการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559**. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- จรัสศรี จิรภาส. (มกราคม-มิถุนายน 2552) วิวัฒนาการของการก่อตั้งสาขาวิชาภาษาจีนและหลักสูตรภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศจีนและไทย. **ศิลปศาสตร์ปริทัศน์**. 2(3) หน้า 75-89.
- จรัสศรี จิรภาส. (มกราคม-มิถุนายน 2550) ศักยภาพของบัณฑิตภาษาจีนระดับอุดมศึกษาและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาให้ได้ประสิทธิผล. **ศิลปศาสตร์ปริทัศน์**. 2(3) หน้า 39-49.
- จรัสศรี จิรภาส. (2543) **การศึกษาความต้องการบุคลากรภาษาจีนของธุรกิจในประเทศไทย**. งานวิจัยมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- หลี่ ต้าสูย. (2538) **ร่วมแรงร่วมใจส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนให้เจริญก้าวหน้า**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- นริศ วศินานนท์. (กรกฎาคม-ธันวาคม 2546) **การศึกษาภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย**. **ศิลปศาสตร์ปริทัศน์**. 7(12) หน้า 51-60.
- นริศ วศินานนท์. (กรกฎาคม-มิถุนายน 2549) **เรียนภาษาจีนอย่างไรให้ได้ผล**. **ศิลปศาสตร์ปริทัศน์**. 1(2) หน้า 14-20.
- ฟูเจิงโฮ่ยว. (2540) **สภาพการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยใน 20 ปี ไทย-จีน** มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

丁米. (2011) 泰国大学汉语课程教学改革研究, 上海华东师范大学博士论文.

韦丽娟. (2012) 泰国汉语教育政策及其实施研究, 上海华东师范大学博士论文.

ศิริวรรณ วรพิชัยยุทธ์. การศึกษาภาษาจีนในประเทศไทย (2012) ออนไลน์ แหล่งที่มา :<http://www.oknation.net/blog/sirinui/2012/06/03/entry-1> (28 ธันวาคม 2558)

อติภา พิสนเทศ. ความสำคัญของภาษาจีนในประเทศไทย (2011) ออนไลน์ แหล่งที่มา : <http://www.enn.co.th/9346> (28 ตุลาคม 2558)

ผู้จัดการรายวัน. จุฬาฯ รุกวิจัย-สร้างโมเดลใหม่ปฏิรูปการเรียนภาษาจีนในไทยทั้งระบบ (2015) ออนไลน์ แหล่งที่มา : http://www.thaizhong.org/index.php?option=com_content&view=article&id=146:art37&catid=28&Itemid=106&lang=zh.

五七風山牝コ丸

ภาคผนวก 1
รายชื่อมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนภาษาจีน
(ธันวาคม พ.ศ. 2557)

ลำดับที่	ชื่อมหาวิทยาลัย/สถาบัน/วิทยาลัย	เว็บไซต์	โทรศัพท์ติดต่อ
1	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	www.psu.ac.th	073-335129
2	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่	www.psu.ac.th	074-282000
3	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต	www.psu.ac.th	076-202901-12
4	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	www.chula.ac.th	02-2150871
5	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	www.tu.ac.th	02-2248105
6	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	www.swu.ac.th	02-2583996
7	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (บางเขน)	www.ku.ac.th	02-9428200
8	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (วิทยาเขตกำแพงแสน)	www.kps.ku.ac.th	034-281053-6
9	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร)	www.csc.ku.ac.th	042-725000
10	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	www.kku.ac.th	043-202222-41
11	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	www.ru.ac.th	02-3108000
12	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	www.cmu.ac.th	074-443992
13	มหาวิทยาลัยนเรศวร	www.nu.ac.th	055-261000
14	มหาวิทยาลัยทักษิณ	www.tsu.ac.th	074-443992
15	มหาวิทยาลัยพายัพ	www.payap.ac.th	053-241255
16	มหาวิทยาลัยบูรพา	www.buu.ac.th	038-7459001
17	มหาวิทยาลัยมหิดล	www.mahidol.ac.th	02-8496000
18	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	www.ubu.ac.th	045-288400
19	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	www.wu.ac.th	075-673000
20	มหาวิทยาลัยพะเยา	wwwup.ac.th	054 466 666
21	มหาวิทยาลัยนครพนม	wwwnpu.ac.th	042-515511
22	มหาวิทยาลัยศิลปากร (วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์)	www.su.ac.th	034-253910
23	มหาวิทยาลัยศิลปากร (เพชรบุรี)	www.pith.su.ac.th	032-594029-30
24	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	www.mfu.ac.th	053-916000
25	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	www.sut.ac.th	044-216191-8

ลำดับที่	ชื่อมหาวิทยาลัย/สถาบัน/วิทยาลัย	เว็บไซต์	โทรศัพท์ติดต่อ
26	มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สถาบันภาษา	www.mcu.ac.th	035-248000
27	วิทยาลัยนานาชาติปริดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	www.psu.ac.th	053-916000
28	วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล	www.mahidol.ac.th	02-8496000
29	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	www.cmru.ac.th	053-412526-45
30	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุนันทา	www.ssru.ac.th	02-24322400-2
31	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	www.dusit.ac.th	02-2445000
32	มหาวิทยาลัยราชภัฏจอมบึง เพชรบุรี	www.mcru.ac.th	032-261790-1
33	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	www.ssru.ac.th	077-355466-7
34	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	www.cru.in.th	053-776000
35	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	www.uru.ac.th	055-411096
36	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา	www.rru.ac.th	038-511010
37	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	www.sskru.ac.th	045-633440
38	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	www.lru.ac.th	042-834233-8
39	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	www.kpru.ac.th	055-706555
40	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์	www.ksu.ac.th	043-602053
41	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	www.lpru.ac.th	054-241012-4
42	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	www.chandra.ac.th	02-9426900
43	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	www.psru.ac.th	093 481 5959
44	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	www.ubru.ac.th	045-262423-32
45	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	www.bsru.ac.th	02-8900841-50
46	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	www.rikc.ac.th	034-633227-30
47	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	www.udre.ac.th	042-211040-59
48	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี	www.dru.ac.th	02-8901801
49	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	www.aru.ac.th	035-322076-9
50	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี	www.tru.ac.th	036-422609
51	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	www.npru.ac.th	034 109 300

ลำดับที่	ชื่อมหาวิทยาลัย/สถาบัน/วิทยาลัย	เว็บไซต์	โทรศัพท์ติดต่อ
52	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	www.nrru.ac.th	061 697 1788
53	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	www.pkru.ac.th	076 211 959
54	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	www.yru.ac.th	073 299 699
55	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	www.nstru.ac.th	075-377440
56	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์	www.vru.ac.th	02-5290674-7
57	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระพิมุขจักรวรรดิ	www..rmutr.ac.th	02 226 5925
58	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กรุงเทพฯ	www..rmutk.ac.th	02 287 9600
59	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	www.rmutt.ac.th	02-5493013-15
60	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนโกสินทร์	www..rmutr.ac.th	02 889 4585
61	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สุวรรณภูมิ	www..rmutsb.ac.th	035 252 392
62	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน	www..rmuti.ac.th	044 233 000
63	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีล้านนา เชียงใหม่	www.rmutl.ac.th	053-221576
64	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	www.kmutnb.ac.th	02-5552000
65	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	www.hcu.ac.th	02-3126300-70
66	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	www.dpu.ac.th	02-9547300
67	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	www.utcc.ac.th	02-6976000
68	มหาวิทยาลัยรังสิต	www.rsu.ac.th	02-9972222-30
69	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	www.au.edu	02-7232222
70	มหาวิทยาลัยคริสเตียน	www.christian.ac.th	034-229480
71	มหาวิทยาลัยตาปี	www.tapee.ac.th	077-264255
72	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	www.vu.ac.th	044 203 778
73	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	www.spu.ac.th	02 579 1111
74	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	www.bu.ac.th	02-3503500
75	มหาวิทยาลัยนเซาธิอีสท์บางกอก	www.sbc.th.edu	02-3981352-4
76	มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น	www.farearthem.ac.th	053-201800-9
77	มหาวิทยาลัยเกริก	www.krirk.ac.th	02-5523500-9

ลำดับที่	ชื่อมหาวิทยาลัย/สถาบัน/วิทยาลัย	เว็บไซต์	โทรศัพท์ติดต่อ
78	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย	www.eau.ac.th	02 577 1028
79	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	www.northbkk.ac.th	02 972 7200
80	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่	www.northcm.ac.th	053-427310-1
81	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	www.pit.ac.th	02-6482977-79
82	มหาวิทยาลัยเว็บสเตอร์ประเทศไทย	www.webster.ac.th	032- 456162
83	วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ	www.bsu.ac.th	02-1729623
84	วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง	www.lit.ac.th	054 231 067
85	วิทยาลัยราชพฤกษ์	www.rpu.ac.th	02-4326101
86	วิทยาลัยนครราชสีมา	www.nmc.ac.th	044-466111
87	สถาบันเทคโนโลยียานยนต์มหาชัย	www.miat.ac.th	02-450 3695

ព្រឹត្តិបត្រ ២

ប្រភេទសិក្សាស្រាវជ្រាវ: ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ
ស្រាវជ្រាវស្រាវជ្រាវស្រាវជ្រាវ

แบบสอบถามงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน เพื่อเข้าใจสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาภาพรวมในปัจจุบัน และเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาและการเชื่อมโยงของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษากับระดับมัธยมศึกษา ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามนี้จะนำไปใช้ในการวิจัยเท่านั้น โดยมีรายละเอียดของคำถามดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดกรอกข้อความลงในช่องว่าง

1. ชื่อสถานศึกษา.....
2. ที่อยู่
เลขที่..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน.....
ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์..... อีเมล.....
3. เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนเมื่อปี พ.ศ. ....

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในปัจจุบัน

คำชี้แจง : โปรดกรอกข้อความลงในช่องว่าง และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

1. ด้านหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีน

1.1 จำนวนหลักสูตรภาษาจีนที่เปิดสอน

☐ 1 หลักสูตร	☐ 2 หลักสูตร
☐ 3 หลักสูตร	☐ มากกว่า 3

1.2 คณะที่เปิดการเรียนการสอนเป็นหลักสูตรภาษาจีนระดับปริญญาตรี (สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ คณะมนุษยศาสตร์	☐ คณะอักษรศาสตร์
☐ คณะศิลปศาสตร์	☐ คณะศึกษาศาสตร์
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....	

1.3 หลักสูตรสาขาวิชาที่เปิดสอน (กรณีมากกว่า 1 หลักสูตรสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ภาษาจีน	☐ ภาษาและวัฒนธรรมจีน
☐ ธุรกิจภาษาจีน	☐ ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....	

1.4 จุดเด่นของหลักสูตรที่เปิด

☐ เป็นหลักสูตรเดียวในประเทศไทย	☐ เป็นหลักสูตรเน้นวิชาชีพ
☐ เป็นหลักสูตรที่ปูความรู้กว้างๆ	
☐ เป็นหลักสูตรที่ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ (ลักษณะ... ปี.+.....ปี.)	
☐ เป็นหลักสูตรที่ได้ปริญญาสองใบ	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

1.5 หลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนภาพรวมเน้นหนักด้านใด

☐ พูด-ฟัง	☐ พูด-ฟัง-อ่าน-เขียน
☐ วิชาชีพ (ฝึกงานหรือสหกิจ)	☐ องค์ความรู้ภาษาจีน
☐ อื่นๆ (ระบุ).....	

1.6 ลักษณะการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวม

☐ สอนโดยใช้ภาษาจีนและภาษาไทย	☐ สอนภาษาจีนทั้งหมด
☐ ขึ้นอยู่กับลักษณะรายวิชา	☐ สอนผ่านสื่อ
☐ อื่นๆ (ระบุ).....	

1.7 ระบบกลไกในการจัดการเรียนการสอน

☐ คณะกรรมการวิชาการคณะ	☐ ประธานหลักสูตรและกรรมการ
☐ หัวหน้าสาขาวิชาและคณะ	☐ ผู้อำนวยการสถาบันหรือหน่วยงาน
☐ อื่นๆ (ระบุ).....	

2. ด้านตำราและสื่อการเรียนการสอน

2.1 ตำราหรือหนังสือที่ใช้ในรายวิชาหลักหรือพื้นฐาน

☐ ตำราที่แต่งหรือเรียบเรียงขึ้นเอง	☐ ตำราจากประเทศจีน
☐ ตำราที่ร่วมแต่งหรือเรียบเรียงกับสถาบันอื่น	☐ ตำราของจีนและเรียบเรียงเอง
☐ อื่นๆ (ระบุ).....	

2.2 หนังสือหรือตำราที่ใช้ในการสอนวิชาพื้นฐาน

☐ ชุด 汉语教程	☐ ชุด 实用汉语
☐ 泰国人学习汉语	☐ 汉语泰好学
☐ หนังสืออื่นๆ หรือเรียบเรียงเอง (โปรดระบุชื่อ).....	

2.3 สื่อการสอนที่ใช้ในรายวิชาต่างๆ (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ Powerpoint	☐ สื่อออนไลน์
☐ แผ่นซีดี วีซีดีหรือดีวีดี	☐ สื่อการสอนของประเทศจีน
☐ อื่นๆ (ระบุ).....	

2.4 มีการใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษาเพื่อฝึกทักษะการฟัง-พูด

☐ มี	☐ ไม่มี
☐ นักศึกษาใช้สื่อทางไลน์ไม่ต้องเข้าห้องปฏิบัติการทางภาษา	

2.5 กิจกรรมในเรียนการสอน

☐ เน้นผู้เรียนฝึกปฏิบัติ	☐ กิจกรรมเสริมหลักสูตร
☐ สหกิจหรือฝึกงาน	☐ ทักษะศึกษาต่างประเทศ
☐ อื่นๆ (ระบุ).....	

3. ด้านผู้สอน

3.1 สัญชาติ คุณวุฒิและจำนวนผู้สอนภาษาจีน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

3.1.1 ผู้สอนชาวไทย (สัญชาติไทย)

- ปริญญาเอกจำนวน .....คน
- ปริญญาโท จำนวน .....คน
- ปริญญาตรี จำนวน .....คน

3.1.2 ผู้สอนชาวจีน (รวมถึงได้หวัน)

- ปริญญาเอกจำนวน .....คน
- ปริญญาโท จำนวน .....คน
- ปริญญาตรี จำนวน.....คน

3.1.3 ตำแหน่งวิชาการของผู้สอนชาวไทย (สัญชาติไทย)

- ศาสตราจารย์จำนวน .....คน
- รองศาสตราจารย์จำนวน .....คน
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์จำนวน .....คน
- อาจารย์จำนวน .....คน

3.1.4 ตำแหน่งวิชาการของผู้สอนชาวจีน

- ศาสตราจารย์จำนวน .....คน
- รองศาสตราจารย์จำนวน .....คน
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์จำนวน .....คน
- อาจารย์จำนวน .....คน

3.1.5 สัดส่วนการของอาจารย์กับผู้เรียนในภาพรวม

- อาจารย์ 1 คน : 25คน
- อาจารย์ 1 คน : มากกว่า 25คน
- อาจารย์ 1 คน : มากกว่า 40คน
- อื่นๆ (ระบุ).....

4. ด้านผู้เรียน

4.1 พื้นฐานของผู้เรียนส่วนใหญ่

- พื้นฐานภาษาจีน 12 ปี
- พื้นฐานภาษาจีน 3ปี
- อื่นๆ (ระบุ).....
- พื้นฐานภาษาจีน 6 ปี
- ไม่มีพื้นฐานมาก่อน

4.2 กรณีนักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้ไม่เท่ากัน มหาวิทยาลัยมีมาตรการหรือกลไกใด

- สอบวัดความรู้โดยเข้าไปเรียนรายวิชาที่สูงกว่า
- จัดห้องเรียนโดยแบ่งกลุ่มตามระดับความรู้
- จัดห้องเรียนรวมๆ กันเพื่อได้ช่วยเหลือกัน
- ให้ผู้เรียนปรับพื้นฐานความรู้ภาษาจีนก่อน
- ไม่มีมาตรการใดๆ นอกจากให้อาจารย์ที่ปรึกษาดูแล
- อื่นๆ (ระบุ).....

4.3 วัตถุประสงค์ของการเลือกเรียนภาษาจีนของผู้เรียนส่วนใหญ่

- เพื่อประกอบอาชีพตามที่ตั้งใจไว้ ตามกระแสของการเรียนภาษาจีน
- ตามจุดประสงค์ของผู้ปกครอง
- อื่นๆ (ระบุ).....

4.4 เกณฑ์หรือดัชนีบ่งชี้ระดับความรู้ภาษาจีนของนักศึกษา

- จัดสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีนโดยสถาบันเอง
- ไม่มีเกณฑ์การวัดผลนอกเหนือจากการสอบรายวิชา
- กำหนดเกณฑ์การสอบHSK (ระดับ.....)
- อื่นๆ (ระบุ).....

5. ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น

5.1 มีความร่วมมือกับสถาบันอื่นหรือไม่

- มี ไม่มี (ถ้าเลือกตอบ “มี” ให้ทำข้อต่อไปข้างล่างนี้)

5.2 หน่วยงานที่มีความร่วมมือ

- มหาวิทยาลัยภายในประเทศ (โปรดระบุ.....)
- มหาวิทยาลัยภายนอกประเทศ (โปรดระบุ.....)
- มหาวิทยาลัยทั้งภายในและภายนอก (โปรดระบุ.....)
- อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

5.3 ลักษณะของความร่วมมือ (สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ด้านหลักสูตร แลกเปลี่ยนหรือส่งอาจารย์มาช่วยสอน
- ให้ทุนการศึกษานักศึกษาหรืออาจารย์ สนับสนุนตำรา/หนังสือหรือสื่อการสอน
- ทางประเทศจีนให้การสนับสนุนแต่ฝ่ายเดียว
- อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา

คำชี้แจง : โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง 4 หมายถึง เห็นด้วย 3 ไม่แน่ใจ 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ด้านหลักสูตร					
1. กระทรวงศึกษาธิการยังขาดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับหลักสูตรภาษาจีนที่แท้จริง					
2. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยยังไม่ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรภาษาจีน					
3. หลักสูตรปัจจุบันยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสภาพตลาดหรือแรงงานในปัจจุบัน					
4. หลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนยังไม่เชื่อมโยงกับหลักสูตรภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา					
5. หลักสูตรที่เปิดสอนยังขาดการบูรณาการหลากหลายมิติ เช่น วัฒนธรรม สังคม ประวัติศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ภาษาจีน เป็นต้น					
6. ขาดการสร้างความเข้าใจเรื่องหลักสูตรเพื่อสามารถจัดการเรียนการสอนหลักสูตรได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ					
7. ยังไม่มีระบบการบริหารจัดการรายวิชาในหลักสูตร (การเชื่อมโยงของเนื้อหา คำศัพท์ ความสัมพันธ์ องค์ความรู้ ฯลฯ)					
ด้านสื่อการสอน					
1. มหาวิทยาลัยยังขาดตำราหรือหนังสือภาษาจีนที่เชื่อมโยงความรู้เป็นระบบต่อจากระดับมัธยมศึกษา					
2. มหาวิทยาลัยยังขาดตำราหรือหนังสือที่เป็นระบบและลำดับความ ยากง่ายต่อเนื่องเชื่อมโยงทุกรายวิชาในหลักสูตร					
3. กระทรวงศึกษาธิการยังไม่มี การสนับสนุนให้มีตำราเรียนหลักในระดับอุดมศึกษาเพื่อให้เกิดมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ					

ทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
4. มหาวิทยาลัยยังขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน ภาษาจีนที่หลากหลายและทันสมัย					
5. อาจารย์ผู้สอนยังนิยมใช้ตำราและหนังสือในการสอน การใช้สื่อการสอนอื่นๆ น้อยมาก					
6. อาจารย์ยังไม่มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรม นอกชั้นเรียนเพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ ด้วยตนเอง					
ด้านผู้สอน					
1. ผู้สอนส่วนใหญ่ยังขาดพื้นฐานความรู้ด้านการสอน ภาษาจีนที่แท้จริง (ไม่ได้จบวิชาชีพด้านศึกษาศาสตร์ หรือครุศาสตร์)					
2. ผู้สอนชาวไทยส่วนใหญ่ยังไม่มีประสบการณ์ การสอนภาษาจีน					
3. ผู้สอนชาวไทยมีภาระงานสอนและงานอื่นๆ จำนวนมากจนไม่มีเวลาพัฒนางานวิชาการ					
4. ผู้สอนชาวจีนขาดความรู้และประสบการณ์ ในการสอนภาษาจีนสำหรับนักศึกษาไทย					
5. ผู้สอนชาวจีนมีภาระงานสอนเป็นหลัก ภาระงานอื่นตกอยู่กับอาจารย์ชาวไทย					
ด้านผู้เรียน					
1. ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังขาดเป้าหมายที่ชัดเจน ในการเรียนภาษาจีน					
2. ผู้เรียนขาดทักษะการเรียนรู้ที่ถูกต้องและโอกาส ใช้ภาษาจีนน้อย					
3. ผู้เรียนยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนภาษาจีน					
4. ผู้เรียนยังขาดลักษณะนิสัยในการเรียนรู้ภาษาจีน เช่น ความขยันหมั่นท่อง กล้าพูดและกล้าแสดงออก					
5. บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษายังไม่สามารถใช้ภาษาจีน ได้ดี					

ทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
ด้านความร่วมมือกับหน่วยงาน					
1. มหาวิทยาลัยยังขาดการสนับสนุนจากหน่วยงาน ต่างประเทศ					
2. มหาวิทยาลัยยังขาดความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยอื่น เพื่อผลิตบัณฑิตร่วมกันในอนาคต					
3. มหาวิทยาลัยยังไม่เห็นความสำคัญในด้าน ความร่วมมือหรือการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน					
4. กระทรวงศึกษาธิการยังไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบ ในสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาจีน ระดับอุดมศึกษาโดยตรง					
5. กระทรวงศึกษาธิการยังขาดความร่วมมือกับ หน่วยงานการศึกษาของประเทศไทยในการพัฒนา การเรียนการสอนภาษาจีนที่เป็นรูปธรรม					

ปัญหาและอุปสรรคอื่นๆ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

ព្រះយេស៊ូ ៣

ប្រយោជន៍ដល់អ្នកប្រើប្រាស់
ក្នុងការងារប្រតិបត្តិការ និងការងារផ្សេងៗ
ទៀត ដោយប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធប្រតិបត្តិការ
នេះ។

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารหรืออาจารย์ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา ในภาพรวมนี้เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อทราบปัญหาการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาในหลากหลายด้าน เพื่อนำข้อมูลปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขมาใช้ในการเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการเรียน การสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาต่อไป โดยมีประเด็นคำถาม 3 ด้าน จำนวน 15 ข้อ ดังนี้

1. ประเด็นคำถามด้านการจัดการเรียนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาและหลักสูตรภาษาจีนในปัจจุบัน

- 1.1 ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยอย่างไร (ภาพรวม)
- 1.2 ท่านเห็นว่าหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยควรเป็นอย่างไร และ ปัจจุบันสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมหรือประเทศไทยได้มากน้อยเพียงใด
- 1.3 หลักสูตรภาษาจีนในประเทศไทย ท่านเห็นว่าหลักสูตรใดที่น่าสนใจที่สุด เพราะเหตุใด
- 1.4 หลักสูตรภาษาจีนในประเทศไทย ควรเน้นหนักอะไร และควรมีการจัดการเรียนการสอนอย่างไร
- 1.5 ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับตำราและหนังสือแบบเรียนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของไทยอย่างไร
- 1.6 ท่านเห็นว่าหลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาเชื่อมโยงกับหลักสูตรภาษาจีนระดับอุดมศึกษาหรือไม่ อย่างไร

2. ประเด็นคำถามเกี่ยวกับบุคลากรด้านผู้สอนและผู้เรียนภาษาจีนในปัจจุบัน

- 2.1 ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับบุคลากรด้านครูสอนภาษาจีนอย่างไร เพียงพอหรือไม่ ควรแก้ปัญหายังไง
- 2.2 ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับผู้เรียนภาษาจีนในปัจจุบันอย่างไร ทำอย่างไรให้ผู้เรียนมีความสนใจภาษาจีนมากขึ้น
- 2.3 ท่านคิดว่าบัณฑิตด้านภาษาจีนเพียงพอกับความต้องการสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร
- 2.4 ท่านคิดว่าคุณภาพบัณฑิตสอดคล้องกับความต้องการของสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร
- 2.5 ท่านเห็นว่าท่านมีทักษะอย่างไรเกี่ยวกับตำราและหนังสือสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของไทยสถาบัน ควรมีความร่วมมือในการเขียนตำราพื้นฐานและใช้ร่วมกันหรือไม่

3. ประเด็นคำถามเกี่ยวกับความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

- 3.1 ท่านเห็นว่าการศึกษาภาษาจีน จำเป็นต้องมีความร่วมมือกันอย่างไร ยังมีความจำเป็นด้านใด
- 3.2 ท่านคิดว่า ระดับกระทรวงฯควรมีความร่วมมือกับประเทศจีนอย่างไรและปัจจุบันเพียงพอหรือไม่
- 3.3 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการร่วมมือกันของสถาบันอุดมศึกษาไทยและสถาบันอุดมศึกษาของจีน มีข้อดีหรือข้อเสียอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร
- 3.4 ความร่วมมือด้านการศึกษาภาษาจีนนั้น ท่านเห็นว่าประเด็นใดที่สถาบันอุดมศึกษาควรร่วมมือกันมากที่สุด ควรดำเนินการอย่างไรให้เกิดผล

เกี่ยวกับผู้วิจัย

นริศ วศินานนท์

การศึกษา

ศศ.บ. (ภาษาจีน) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (2528) M.A. (Modern Chinese) Beijing Language and Culture University, P.R.China (พ.ศ. 2534) Ph.D. (Chinese Language and Characters) Beijing Normal University, P.R.China (พ.ศ. 2543) อาจารย์ประจำคณะภาษาและวัฒนธรรมจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (2537-ปัจจุบัน) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (2558) ประธานหลักสูตร ศศม.สาขาวิชาวรรณคดีจีนสมัยใหม่ฯ (2550-ปัจจุบัน) หัวหน้าสาขาวิชาภาษาจีน (2537- 2540) กรรมการสมาคมครูภาษาจีนแห่งประเทศไทย (2546-2554) คณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยจีนแห่งประเทศไทย (2545-ปัจจุบัน) คณะกรรมการชมรมนักประพันธ์สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยจีนแห่งประเทศไทย (2548-ปัจจุบัน) ผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตรภาษาจีน ระดับอุดมศึกษา (2543-ปัจจุบัน) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ศศม. การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง (2555-2558) ผลงานวิชาการ หนังสือร้อยหมวดคำจำกัดอักษรจีน (2550) ร้อยเรียงเคียงปัญญาเรียนรู้ภาษาจากวัฒนธรรมจีน (2550) ศาสตร์ศิลป์วัฒนธรรมจีน (2550) ย้อนรอยอักษรจีน (2553) สนทนาจีน-อังกฤษ-ไทยแอร์สจิวต์ มืออาชีพ นริศวศินานนท์ (2554) การศึกษาภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย (วารสารวิชาการ มจร. (2546) เรียนภาษาจีนอย่างไรให้ได้ผล วารสารวิชาการ มจร.2549)

คณะผู้ดำเนินงาน

ที่ปรึกษา

ดร.กมล รอดคล้าย	เลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นายชาญ ตันติธรรมถาวร	ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการศึกษา
นางเรืองรัตน์ วงศ์ปราโมทย์	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา
นางสาวประภา ทันตศุภารักษ์	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ

คณะผู้พิจารณา

ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
รศ.ดร.ปกรณ์ ลิ้มปนุสรณ์	อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาจีน
	คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รศ.ดร.พัชนี ตั้งยืนยง	อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก
	คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะนักวิจัย

อาจารย์วิภาวรรณ สุนทรจามร	หัวหน้าคณะนักวิจัย
ดร.หทัย แซ่เจี๋ย	นักวิจัย
ดร.ภูวกร ฉัตรบำรุงสุข	นักวิจัย
อาจารย์กำพล ปิยะศิริกุล	นักวิจัย
ผศ.ดร.นริศ วศินานนท์	นักวิจัย
ผศ.ดร.กนกพร ศรีญาณลักษณ์	นักวิจัย

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาวชนิษฐา จิรวิริยวงศ์	หัวหน้าโครงการ
นางศัทธิดา แจ็งเดชา	นักวิชาการประจำโครงการ
นางสาวธีรดา เทพมณฑา	นักวิชาการประจำโครงการ

บรรณาธิการ

นางสาวชนิษฐา จีรวิริยวงศ์

นางคัทริยา แจ้เงเดชา

หน่วยงานรับผิดชอบ

กลุ่มพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการศึกษากับต่างประเทศ

สำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

